

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૫૨૫૮

વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ક્રિ.કિ.ન. ૨૦૫૨.૧૧૧

વિષય ૬ - ' ૭

શક્તિ આખ્યાન

ભાગ ૧ લો.

મંભાયા અને મહિષાસુર, ભગવતિ અને ભંડાસુર
ને સોલંકી આખ્યાન

રચનાર

ત્રિવેદી શિવશંકર વૈજનાથ, કડી નિવાસી.

હાલ અમદાવાદ.

સાંકડી શેરીમાં લાખાપટેલની પોળ

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

પંડયા નારણશંકર જડુરામ.

કે. ખાડીયામાં સુતારવાડાની પોળ

અમદાવાદ.

સંવત ૧૯૬૯ સને ૧૯૧૪ પ્રત ૧૦૦૦

કિંમત ૦-૧૨-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાઈ મંચ

૫૨૫૮૬-૭

(સને ૧૯૬૭ ના ૨૫ મા અંક પ્રમાણે રજીસ્ટર કરાવી
સર્વ હક રચનારે પોતાને સ્વાધિન રાખ્યા છે)

અમદાવાદ.

પીરમસા રોડ ઉપર નિર્મળ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં
લલિતુભાઈ ઈશ્વરભાઈએ છાપી.

આવૃત્તિ ૧ તા.

‘त्रेवही शिवशक्तिं च अनाथ इती निवामी जगद्ग्याना भक्ति शक्ति व्याख्यान भाग १ सा ना इती.

જગદંબાની સ્તુતિ.

(સ્વામી મહાયારે મારી અરજ લીધો ઉરધારી—એ રાગ)

અંબે આધજીરે મારી, અરજ લીધો ઉરધારી.
 ખડુચર આધજીરે નાંખો બવસાગરમાં તારી,
 આ સંસારમાં નામ તમારું લજે સહુ નરનારી;
 આનદકારી મુરતી તારી લાગે મુજને પ્યારી. અંબે
 ત્રેતાયુગમાં સીતામાતા ધર્યું રૂપ કલ્યાણી,
 રાવણ મારી લકા બાળી દેવનું દુઃખ મન આંધુ. અંબે.
 દ્રૌપદી રૂપે કાશ્યપમાં દુર્યોધન માર્યો પાપી,
 કુર ક્ષેત્રમાં દુષ્ટ રાણી ધર્મને ગાદી આપી. અંબે.
 બવસાગરમાં બુધ્યો બટકું સાચું નામ તમારું,
 માત તાતને જાત સહોદર તુજને કુંતો ધારું. અંબે.
 શિવશંકરમા દાસ તીહારે ગુણ તમારા ગાયે,
 હરનીશ બક્ષિતમાજી તમારી અંતરમાંહી ગાયે. અંબે.

(યારકે ધર ચલ જાવે નિહર ખતલાદે ખજરીયાં એ રાગ.)

આરાધુરમાં અંબે બિરાજે દેવી દવાળી,
 ગળ્લર જોખમાં દીસોછો માજી,
 જકત સકળમાં રહ્યાંછો માજી.
 કરોળે તમે સહાય, સહુ દુઃખ જાય,
 આશુદં બહુ આય, કૃપાકરો દેવી કૃપાળી. આરાધુરમાં

સર્વે વ્યાપકમા શક્તિ ખરી છે,
 પંચ ભુતની આ દેહ ધરી છે,
 શક્તિ વિના ન ઉઠાય, કાંઈ ન ખવાય,
 નક્કી જીવ જાય, માટે સેવો શક્તિ નિહાળી આરાસુરમા.

જગદંબાની સ્તુતિ.

(હવે મને હરીનામથી નેહ લાગ્યો. એ રાગ.)

જોયોરે મહેતો જળ હળતો તુજ પારો.
 અબે આઘ ભવસાગરમા તારોરે. જોયો.
 વિસાચ તથી દેહેરૂ રચેલુ આરાસુરમા તમારૂ,
 સ્થાપન સત્ય યુગમાં થયેલુ દેવોનુ કરેલુ ધારૂરે. જોયો.
 અખંડ જોયોત્યો જગમગી રહીછે ગોખની માહી માણ,
 ત્રિભુવન તારણુ અધમ ઉધારણુ આરાસુરે રહ્યાં ગાજરે. જોયો.
 આઘળાંને મા આખ્યોરે આપોને પાગળાને પાયે,
 નિર્ધનીયાને મા ધનજ આપો દુઃખીયા તે સુખીયા થાયેરે જોયો.
 બાદરવામાં બાવધરીને પારે હુ આવું તમારી,
 શિવશ કરમા દાસ તમારો અરજ લીયો ઉરધારીરે. જોયો.

સ્તુતિ.

(બનસીવાલો એ મારો છેલ મારો છેલ મારો છેલરે એ રાગ.)
 આઘ ભવાની અબે તારૂ નામ તારૂ નામ તારૂ નામરે,
 ત્રિભુવન તારણુ અધમ ઉધારણુ માત. આઘ
 ગજબરવાળી, દિન દયાળીરે;
 આરાસુર મધ્યે તારૂ મોટુધામ મોટુધામ મોટુધામરે, ત્રિભુવન.

બ્રહ્મા વિશ્વ શિવ સનકાદીક,
દેવ સકળના તે કીધા કામ કીધા કામ કીધા કામરે. ત્રિભુવન
આરાસુરે આવુ, તુજગુણ ગાવુરે,
શિવશ કરને તારી મોટી હામ મોટી હામ મોટી હામરે. ત્રિભુવન.

જગદબાની સ્તુતિ.

(કલગી તોરામા ગવાતી લાવણીનો રાગ)

શિવ શક્તિ અમે સાચી તુ નમુ આજ ચરણે તેરા
ચંધાવો તુજને પુષ્પ ચડાવુ દુખ હરોને મા મેરા
શકરવિશ્વુ બ્રહ્માદિક સૌ શક્તિ કેરે ગુનગાતા,
કરતા હરતા માત જગતમાં સકલ ભુવનકી તુ દાતા,
રુપુ ડાલ શિરપર મુજ તેરી માત કીજે સુખસાતા,
વૈભવ આવો આદ્ય ભવાની તુ હે ભક્તનકી માતા.
જનમી જનના સખકોભાધ મંમાયા સેવે સાચી,
નામ જપીને મુક્તિ માગે આરાસુરીકો જાચી.
થયા અંબે શક્તિરૂપે ધોળાગડ પર્વત રાણી,
મુંગટ બિરાજે શિરપર માણ ગજ્જરવાહી તુ શાહી;
કાયા જુઠી જણોભાધ જુડો છે સૌ આ સસાર,
મનધરીને માત આરાધે ભવસાગર ઉતરવા પાર.
કર કંકણુ સોભે માણને વિનતી મેરી ઉરધરો.
હોંમવિનય મા સદા તમારો પલ્લમા સંકટ દૂર કરે.

સ્તુતિ.

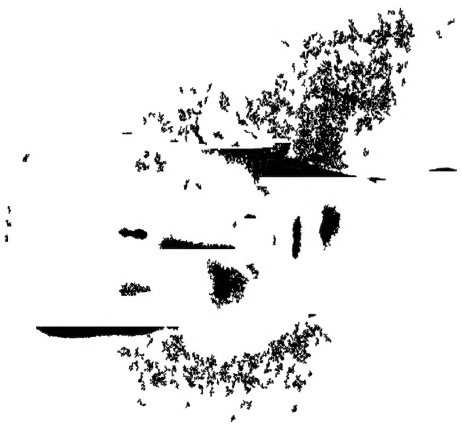
(જેગાયનમા હરિનામ મીલે નહી તે ગાયનમા શુ ગાવું એ રાગ.)

જે મહિ મંડાણુ માતજી આરાસુરી અંબેકહીએ,
ભવસાગર સેજે તરવાને નામ માનુ મુખથી લઇએ,
પાપીને હણવા પ્રગટ થઇને ખપ્પર ખાડા હાથ લીધા,
શુભનિશુભ મહિષાસુર અને મધુકૈટભ સરખા મારદીયા,
દ્રુમ લોચનને રક્તચીજ વળી ચન્ડ મુન્ડ પળમા ચાળ્યા
દુખ દેતા દેવોને દાનવ માત દયાળી રણરોળ્યા,
નિર્ભય કરીયા દેવ સકળને વરદાન આપી હેમાના,
બ્રહ્મા વિશ્વ શિવ સનકાદીક નિલ તમારા ગુણગાતા
શિવશકર મા દાસ તિહારો ભક્તિ અંતરમા ચલાતો,
નિશદિન અંબે નામ લઇને મનમાહી બહુ હરખાતો,

જગદંબાને! દામ,

શિવશકર વૈજનાથ ત્રિવેદી

કડી નિવાસી

०

પડયા નારણગાદર જદેશમ દાનર નિયામી. ત્રિવેદી ચૂનીલાલ વિદ્યનાથ રૂઠી નિયામી.

અર્પણ પત્રિકા.

મહારા વડીલ કાકાશ્રી ત્રિવેદી ચુનીલાલ વિદ્યનાથ
મેલ ઓવરસીઅર તલાબ—કાઠીઆવાડ.
કડીનિવાસીની પવિત્ર સેવામાં.

પરમકૃપાળુ ભગવતિની અનંત કૃપાવડે મહારાથી રચા
એલી તેજ ભગવતિના ગુણોની પુષ્પની માળા તે દેવીના
પરમ ભક્ત આપશ્રીને મહારા આપ પ્રત્યેના અત્યંત પ્રેમના
ચિન્હ તરીકે હું અર્પણ કરું છું તે સ્વીકારશો.

શ્રી. આપના સ્વર્ગસ્ત વડીલઅન્ધુ
ત્રિવેદી વૈજનાથ વિદ્યનાથનો
ચી. શિવશંકર વૈજનાથ.

આભાર પત્રિકા.

પરમસ્નેહી સહોદરસમ અન્ધુ
પંડયા નારણશંકર જદુરામ.
દાવડ નિવાસીની સેવામાં

આપે મહારી પ્રત્યેના સ્નેહની નિશાની તરીકે આપણી
ભગવતિના ગુણોની પુષ્પનીમાળા ભક્તજનને સન્મુખ ધર-
વામાં મને અત્યંત સહાય કરી જે સ્નેહની ઉર્મીઓ પ્રગટ
કરી છે તેના નામના બદલાગીક આ અચારભે હું આપનો
ઉપકાર માનુ છું

હું છું સદાનો આપનો
શિવશંકર વૈજનાથ ત્રિવેદી.
કડી નિવાસી.

અનુક્રમણિકા.

	પૃષ્ઠ.
૧ મંમાયા અને મહિષાસુર આખ્યાન. ..	૧-૬૪
૨ ભગવતિ અને ભડાસુર આખ્યાન. ...	૬૫-૧૦૧
૩ મોલકી આખ્યાન.	૧૦૧-૧૫૨

(મહિષ મર્દની જગદંબાનો ફોટો)

મંમાયા અને મહિષાસુર આખ્યાનમાં મહિષાસુરનો
જગદંબા વધ કરે છે તે જગો ઉપર દાખલ કરેલો છે.

(બાળી બહુચરા માતાનો દેહેરા સુદ્ધાતનો ફોટો)

મોલકી આખ્યાનમાં જ્યાં મોલકી માળીનું દેહેરું
બધાં છે તે જગા ઉપર દાખલ કરેલો છે

પુસ્તક મળવાનાં સ્થાન

ત્રિવેદી. શિવશંકર વૈજનાથ કડીનિવાસી.

૭૦ સાકડીશેરી લાખાપટેલની પોળ

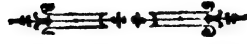
અમદાવાદ

પંડયા, નારણશંકર જદુરામ.

૭૦ ખાડીયામાં સુતારવાડાની પોળ.

અમદાવાદ.

પ્રસ્તાવના.

ધણા દિવસથી સંકલ્પ વિકલ્પ કરતો હતો તેમા ઇશ્વરીએ મારા મનને એવો દ્રઢ નિશ્ચય કરી આપ્યો કે, શક્તિ આખ્યાન નામનું જે (ભગવતિના ગુણોની પુષ્પની માળા) સરખું પુસ્તક બહાર પાડવું ઇશ્વરીની જાણે મારા ઉપર એકદમ એવી કૃપાથણ કે મે 'હું' મમાયા અને મહિષાસુર નામનું આખ્યાન રચવાનું નક્કી કર્યું. તે આખ્યાન રાગ રાગણી સાથે ઇશ્વરીની કૃપાથી મારાથી રચાયું પછી બીજું ભગવતિ અને ભડાસુર નામનું આખ્યાન અને ત્રીજું માલંકીનું આખ્યાન એ ત્રણે આખ્યાન મમાયાની કૃપાથી રાગ રાગણીમા મારાથી રચાયા છે હું કાંઈ મોટો કવિ નથી પણ જગદંબાનો એક ભક્ત છું આ આખ્યાનોમા કંઈ પણ મારા દોષ હોય તે સહ્યહસ્યોએ તથા જગદંબાના ભક્તોએ મનમા લાવવા નહિ આ પુસ્તક છપાવવામા મને મારા વડીલ કાકાશ્રીની અને મારા મિત્રોની મદદ હતી પણ ખરી મદદ મને જગદંબાનીજ હતી તેથી આ પુસ્તકને હું છપાવી ફતેહમદ નિવડીશ એમ જગદંબા ઉપર આધાર રાખી કહી શકું છું.

હ આપનો.

શિવશંકર વૈજનાથ ત્રિવેદી.

(કડી નિવાસી)

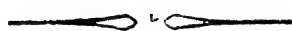
(હાલ સાકડીશેરી લાખાપટેલની પોળ)

અમદાવાદ

પ્રજામાં સંપુર્ણ માન પામેલી સો

વર્ષની જુની પેઢી

મણીલાલ નાનશાનીજ છે.

ચોખ્ખો માલ ને પાકી ગેરંટીથી
ચાંદી સોનાના દાગીના વેચનાર તથા
બનાવનાર આવો મુલાકાત લો ને
ખાત્રી કરો.

દુકાન નં. ૭૨૫

ઠે. માણિકચોક પાસે

સાંકડી શેરીના નાકે અમદાવાદ.

દુનિયામાં નીકળતાં હલકાં અને તુકશાનકારક તેલો વાપરી
કંઠાળેલાઓ માટે.

ખુશ ખખર.

શુદ્ધ વનસ્પતિ તથા રસાયણીક પ્રયોગોથી બનાવેલું ખુશખોદાર,
વાળને વધારી કાળા સુવાળા રેશમ જેવા બનાવનારું તેમજ મગજને
દરેક રોગોને મટાડી સુગંધીનો ફેલાવો કરી મનને આનંદ આપ
નાર અમારું (હેમલતા હેર ઓઇલ.) વાપરવા ખાસ બલામણુ
કરવામાં આવે છે આ તેજ શરીરે ચોળવાથી, ખસ, લુખસ, ગડ
ગુમડ, વીગેરે મટાડી શરીર કંચન સમાન બતાવે છે નમુનો એક
આનાની ટીકીટ મોકલવાથી મફત મોકલવામાં આવશે.

(બાટલી એકનો. રૂ ૧—૦—૦ ખર્ચ જુદું)

હલકાં અને લે ભાગુ સેન્ટો વાપરવાથી કંઠાળેલા સોખી
નોને માટે ખુશ ખખર.

ફક્ત ચાર ટીપા રમાલમાં નાખવાથી ચંબેલીના તાજા ફુલોના
માફક સુવાસ આપી જીજ કીમ્મતમાં બગીચાની બહાર આપ
નારું અમારું

(ઓટો હેમલતા વાપરો)

ઉપરનું સેટ રસાયણીક પ્રયોગોથી બનાવેલું હોવાથી તે વાપ
રવાથી મગજને ખુશખોથી તર કરવા ઉપરાંત માથાનો દુખાવો વી
ગેરે તમામ મગજના રોગો દુર કરી ચંબેલીના બગીચાનો પુરે પુરો
બહાર આવે છે.

કીમ્મત નાની બાટલી એકના રૂ ૦-૧૨-૦

મોટી અર્ધાઝાસની બાટલી રૂ ૨-૦-૦

વધુ વીગત માટે મળો યા પુછો

વકીલ એન્ડ કો.

રીચીરોડ—અમદાવાદ.

THE AHMEDABAD RUBBER STAMP CO.

જીની અને પ્રસિદ્ધિ પામેલી.

ધી અમદાવાદ રબર સ્ટાંપ કંપની.

૧ દરેક જાતના હીલ પસદ રબરના શીક્ષા અને તેને લગતો દરેક જાતનો સામન છુટક તથા જથ્થાબધ પુરો પાડ છે.

૨ રબર સ્ટાંપ અને માર્કીંગ ઇન્ક ઇત્યાદિ અને દેશી દવાઓ સ્ટેશનરી વિગેરે સામન વેચે છે.

૩ નામના પાટીયા દુકાનોના પડદા, નાટક તેમજ રામકોલાના પડદા બનાવે છે લગ્ન સરાના માડવા (દરવાજા) વિગેરે બાંહે આપે છે.

૪ દરેક ધાતુ અને કાચ ઉપર મન પસદ કોતર કામ બનાવી આપે છે.

વધુ વીગત માટે લખા યા રૂબરૂ મળે.

એનેજર.

ધી. અમદાવાદ રબરસ્ટાંપ કંપની.

૨૬૭૮ પાનકોરનાકા—અમદાવાદ.

કુટુંબના ભરણપોષણ અને લગ્નના ખર્ચ માટે હિતમ યોજના.

પોતાના મરણ પછી પોતાના કુટુંબને પોતાના ઘડપણમાં પોતાનું પોષણ કરવા તેમજ લગ્ન વખતે કરવામાં આવતા ખર્ચમાં કરજદાર થવું પડે છે તે અગવડતાઓ સહેલાઈથી દૂર કરવાને તેમાં મદદ આપવા કલકત્તાની ધી યુનીવર્સલ એશ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ ૨-૧ માસીક પહેલાં ક્લાસમાં રૂ. ૨ બીજા ક્લાસમાં રૂ. ૧ ને ત્રીજા ક્લાસમાં રૂ. ૦૧ ભર્યાથી જીવંતી કે લગ્નના વીમા ઉતારે છે. જીવંતીમાં ૧૮ થી ૫૫ વર્ષના તંદુરસ્ત પુરૂષો સ્ત્રીના ડાક્ટરી પરીક્ષા કે જન્મના પુરાવા વગરજ વિમા ઉતારે છે જેથી દસ માસ પછી જ્યારે મરણ થાય ત્યારે ઓછામાંઓછા પહેલાં ક્લાસ વાળાના વારસને રૂ. ૧૭૫, બીજા ક્લાસમાં રૂ. ૧૧૦ ને ત્રીજા ક્લાસમાં રૂ. ૪૫, મળે છે જે ફક્ત આઠ વર્ષજ ભરવા પડે છે જ્યારે હયાતીમાંજ બાર વર્ષે કંપની પહેલાં ક્લાસમાં રૂ. ૩૪૦, બીજા ક્લાસમાં રૂ. ૧૭૫, ને ત્રીજા ક્લાસમાં રૂ. ૮૦, આપે છે બાકીના મરણ પછી ફાળા પડતા હોસાએ વારસોને મળે છે. લગ્નના વિમામાં દર માસ પછી જ્યારે લગ્ન થાય ત્યારે લગ્ન વખતેજ કંપની ભર્યા કરતા બમણા નાણાં આપે છે. ને બાકીના તે સાલ આખર હિસાબે ફાળા પડતા મળે છે. કંપનીની સદ્દરતા — દાતા ચુકવ્યા રૂ. ૩ લાખ; ફન્ડ રૂ. ૧૧ લાખ, મેમ્બરો રજીસ્ટરે એકલાખ, વાર્સિક પ્રીમીયમોની આવક રૂ. ૫ લાખ, સને ૧૯૧૨ના વિમા કંપનીના ફાયદા મુજબ પ્રથમ જોઈતી અનામત સરકારમાં જમાં સુકી છે ફાર્મા માટે લખો કે મળો.

મેસર્સ અનુભાઈ ભુરાભાઈની કંપની.

મુંબઈ ઇલાકા તથા સેન્ટલ પોલીસીસના ચીફ એજન્ટસ-અમદાવાદ.

હરસ મસા (PILES) નું દવાખાનું.

જેમાં દરદીને રૂમરૂની સારવારમાં, કાંઈપણ ઠાપકુપ અને આગ અગન તથા ખીજી કાંઈપણ તકલીફ કે જોખમ શિવાય હરસ મસાને, આઠથી પંદર દિવસમાં ખેગવી કાઢી જીંદગીને માટે નાણુદ કરવામાં આવે છે

દુબ્બરો દરદીઓ સાગળ થયાના દાખલા મોજુદ છે.

સ્ત્રીઓની મરજદ સચવાય તેવી રીતે, ગોડવણ રાખેલી છે

બહાર ગામથી આવનાર દરદીને ઉતરવાની સગવડ કરી આ પવામાં આવે છે

બહાર ગામ જવા પણ સગવડ રાખેલી છે ખુલાસા માટે રૂમરૂ મથો યા પત્ર લખો.

હરસ મસાના ખાસ,
વૈદ. ડી. એલ. અધ્યારૂ.
સાંકડી શેરી ૧૭૦૫
અમદાવાદ.

રૂપીઆ ૫૦૦ની જામીનગીરીવાળી
મજ્યાત બળ બુદ્ધિ અને વિર્ય વર્ધક

માર્વેલસ ટૉનીક પીલ્સ.

આ ગોળીઓ દરેક પ્રકારની શરીરની નબળાઇ દુર કરી શરીર
ઠંદાવર જીવસાદાર અને પુષ્ટ બનાવે છે. બાટલી એકના રૂ. ૧-૪-૦

બાબુનાથ હેઝર ઑઈલ. (રજીસ્ટર્ડ.)

આ તેલ માથામાં નાખવાથી મગજને ઠંડક આપી વાળની
બુખસુરતીમાં વધારો કરે છે એકજવાર મગાવી ખાત્રી કરો.

બાટલી એકનો રૂ. ૧) (દરેક માટે પોષ્ટેજ જુદું.)

તમામ જાતના વિજળીના દીવા તથા બીડી સળગાવ-
વાના સાંઘા (સીંગાર લાઇટર) કીફાયત ભાવે વેચનાર.

સોલ એજન્ટ શ્રીસત્યનારાયણ ટ્રેડીંગ કું.ં

૪૩૬ રીચીરોડ—અમદાવાદ.

(જગદંબાના ભક્તોને અમુલ્ય લાભ.)

ઇનામ રૂપીઆ એક હજાર.

શ્રી જગદંબા આદ્ય શક્તી પરમેશ્વરીના અનેક નામ છે
તેમાંથી ગમે તે નામ સવા કરોડ બાર માસની અઠર સાહીથી અ-
થવા અષ્ટગધથી અથવા તુળસીની કલમથી પોતાની જાત મહેનતે
લખી આપશે તેને રૂ. ૧૦૦૦) ઇનામ આપીશુ લેખ આરંભ
કરવાનો દીવસ અને નમુનો લખી મોકલી આપ્યા પછી નામ પુરા
સવા કરોડ થયેથી રૂ. ૧૦૦૦) ઇનામ આપવામાં આવશે.

એક આનાની ટીકીટ મોકલનારને (દેવીસ્તવનનું) પુસ્તક
મળશે.

જોતીપભુપણ. રામદાસ મોહનદાસ વેદ.

કે. દાક્ષગરઓળ—અમદાવાદ.

શક્તિ આખ્યાન

ભાગ ૧ લો.

મંમાયા અને મહિષાસુર આખ્યાન.

જગદંબાની સ્તુતિ.

(જય જય જય ત્રિપુરારી, એ રાગ.)

જય જય અંબે જય કારી.

આ સંસારમાં નામ તમારું, પાપીને પાવન કરનાર;

કૃપાળી દયાળી સેવકનાં દુઃખ નાંખે ટાળી;

કરો સુખી દયા દીલ ધારી જય જય. ૧

તુંહી સરસ્વતિ માજી શાણી, આપો અવિચળ મુજનેવાણી;

ખુશીયાઉં, ગુણગાઉં, અત્રત દ્રષ્ટી આપની રહાવું,

રસનાચે રહો તમે મારી. જય જય. ૨

આપ કૃપાથી ઉલ્લટ લાવું, ચરિત્ર તમારું પ્રીતે ગાવું;
 બ્રહ્માણી રૂદ્રાણી, વૈશ્ણવીમા તુજને જાણી,
 કરું સ્તુતિ ચડો મુજ વારી. જય જય. ૩
 મહિષાસુરનું આખ્યાન કરું છું, આપ ચરણની આશીષ લઉં છું.
 મતી મારી ગઈ હારી, મંમાયાએ હિમ્મત તારી;
 આપો મતિ કરો આભારી. જય જય. ૪
 માત તાતને બ્રાત તું મારે, સગુ સહોદર તું સંસારે;
 તુજ ચરણે તુજ ચરણે, અરજ સેવકની ધારી કરણે;
 શિવસંકરને દ્યો તારી. જય જય. ૫

ક સમે માર્કંડેય ઋષિ પોતાના આશ્રમમાં
 તમામ ઋષિયોને કથા શ્રવણ કરાવતા હતા.
 ઋષિયો—હે મહા મુનિ અમને શ્રી
 જગદંબા જે આઘ શક્તિ મહા માયા છે
 તેમનું એકાદ આખ્યાન સાંભળવાની ઇચ્છા
 છે, તો અમને તે સંભળાવવા કૃપા કરશે.

માર્કંડેય—હે ઋષિયો જે મહામાય આઘ ભવાની
 ચંદ્રિકા જગદંબાના નામથી ઓળખાય છે, જે મંમાયા-
 ની મોહ જાળમાં ત્રિભુવન વ્યાપ્ત થઈ રહ્યું છે, જેની
 માયાને બ્રહ્મા વિનું તથા શંકર સરખા પાર પામી શક્યા
 નથી; એ દેવીના શુભ ચરિત્ર શ્રવણ કરવાથી સૂર્યનો પુત્ર
 સાવણી નવમા મન્વંતરનો અધીપતિ થયો છે. તથા સ-

માધી નામે વૈશ્ય શ્રવણ કરવાથી મહારાજાની થઈ ઉત્તમ
ધામને પામેલો છે; તેમાંનું એકાદ મંમાયા અને મહિષા-
સુર નામનું આખ્યાન સંભળાવું તે એક ચિત્તથી શ્રવણ કરો.

માર્કંડેયમુનિ—

ગાયન.

(ઓ ભર ભમે છે શાને મધુઅન છોડી—એ રાગ.)

કરંભાસુરને રંભાસુર એ બે ભાઈ,
પુરા પરાક્રમી એ વસે પાતાળની માઈ.
નહિ સંતતી કાઈ ઇચ્છા મનમાં લાવ્યા,
બન્ને તપ કરવા અવની ઉપર આવ્યા.
રભાસુર વડ નીચે આસન પ્રીતે કરતો,
અગ્નિ નારાયણનું દાઙ્ણ તપ આદરતો.
કરંભાસુર ઉભો જળમાં તપ કરવાને,
એક ચિત્તે સ્મરતો મન વાંછીત મળવાને.

રંભાસુર અને કરંભાસુર બન્ને રાક્ષસોર્તું ઉગ્ર તપ
જેઈને દેવતાઓ ગભરાવા લાગ્યા, અને સર્વે દેવતાઓ
ત્વર્ગના અધિપતિ ઇંદ્રની પાસે આવ્યા.

દેવતાઓ—મહેન્દ્ર પાપી કરંભાસુરને રંભાસુર ના-
મના બે રાક્ષસોએ પૃથ્વી ઉપર—ઉગ્ર તપ કરવા માંડ્યું છે,
અને એ પાપીઓ વરદાનીક થઈને આપણને નડવાના, માટે
તેનો કંઈ ઉપાય શોધો તો સાડું.

ઇદ્ર—દેવતાઓ, તમારું કહેવું સત્ય છે, એ વાત-
નો વિચાર મ્હારા મનમાં પણ છે. બન્ને પાપીઓમાંથી જે
જળમાં ઊભો રહી તપશ્ચર્યા કરે છે, તે કરંભાસુરનો વધ કરવાનો
ઉપાય મારા હાથમાં છે, અને તે પાપીનો અત્રે હું મગરનું
રૂપ લઇને અન્ત આણું છું. તમે સર્વ સ્થાનકે પધારશો.

ગિતી.

ઇદ્ર મગર થઇ આવ્યો, પાપી ગળીયો પલકની માંહે;
પ્રાણ ત્યા જમપુર ચાલ્યા, ક્રોધે ભરાયો રંભાસુર ત્યાંહે.

પોતાના બાઈ કરંભાસુરને મગરે ગળીને મારી નાખેલો
જેઇ રંભાસુર બહુ પશ્ચાતાપ કરવા લાગ્યો.

રંભાસુર— લલિત છંદ.

અરર બાઈરે શું હવે કરું, તુજ વિયોગથી હું ઝુરી મરું.
મનની વાતતો રહી મને જઇ, અરર દૈવ આ શી ગતિ થઇ.
અરર પાપી આ ક્યાંથી આવીયો, પૂર્વ ભવતણું વૈર લાવીયો.
અરર સુજને ધૈર્ય ન રહી, સુજ બન્ધુતણી બેલતો ગઈ.
હુબદ વાદળું કયાથી આવીયું, સુજપરે આત ઝેર લાવીયું.
અરર જીવ આ શું રહ્યો હજી, લઈ કટારને પ્રાણ હું તણું.

રંભાસુર આ પ્રમાણે અતિશય વિલાપ કરી પોતા-
ના પ્રાણ તજવાની તૈયારી કરી, હાથમાં કટાર લઇને ઊભો.

મરાઠી સાખી.

કટાર લઈ રંભાસુર ઊભો મુસ્તકપર જ્યાં મારે,
અમ્મિનારાયણ પ્રકટ થઇને અટકાવ્યો તેવારે;
ખોલ્યા તરત તહીં સળુર સળુર શું કરે અહીં. ખોલ્યા.

અગ્નિનારાયણુ—મહા પરાક્રમી રંભાસુર આતું શુ કરવા બેઠો છે. અરે મા, બાપ, ભાઈ, બેન, પત્નિ અને પુત્ર એ સર્વે આ દુનિયાની ઉપાધીરૂપી સમજવાં. તું સમજી થઈ આત્મઘાત કરવા બેઠો, તને લગાર પણ વિચાર ન આવ્યો. આત્મઘાત જેવું બીજું કંઈ પાપ નથી, અકાળ મૃત્યુ કરનારને મોક્ષ પ્રાપ્ત થતું નથી, માટે ઝમે તેવું દુઃખ પડે તો પણ સહા ધૈર્ય રાખીને રહેવું. દૈર્ય વિષે કહું તે સાંભળ.

ભાષણરૂપી હાંપા

ધીરજ મનમા નવધરે, તે પાપી પુરો,
ધીરજ મનમાં નવધરે, નહિ તે શાણો શૂરો.
ધીરજ મનમાં નવધરે, અગ આખુજે ક્રુજે
ધીરજ મનમાં નવધરે, ખરૂં જોડું નવ સુજે.
મનમા ધીરજ ધારીને, ભડકી વેણુ ન ભાખીએ.
સર્વદા ધીરજ ધારીને પ્રભુપર પ્રીતી રાખીએ.

રંભાસુર—મહારાજ, આપે પ્રગટ થઈ સેવકને આજે મહોત્તના પંજમાંથી બચાવી આભારી કર્યો છે. આપના તિમ્મ બોધથી મને હવે ઘણી ધીરજ આવી છે. મારી મનોવાંચનાએ આપની તપશ્ચર્યા કરતો હતો, તેમાં આવું દારૂણ દુઃખ મારા માથે આવી પડ્યું એ મારા ન-સીબનોજ વાંક હું સમજું છું. જે બનવાનું હતું તે બની

અયું, પણ આ સેવકને આપનોજ આધાર છે. આપના દર્શનનો લાભ મળ્યો ત્યારથી સમજું છું કે મારી મનો-વાંચના પૂર્ણ થવાનીજ. પ્રભુ આ દીન સેવકને આપ બચાવશે, એમ કહીને ચર્ચમાં પડ્યો.

અગ્નિનારાયણ— ગાયન.

(તમે એકવાર મારવાડ જાણેરે મારવાડી, એ રાગ.)

જેયું દાડણુ તપ મે તાડેરે અસુરારી ?

કર્યું પ્રસન મન તેં માડેરે અસુરારી.

તું ધરી ઉમંગે, મારી સગે, હર્ષ લાવી બોલ્ય ઉછગે,

રંગે ચંગે, માગ્ય જે તુજને પ્યાડેરે અસુરારી. જેયું.

તું બોલ્ય વિચારી, મનમાં ધારી, ઈચ્છાપુરી હોય જે તારી,

મરણ મારી, માગે તે આપવા ધાડેરે અસુરારી. જેયું.

અગ્નિનારાયણ પ્રસન્ન થએલા જાણી રાસુર હર્ષિત થઈને હિમ્મત લાવીને અગ્નિનારાયણ પાસે વરદાન માગવા લાગ્યો.

રંભાસુર— ગાયન.

(જોયો જોયો ભગત બધુ જોલે જગત બધુ બગલાં બમે છે

ભોમી વિષે એ રાગ,)

આંખ્યા આંખ્યા દેવા પ્રીતેકડું સેવા, બહુ આનંદ થયોછે મનડા વિષે

અરેહાં બહુ આનંદ થયોછે મનડા વિષે.

જોયું જોયું દુઃખ જોઈ આજ સુખ.

અગ્નિનારાયણુ દેવ પ્રતાપી દીસે.
 અરેહાં અગ્નિનારાયણુ દેવ પ્રતાપી દીસે
 આપો પુત્ર પરાક્રમી બળીઓ બહુ
 જીતે ત્રિભુવન નમતા આવે સહુ
 જેની હાકથી શત્રુ પાડે ચીશે, બહુ આનંદ થયોછે મનડા વિષે
 દેવ દાનવ માનવથી તે નહિ મરે,
 મનમા કાવે તેવું રૂપ પોતે ધરે,
 આંપો આશિષ આજ ચડાવું શિષે,
 બહુ આનંદ થયોછે મનડા વિષે.

અગ્નિનારાયણુ—જા બાઈ તારા માગવા પ્રમાણે
 તું ગમેતે યોગીદ્વારા તેવો પરાક્રમી પુત્ર ઉત્પન્ન કરી
 શકીશ એમ વરદાન આપી અગ્નિનારાયણુ અંતર્યામિ થયા.

આ પ્રમાણે વરદાન પામી મહમાતો રંભાસુર ચા-
 લવા માંડ્યો. રસ્તામાં ચાલતાં એક રમણીય સ્થાનમાં
 એક યુવક મહિષી (લેશ) નજરે પડી, તેના ઉપર અ-
 સુરી બુદ્ધિવાળો રંભાસુર મોહી પડ્યો. એ પાપી વિષય-
 મા અંધ થઈ બુવાનીના જોરથી છકીજઈ મનમાં વિચાર
 લાગ્યા શિવાય કામાતુર થઈ વિષયલોગ લોગવવા ત-
 ત્પર થયો.

વિષયી માણસના આખરે ખોટા હાલ થાય છે તે
 વિષે એક દૃષ્ટાંત.

કે

ઈ એક કનકપુર નગરમાં કૈશવદાસ નામે મહાત્મા વસતા હતા તેમની સુંદીર જગા ગામના મધ્ય ભાગમાં હતી. તે ગામમાં વિદ્વાનને પ્રતિષ્ઠિત ગણાતા હતા. અં-

દરના ભાગે પ્રપંચી, કામી ને બહુ કપટ વાળા હતા. તેમની કથામાં ગામના ઘણા માણસોને જવાનો નિયમ હતો. તેમની કથામાં એક લોળા મનનાં મહાકૌરબાઈ વણિક ડોશીને દરરોજ જવાનો નિયમ હતો. તે ડોશીના દીકરાનું નામ મોહન હતું પોતાના દીકરાની વહુ પોતાના પીયરથી આવી હશે તે પવિત્ર બાઈને આ ડોશી આ પ્રપંચી મહાત્માની કથામાં અતિ આગ્રહથી લઈ ગયાં સાજના પાંચ વાગ્યાના સુમારે કથા વચાય છે, ને આ પ્રપંચી મહાત્માના ડોળા ચારે તરફ કથા વાચતા બંધ છે ને ફરતા બંધ છે. આ મહાકૌર ડોશી સાથે આવેલી નવીન બાઈ તેની દૃષ્ટિએ પડી, આ સુંદીર સ્વરૂપવાન બાઈ બેઠ બાપજીની દાનત બગડી. થોડીવારે કથા પુર્ણ થઈ. આ મહાકૌરબાઈ દરરોજ કથા પુરી થાય ત્યારે બાપજીની પાસે જયશ્રીકૃષ્ણ કહી ઘેર જતા હતાં, તે પોતાના નિયમ પ્રમાણે બાપજી પાસે ગયાં.

મહાકૌરબાઈ—બાપજી જયશ્રીકૃષ્ણ.

બાપજી—જયશ્રીકૃષ્ણ મહાકૌરબાઈ એ તેરી સાથ નવીન કોન બાઈ હે.

મહાકૌરબાઈ—બાપજી તમે ન ઓળખી આતો આપણા મોહનીયાની વહુ છે.

બાપજી—બહોત અચ્છા મેં ખુશ હુવા નાનપણસે સતસંગ કરના કથા સુણના એશી લતસે આગલપર બહોત ફાયદા હોતાહે ઉસ્કુ રોજ કથામે લાના. (આ પ્રપંચી બાપજી મહાકૌરબાઈથી વાતો કરતા જાય છે ને આ પવિત્ર બાઈ સામા ઈસારા કરતા જાય છે.)

મહાકૌરબાઈ—બહુ સારૂ બાપજી એમ કહીને વહુને તેડી બોળાં ડોશી ઘેર આવ્યા આ સુશીલબાઈ મનમાં સમજી ગઇ કે આત્રા હરામીને કામી મહાત્માની કથામા જવા કરતાં ઘેર બેશીને પ્રભુનું ભજન કરવું તે અતિ ઉત્તમ છે. બીજે દીવસે જ્યારે ભજનની વેળા થઈ ત્યારે,

મહાકૌરબાઈ—વહુ બેટા કથામાં ચાલો.

વહુ—બા આજે મને જરા તાવની બરાગળ આવી છે માટે હું નહિ આવું.

મહાકૌરબાઈ—બહુ સારૂં બેટા હું જાઉં છું. આ મહાકૌરબાઈ કથા વંચાઈ રહી છે ત્યાં જઈને બેઠા આ બાપજીતો મહાકૌરબાઈની રાહ જોઈને બેઠા છે. મહાકૌરબાઈને જ્યાં એકલા દીઠાં કે કાંઈ ચેન ન પડયુ. કથામાં ગોટાળાવાળી અચ્યુતમ કૈશવ કરી કથા પૂર્ણ કરી. રોજના

નિયમ પ્રમાણે મહાકૌરબાઈ બાપજી પાસે આવી ઉભાં.

મહાકૌરબાઈ—બાપજી જયશ્રીકૃષ્ણ,

બાપજી—જયશ્રીકૃષ્ણ મહાકૌરબાઈ મોહનીયાકી બહુકું કથામે કયું નહિ લાઇ.

મહાકૌરબાઈ—એને જરા તાવની ખરાગળ આવી છે માટે આવી નથી.

બાપજી—કલ ઉનકુ મેરી પાસ લાના મે ઉજની નાંખુઆ ને તાવકા દોરા કર દેઉંઆ કે તાવ ચલા જયગા.

મહાકૌરબાઈ—બહુ સારું બાપજી હું કાલે જરૂર લાવીશ. એમ કહી આ લોળાં ડોશી ઘેર આવ્યાં ને વહુને કહેવા લાગ્યાં.

મહાકૌરબાઈ—શું બાપજીનો તારા ઉપર પ્રેમ છે તનેતો બહુ સંભાળતા હતા કાલે મારી સાથે આવજો તને બાપજી ઉજણી નાંખશે ને તાવનો દોરો કરી આપશે કે તારો તાવ જશે. ખીજે દિવસે જ્યારે કથાની વેળા થઇ ત્યારે આ બાઈ પથારી કરી ગોદડા ઓડીને પોતાની સાસુને કહ્યું કે મારાથી કથામા નહિ અવાચ મને સખત તાવ આવ્યો છે.

મહાકૌરબાઈ—બેટા ત્યારે તું સુઇ જજે હું કથામાં જાઉં છું. મહાકૌરબાઈ કથામાં આવ્યાં. આ બાપજીએ જ્યારે મહાકૌરબાઈને એકલાં દીઠાં ત્યારે મન ફરવા લાગ્યું. કથા જેમ તેમ કરીને પુરી પાડી. મહાકૌર બાઈ પાસે આવી ઉભાં.

મહાકોરબાઈ—બાપજી જયશ્રીકૃષ્ણ.

બાપજી—જયશ્રીકૃષ્ણ મહાકોરબાઈ આજે મોહ-
નીયાકી બહુકું મેરી પાસ કયું નહિ લાઈ.

મહાકોરબાઈ—બાપજી શું હું લાવું એને તો
આજે સખત તાવ આવ્યો છે ને ગોદડાં ઓઢીને પડી
છે. (આ પ્રપંચી બાપજી સમજી ગયા કે સાલી કુચ્છ
આલાક હે મેરી બાત સમજ ગઈડે પણ મેરે પંજે-
માંસે કહાં જાનેકી હે એમ કહી પોતાના પાસેથી એક
કાળો દોરો મંત્રીને તૈયાર કયો.)

બાપજી—મહાકોરબાઈ ઉનકું એ કાલા દોરો ધુપ
કરકે બાધદેના કે ઉસ્કા તાવ ચલા જયગા.

મહાકોર—બહુસારૂ બાપજી હું જરૂર જઈને
બાંધીશ. આ ભોળાં ડાશી ઘેર આવ્યાં.

મહાકોરબાઈ—બેટા જો તું કથામાં ન આવીને
તને બાપજીએ તાવનો દોરો કરી આપ્યો છે તે ધુપ
હઈને બાંધજે તારો તાવ જતો રહેશે.

વહુ—બહુ સારૂં બા આ ગોખલામા મુઠો હું સાં-
જરે ધુપ હઈને બાંધીશ. જ્યારે સંધ્યાભાળની વખત થઈ
કે આ ચતુરબાઈએ પેલા દોરાને ધુપ કરીને પાસે પડેલા
સાંબેલાને બાંધ્યો. જેવો સાંબેલાને દોરો બાંધ્યો કે તરત

પેલું સાંબેલું ઉડયું ને જ્યા પેલા પ્રયત્ની બાપજી બેઠા છે ત્યા જઈને તેમની છાતીમાં ધીળમ ધીબા પછંડવા લાગ્યું.

બાપજી—કોઈ દોડો કેઈ દોડો હું મરી ગયો એમ બૂમો મારે છે. આ બાપજીના સેવકો દોડી આવી પેલા સાંબેલાને ઝાલવા જાય છે પણ ઝડપાતું નથી પછી પેલા પ્રયત્ની બાપજી બોલ્યા.

બાપજી—પેલો કાળો દોરો છોડી નાખો છોડી નાંખો. જ્યારે પેલો કાળો દોરો છોડી નાખ્યો ત્યારે સાંબેલું બંધ રહ્યું. પછી બાપજીને સેવકોએ હળદળ મેઠાના ખુબ લેપ કરીને સેકવા માડ્યું ત્યારે બાપજી જરા શાન્ત થયા. બીજે દીવસે પેલી વહુએ વીચાર્યું કે આ પિટયો બાપજી મારા કેડે પડ્યો છે માટે લાવ્ય મારા પીયર થોડા દિવસ જઈ આવું આમ વિચારીને પોતાની સાસુને કહેવા લાગી.

વહુ—બા માડ શરીર સાડ રહેતું નથી માટે તમે કોઈ માણસને મને મુકવા મોકલો હું થોડા દિવસ રહીને પાછી આવીશ.

સાસુ—બહુ સાડ બેટા જેવી તારી મરજી પાછી થોડા દિવસ રહી વહેલી આવજે. પછી ઠાથી પોતાના પડોશમાંથી એક બ્રાહ્મણને પોતાની વહુના સાથે મોકલી વીદાય કીધી. પછી મહાકેર બાઈ કથામાં ગયા.

આ પ્રપંચી બાપજીને હળદર મેઠાના લેપ કરેલા છે ને બાજઠ ઉપર બેઠા છે.

તમામ હરિજનો બાપજીની પાસે આવી દીલગીર થઈ પુછે છે.

હરિજનો—બાપજી અરસર તમને આટલું બધું ક્યાંથી વાગ્યું.

બાપજી—હરિજન મેં કલ મેડીપરસે ઉતરતે સીઠી પરસેં ગિરગયાહું લેકીન હમકું છાતીમે બહોત લગાહે. ઈસબાસ્તે આજઠા દિન કથા બધ રહેગી પછી તમામ હરિજનો દિલગીર થઈને ઘેર ગયા મહાકોરબાઈ બિચારાં દિલગીર થઈ ઉભાં રહ્યાં છે.

મહાકોરબાઈ—બાપજી જયશ્રીકૃષ્ણ હું જાઉં છું તમે જરા શેકાવો આરામ થશે.

બાપજી—મહાકોર બાઈ મોહનીયાકી બહુકું કયું નહિ લાઈ ઉસ્કું તાવ ગયા કે નહિ.

મહાકોરબાઈ—બાપજી એનું શરીર સાફ રહેતું નહોતું માટે તેના પિયર ગઈ.

બાપજી—કબ ગઈ.

મહાકોરબાઈ—બાપજી એને એક પ્રાણજી સાથે હમણાં વિદાય કરીને આવી.

બાપજી—જાના મહાકેરબાઈ કલ કથામેં જાના. એમ કહી આ પ્રપંચી બાપજી પોતાનું ઘોડું તયાર કરીને પોતાના સેવકોને મંદીરની બલામણુ કરી એક બે દિવસનો વાયદોકરી ઘોડે સ્વાર થઈ બાપજી નીકળ્યા. આ પ વિત્ર બાઈ તથા પેલા મહારાજ બેએક ગાઉ પહોંચ્યા છે. તેમની પાછળ આ બાપજી ઘોડું તરૂડ તરૂડ દોડાવતા આવી પહોંચ્યા. આ બાઈ હહેશતની મારી ચાલતી જાય છે ને પાછળ જોતી જાય છે તેવામાં આ પ્રપંચી કાળ સ્વરૂપ બાપજીને ઘોડા ઉપર આવતા દીઠા કે તરત ધ્રુજવા લાગી.

બ્રાહ્મણ—બેન હું તારા સાથેછું ને તું કેમ ધ્રુજેછે અહીંઆં કેઈ ચોરનો લો નથી તું શાન્ત થા આપણે હમણાં પહોંચી જઈશું.

બાઈ—આ મારો કાળ પાછળ ઘોડે ચડીને આવ્યો માટે ધ્રુજું છું.

બ્રાહ્મણ—ગાડી તું શું કરવા ડરે છે આતો આપણા ગામના બાપજી છે.

આમ આ બ્રાહ્મણ તથા બાઈ વાતો કરે છે તેટલામાં પેલા બાપજી નજીક આવી ચોડેથી ઉતરી પેલા બ્રાહ્મણ પાસે ગયા બ્રાહ્મણ પગે લાગ્યો આ બાપજી બ્રાહ્મણના માંથે હાથ મુક્યો કે તરતજ તે એક પુતળાની માફક ઉભો રહ્યો.

બાપજી—કયું રંડી તું છટકકે આઈ અબ તેરી કયા દશા હોતીહે એમ કહ્યું એટલે પેલી બાઈ ખુજે છે તેટલામાં આ બહુગર બાપજીએ તેના ગળામા કાળો દોરો બાંધ્યો કે તરત તે એક કાચની પુતળી થઈને પડી. તે પુતળો પેલા પ્રપંચી બાપજીએ ઝોળીમાં ઘાલી ઘોડે સ્વાર થઈને ચાલવા માંડયું. સમીસાંજ થઈ છે આસપાસ બે ત્રણ ગામ દેખાય છે પછી આ બાપજી સામા ગામ તરફ ચાલ્યા, આ બાપજી સામેના ગામમાં આવી પહોંચ્યા ને ગામમાં પુછવા લાગ્યા ભાઈ આ ગામમાં કોઈ સંતપુરુષનું સનમાન કરે તેવું છે લોકો કહે હા બાપજી જાઓ ગામ વચ્ચે ચાર માળની હવેલી નગર શેઠની છે ત્યાં તમારું સનમાન સાડું થશે. આ બાપજી જે ગામમાં આવ્યા છે તે ગામ પેલી પવિત્ર બાઈના બાપનું છે ને આ લોકો પેલા પ્રપંચી મહાત્માને નગરશેઠનું ઘર બતાવે છે તે આ બાઈના બાપનુંજ છે.

પછી આ પ્રપંચી મહાત્મા પેલા નગરશેઠને ઘેર ગયા ત્યાં વણિક ચાર ભાઈઓ બેઠા છે તેમને આ બાપજીને જોયા કે આવકાર આપી ઘોડેથી ઉતારી ઘોડું બાંધી આસન આપી બેસાડ્યા.

વણિક પુત્રે ચોખ્ખું જળ ભરાવીને મંઘાવ્યું ને બાપજીના સાડું રસોઈ કરાવવાની તૈયારી કરેછે ત્યારે.

બાપજી—ભાઈ હમકુ કુચ્છ જમનેકી રૂચી નહિ હે તુંમ ખટપટ મત કરાના.

વણિક પુત્રો—બાપજી કાંઈ કથા કિરતન કરશે તો અમને આનંદ થશે.

બાપજી—ભાઈ મેરી આજ તળીયત અચ્છી નહિ હે લેકીન કલ સખ હોયગા. પછી પેલા ત્રણ મોટા ભાઈઓ નાના ભાઈને આ બાપજીની સેવામાં સોપી દુકાનના કામમાં બેઠા. આ બાપજી પછી ખેંટીએ વળગાડેલી ઝોળી-માથી લોટો કહાડી જળ ભરીને દિશાએ જવા બાય છે ને પેલો વણિક પુત્ર બેઠો છે.

બાપજી—એ ઝોલીકું કીસીકુ મત અડને દેના.

વણિક પુત્ર—બહુ સારું બાપજી કાંઈ શ્રીકર રાખશે નહિ.

વળી આ બાપજીને ફરી વિચાર આવ્યો ને ખડકીથી પાછા આવી કહેવા લાગ્યા.

બાપજી—ભાઈ ખરાબર દેખના કીસીકુ મત અડને દેના.

વણિક પુત્ર—બહુ સારું બાપજી હું બેઠાછું ને તમે શું કરવા આટલી ફિકર કરો છો.

આમ આ બાપજી બે ત્રણ વખત ફરી ફરીને આવીને વણિક પુત્રને કહ્યું તેથી વણિકપુત્રને વહેમ પડ્યો.

તેથી પેલી જોળીમાં જઈને જુએ છે તો તેમાં એક કાચની સ્વરૂપવાન પુતળી દીઠી ત્યારે વિચાર કરવા લાગ્યો કે આ બાપજી કહેતા હતા તેમાં ભુલ નથી. લાવ્ય આ પુતળી મારા મેડામાં જઈને સંતાડી આવું. બાપજીતો કુટશે આપડે તો કહીશું કે ભાઈ જોળીને કેાઈ અડધું નથી. પછી પેલી પુતળી લઈને મેડાઉપર જઈ પોતાના કબાટમાં મુકવા જાય છે કે પેલી પુતળીના ગળામાં કાજો દોરો જોવામાં આવ્યો. પછી વિચાર કરે છે કે આ કાજો દોરો ખરાબ દેખાય છે માટે લાવ્ય છાડી નાંખું. પછી પેલા વણિકપુત્ર પેલો દોરો છાડ્યો કે પેલી પુતળીની અદાર વર્ષની પોતાની બેન થઈ ગઈ. પોતાની બેનને જોઈ આ વણિકપુત્ર વિસ્મય પામ્યો. પછી પોતાની બેને બધી હકીકતથી વાકેફ કર્યો. પછી પોતાની બેનને પોતાના મેડામાં છુપી રાખી વણિકપુત્ર પેલો કાજો દોરો પોતાના ઘર પાસે ગાડના થડમાં મોટો એક બુદ્ધ (વાન્દર) નજરે પડ્યો તેના પુછડે આ વણિકપુત્ર દોરો બાંધ્યો કે તેની કાચની પુતળી બનીગઈ. તે પુતળી લઈને પેલા પ્રપંચી બાપજીની જોળીમાં મુકી. પેલા બાપજી દિશાએ જઈને આવ્યા તે હાથ પગ ધોઈને પેલી જોળીમાં જુએ છે તો પેલી પુતળી દીઠી પછી નિર્ભય થયા. પછી પેલો વણિકપુત્ર આ બાપજીને મેડાઉપર સુવા લઈ ગયો. બાપજી પેલી જોળી લઈને ઉપર ગયા.

વણિકપુત્ર—બાપજી આ પલંગમાં સુઈ જાને પણ બાપજી તમને કહું છું કે અમારે અહીંયાં વણિયરનો બહુ ભોંછો માટે તમે બારિયો બધ કરીને સુઈ રહેજો.

બાપજી—કુચ્છ મત ફિકર કરના મે સખ બારીઓ બંધ કરકે સો જાઉં છું પછી પેલો વણિકપુત્ર પોતાના ઠેકાણે જઈને સુઈ ગયો.

આ પ્રયત્ની બાપજી તમામ બારિયો નકુચા કઈ બધ કરીને પેલી ઝોળીમાથી કાચની પુતળી લઈને પલંગ ઉપર બેઠા.

બાપજી—સાલી અબ તેરી કયા દશા કરતા હું એમ કહીને ગળામાંથી પેલો કાળો દોરો છાડ્યો કે પેલો અકળાઈ રહેલો ખુદ (મોટો વાંદર) એકદમ હુક કરીને પેલા બાપજીને નિચે પછાડી નાક કાન કરડીને નખમારી લોહી લવાણુ કર્યાં. બાપજી ખુમો પાડે જાય છે આ બાપજીની ખુમો સાંબળી વણિકપુત્રો જાગી ઉઠ્યા ત્યારે પેલા નાના ભાઈએ કહું ભાઈ તમે બીશે નહિ મને બાપજીએ કહું છે કે હું રાત્રે સાધના કરવાનો છું ને મોટા બરાડા પાડું પણ તમે બીશે નહિ માટે સૌ નિરાંતે સુઈ જાઓ. પોતાના ભાઈના કહેવા ઉપર વિશ્વાસ રાખી તમામ સુઈ ગયા થોડીવારે પેલા વાંદરે બાપજીને રામસરણ કરી નાંખ્યા. સવાર થયું આઠવાગ્યા પણ બા-

પણ ઉઠ્યા નહિ પછી બધા ભાઈ લેગા થઈને જુએ છે તે બારિયો તમામ બંધ છે મેડાનો જેનો પણ બંધ છે પછી જેનાના બારણાનું ચણીયાડું ઉતારી કાઢી નાંખ્યું એટલે માંહેથી પેલો લોહીલવાણ થએલો ખુદ નીકળી દોડી કુઢકો મારી પાસેના ઝાડ ઉપર ચડી ગયો. આ વણિક પુત્રો દિલગીર થયા. આ ત્રણ મોટાભાઈને નાનો ભાઈ પોતાના મેડામાં લઈ જઈને પોતાની યેનને દેખાડી. પછી પોતાની યેને આ પ્રપંચીને કામી મહાત્માની વાત કહી વોકડ કચા પછી બાપજીને અગ્નિદાહ કરીને શાન્ત થયા માટે કામી પુરૂષના આખરે ખોટા હાલ થાય છે. તે આ બાપજીના દ્રષ્ટાત ઉપરથી જણાઈ આવે છે.

આ દુષ્ટ પાપી રંભાસુર પોતાની અસુરી બુદ્ધી વાપરી મહિષી (લેંસ)થી ધારેલી ધારણા બરલાવી શાન્ત થયો. અગ્નિનારાયણના વચનના પ્રભાવે રંભાસુરથી આ મહિષીને ગર્ભ રહ્યો રંભાસુર વિચાર કરવા લાગ્યો કે મેં પાપીએ વિષયથી અંધ થઈને આ અઘોર કૃત્ય કર્યું. અરે મને પહેલાં વિચાર લગાર પણ ન આવ્યો. જેર જે બનવાનું હતું તે બની ગયું. હવે વિચાર કરે શું વળવાનું છે. પછી આ માયાવી રંભાસુર પેલી મહિષીને લઈને પાતાળમાં ગયો ત્યાં તમામ સગા સહોદર તથા મિત્રોને મળી પોતાના ભાઈના મરણના સમાચાર કહીને ખેડ કર-

વા લાગ્યો. પોતાને મળેલા વરદાનના પ્રભાવે આ મહિષીથી
ઝર્મ રહેલો છે તેનાથી પ્રતાપી પુત્ર ઉત્પન્ન થશે એવી વાત
સર્વેને કહી ત્યારે સૌ ખુશી થયા. થોડા વખત પછી એક
મહિષ (પાડા) ત્યાં ફરતો ફરતો આવ્યો. તેની નજરે
આ મહિષી પડી કેતરત કામાતુર થઈ તેની તરફ દોડ્યો.
રંભાસુર ધરમાંથી બહાર આવ્યો તેની નજરે પેલો કામા-
તુર થયેલો મહિષ પડ્યો તેને રંભાસુર કહેવા લાગ્યો.

રંભાસુર— (ઝોખા હરણનો રાગ.)

અલ્યા ઊલો રહેને પાપી, મને રીશ ઘણેરી વ્યાપીરે,
કામાતુર થઈને અહીં તું કેમ આવીયોરે,
એ ન્હોય બાપનો માલ, તારી તનથી ઉતાડું બાલરે.
મસ્ત થઈને વિચાર મન નવ લાવીયોરે,

એમ કહી દોડ્યો તેવાર, માર્યો મહિષને જળરે મારરે.
ક્રોધે ભરાઈ મહિષ તરત ત્યાં કુદીયોરે.

માર્યો શીંગડાં જળરાં ત્યાહે, પડ્યો રંભ પૃથ્વીમાંહેરે,
મારી લાતોને મહિષે તરત ત્યાં ખુંદીયોરે.

પામ્યો રંભાસુર ત્યાં મર્ણુ, દોડી મહિષી સોધવા શર્ણુરે,
જાવું હવે ક્યાં વિચાર મનમાં ધારીયો રે.

બેઠા રાક્ષસ વડની છાયે, આવી દોડી શરણે ત્યાંયરે,
મારી બાણને રાક્ષસે મહિષને મારીયોરે.

રંભાસુરને મર્થ પામેલો જોઈ સૌ કદપાંત કરવા લાગ્યા પછી રંભાસુરના શબને લઈ અગ્નિદાહ કરવા ગયા. રંભાસુરની ચિતા ખડકી અગ્નિ દાહ કરે છે ત્યાં આ મહિષી છેટે વિચાર કરતી ઉભી છે. પોતે વિચાર કરે છે કે મારા માટે મારા પતિનો જીવ ગયો તો મારે હવે જીવીને શું કરવું છે. એમ વિચાર કરી રંભાસુરની ચિતા દહન થાય છે ત્યાં આવી ઉભી.

(જુહુ જુહુ જીવત ખરૂં જાણુમારે (૨) એ રાગ.)

રંભાસુરની ચિતા જ્યાં દહન થાય છે રે,
દહન થાય છે રે અસુર ત્યાંય છે રે. રંભા.
આવી દોડતી મહિષી ત્યાંહિ, કુદી પડી ચિતાની માંહિ,
અસુર કરે થઈ સતી મહિષી જણાય છે રે. રંભા.
મહિષી ઉઠર બળીયું છે જ્યારે, ગર્ભ પ્રગટ થયો છે ત્યારે,
મારે ઉછાળા મહાવીર દેખાય છે રે. રંભા.
મારી કુદકો જહાર નીકળીયો, વરદાનીક માયાવી બળીયો,
જોઈ અસુર આનંદ ઓછવ સૌ ગાય છે રે. રંભા.

આ પ્રમાણે અગ્નિનારાયણના વચનના પ્રભાવથી મહિષી ઉઠરથી પ્રગટ થઈ, ચિતામાંથી છલગ મારી જહાર નીકળીને ઉભેલા માયવી પુરૂષને જોઈ સર્વે અસુરો વિસ્મય પામી આનંદ કરવા લાગ્યા, અને સર્વે મળીને આ પ્રતાપી પુરૂષનું નામ ધરાવે છે.

સાખી મરાઠી.

મહિષી ઉઠરથી પ્રગટ થયા છે, મહાવીર આંણે કામ,
સર્વે મળીને હર્ષથી ધરીએ, મહિસાસુર તમ નામ.
પ્રતાપી પૂર્ણ હજે, ત્રિલોક પતિ એ વીર થજે. પ્રતાપી.

આ માયાવી પુરૂષને પ્રગટ થએલો જાણી અસુરોનાં
ટોળે ટોળાં મહિસાસુર પાસે આવી ભેગાં થયાં, અને મ-
હિસાસુરને કહેવા લાગ્યા.

સર્વે અસુરો—હે મહાવીર તમે ત્રિભુવન જીતી
દોગવિજય કરો.

મહિસાસુર—ત્રિભુવન એટલે શુ તે મને કહો.

સર્વે અસુરો—આપણે સર્વે અસુરો રહીએ છીએ
તે પાતાળ લોક કહેવાય છે. આપણી ઉપર મૃત્યુ લોક છે
અને તેના ઉપર સ્વર્ગ લોક છે. આ ત્રણ લોક જીતે તે ત્રિભુ
વનપતિ ગણાય. સ્વર્ગમાં દેવતાઓનું રાજ્ય છે, અને તે આ-
પણા કદા શત્રુ છે. જે વખતે તમારા પિતા રભાસુર તથા ત-
મારા કાકા કરંભાસુર પૃથ્વી ઉપર તપશ્ચર્યા કરવા ગયા
હતા તે વખતે તમારા કાકા કરંભાસુર જે જળમાં ઉભા
રહી તપશ્ચર્યા કરતા હતા. તેમનો સ્વર્ગનો અધિપતિ જે
ધંદ્ર તે મગરનું રૂપ લઈને આવી અત આણ્યો હતો.
તમારા પિતાશ્રી અગ્નિ નારાયણની તપશ્ચર્યા કરતા હતા
તે પોતાના ભાઈના મરણથી શોકાતુર થઈ કટાર લઈ આપ-

ધાત કરતા હતા. તેવામાં અગ્નિનારાયણે તેમને બચાવ્યા. અને અગ્નિનારાયણે તમારા પિતાને વરદાન આપ્યું તેના પ્રતાપથી તમે પ્રતાપી પ્રગટ થયા છો આ સર્વે બીના સાંભળી મહિષાસુર ક્રોધે ભરાઈ ગર્જના કરી કહેવા લાગ્યો.

મહિષાસુર— (ગીતિ.)

પાતાળ જીતું પળમાં, પૃથ્વીના શા ભારછે ભાઈ,
સ્વર્ગે નિશાન ચડાવું, સત્ય કહું છું ઈષ્ટ સોગન ખાઈ.
મરાઠી સાખી.

રક્ત લોચન કરી દંત ખીશીને પાય પછાડ્યા જ્યારે,
સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળ ભુવનમાં હાકજ વાગી ત્યારે.
અસુરો પ્રગટયા તહીં, અસંખ્ય જેનો પાર નહિ. અસુરો.

આ માયાવી મહિષાસુરે ક્રોધથી ગર્જના કરી પોતાના પગ પ્રહારથી હજારો અસુરો પ્રગટ કર્યા તથા હજારો હાથી, ઘોડા, ખચ્ચરો તૈયાર કરી, હજારો હથીયારો આપી અસંખ્ય લશ્કર તૈયાર કર્યું. સેન્યાપતિ ચામર, ચીક્રું, ઉદગ્ર, મહાહનું, અસીલોમા, તથા ખિડાલ વીગેરે સેન્યામાં શોભી રહ્યા છે. આવી અગણિત સેના લઈ માયાવી મહિષાસુર ગર્જના કરતો પ્રથમ પાતાળ જીતવા આદ્યો.

(તાલ પુરો મચાવીયો, ચાલ્યા સહુ બાવાને બાવીયો, એ રાગ.)

બહુ મનમાં મહાલીયો, ત્રિલોક જીતવાને ચાલીયો.

રંભાસુરનો તન (૨) જેનું કોધી છે મન,

જાણે કરશે હહન, એવો સિંહ સરીખો ફાલીયો. બહુ.

એવો અસુરનો નાથ (૨) ઘણી સેન્યા છે સાથ,

બલી બીડીછે બાથ, પ્રથમ પાતાળ જીતવાને હાલીયો. બહુ.

સેન્યા ચાલી સહુ ત્યાંય (૨) વાગે વાજીત્ર જ્યાંય,

શુરા કુદેછે માંય, અતિ હર્ષથી પાડે છે તાલીયો. બહુ.

(મરાઠી સાખી.)

દારૂણ યુદ્ધ કરી, પાતાલ જીત્યું મહિષાસુર માયાવી;

આણુ વરતાવી પોતા કેરી વાવટો દીધો ચડાવી.

સહુ કબજ કરી, પૃથ્વી જીતવા મરજી ધરી. સહુ.

આ મહામાયાવી મહિષાસુર, પાતાળ તમામ જી-
તી કબજે કરી પોતાની આંજી વરતાવીને પૃથ્વી જીતવા
ચાલ્યો.

(પાટણના વૃષ નથી તુજ મહેલે પદમણી નારી. એ રાગ)

સેન્ય સકળ લઈ, મહા માયાવી આવ્યો પૃથ્વીમાંય,

ગાજ્યો તે કરી ગર્જના ઘોર, અયોછે પ્રહ્લાંડમાંડી સોર,

વાધ્યું બહુ અસુર કેડે જોર, કરે છે હુકમ પાપી ત્યાંય સેન્ય.

સેન્યાપતિ ચીકુ તમે જાઓ, લશ્કર લઈ તૈયાર ઝટ થાઓ,

ઉત્તર દિશા જીતી આવો, લઈને હુકમ ચાલ્યો જ્યાંય. સેન્ય.

શુરા આમર શુ બેઠા આજ, કળ્પ કરો દક્ષિણ કેરું રાજ,
 સેન્ય સાથે લઈને સહુ સાજ, હિમ્મત ધારી કરશે નહિ કાંચ. સેન્ય.
 ઉદ્ધ શુ ખાઓ છો થાક, વગાડો પૂર્વ દિશામાં હાક;
 પૃથ્વી આજ ચડાવો ચાક, હિમ્મત ધારી હુ બેઠો આંચ. સેન્ય.
 મહાહનુ હિમ્મત નહિ હારો, સેન્ય લઈ પશ્ચિમ સીધારો,
 કરો જઈ દીગવિજય મારો, સુરા મારા બાહુની ણાંચ. સેન્ય.

આ બુદ્ધી મહિષાસુર ચારે દિશામાં પોતાના
 સેનાપતિઓને લશ્કર લઈ મોકલીને પોતે મધ્ય ભાગમા
 ગર્જના કરવા લાગ્યો. આ મહિષાસુરના સેનાપતિઓ
 ચારે દિશામા કેર વરતાવી, રાજા રજવાડાઓને કળજે
 કરી, હવન હોમનો ભંગ કરીને સર્વે પૃથ્વી જીતી શર કરી.
 મહિષાસુરે પોતાના સેનાપતિઓને શાળાસી આપીને પો-
 તાના વિજયનો વાવટો ફેરકાવ્યો.

આકાશમાં ઇંદ્રાદિક તમામ દેવતાઓ જોઈ રહ્યા
 છે. પૃથ્વી શર કરી જાણી ખેદ કરવા લાગ્યા. અને વિચાર
 કરે છે કે આ પાપી હવે આપણું સ્વર્ગ જીતવા આવશે.
 એ વરદાનિકને માયાવી આપણાથી જીતાશે નહિ. ઇંદ્ર
 વિચાર કરે છે કે નહીં આ પાપી માફ સ્વર્ગ જીતીને
 ઇંદ્રાસન લેશે એમ વિચાર કરીને ગુરૂ બ્રહ્મપતિને
 કહેવા લાગ્યો.

ઇંદ્ર—શુર પ્રહસ્પતિ આ પાપી મહિષાસુર કહાપિ આપણુ સ્વર્ગ જીવતા આવશે તો આપણે શુ કરીશું.

પ્રહસ્પતિ—સ્વર્ગાધિપતિ ઇંદ્ર તમે આગળથી શુ કરવા ડરો છો એ પાપીના શાભાર છે. એ પાપીને આપણે યુદ્ધ કરીને હરાવીશું. ને કહાપિ હારી શુ તો પૃથ્વી ઉપર નાશી જઇશું. પણ હવે તો હિમ્મત ધારીને રહેવું તે ઠીક છે. મહિષાસુર સ્વર્ગ જીતવા જવાની તૈયારી કરી રહ્યો છે ને પોતાના યોદ્ધાઓને કહે છે.

મહિષાસુર (નવજ્મઓ તરછોડી મુને પ્રાણુ આધાર, એ રાગ)

માન સુરા સરદાર સધ્ય તૈયાર થાઓ,
તૈયાર થાઓ, સ્વર્ગે જ ધ મચાઓ. મારા.

દેવ એ શુરા, ંહેરી છે પુરારે,
કપટીઓને રણમાહી સતાવો. મારા.

પૃથ્વી જીતી, રહી નહિ ભિતિ રે,
ધરી હિમ્મત દેવલોકો હરાવો. મારા.

કપટ કીધુ, અમ્મર પીધુ રે,
અમરાવતિપર ઘેરો લગાવો. મારા.

હર્ષ ધરીને, જય કરીનેરે,
અસુરોનું અમ્મર નામ દીધાવો. મારા.

આ પાપી મહિષાસુર અસંખ્ય લશ્કર લઈ દિશા દિશાવતો યજ્ઞના કરતો સ્વર્ગપુરીપર ચડાઈ કરીને આવ્યો અને અમરાપુરીને ઘેરો ઘાલી પડ્યો.

દેવતાની પવિત્ર નગરીની શોભાનું વર્ણન.

કટાવ.

સ્વર્ગ પુરીની શોભા સારી, વસે અમરો આણુ દકારી, કોટ કનકનો હીસે ભારી, ઉપર ધાખાં તેમાં ખારી, જુએ અસુરો ધારી ધારી. આકાશ ગગા નગ્રને ફરતી, કદ્યાણુ કરતી, પુર્વ જન્મનાં પ્રાયશ્ચિત હરતી. લબ્ય દરવાજા સોલેસારા, જડયા હીરા જાણે છે તારા, કમાનના રંગ ન્યારા ન્યારા, રહે ત્યાય ચોકી દરનારા, જાય ખુદાર શોખીન ફરનારા. સુવર્ણ કેરાં નિશાન હીષે, નંગ જડયાં છે જેના વિષે, જોઈ અસુરને બળતા રીષે, રસ્તા જેના દિષે કેવા, આણુન બહુ ઉપજાવે એવા, રચ્યુ નથ વિશકર્મા દેવા, અક્ષલ કયાં જાવીતી લેવા. સુવર્ણ મંદીરો સૌ દેખાયે, કનકમણીનું કામછે ત્યાંયે, વસે પ્રતાપી દેવો માંયે, પ્રભુ લજ્જન સૌ પ્રીતે ગાયે, જોઈ અક્ષલતો ગુમ થઈ જાયે. બાગ બગીચા શોભે સારા, અસંખ્ય માંહી હીષે કુવારા, ચંપો અબેલી ગુલાબ શોભે, મોગરો માલતી જોઈ મન લોભે, કેતકી કેવડો બહુ ખડેકે છે, સુગંધ તેની શુ દહેકે છે. અનેક પુષ્પો ખીલ્યાં સારા, મગજ શાન્ત પળમાં કરનારા

અનેક વાવો અને તળાવો, સ્વર્ગપુરીમાં નીરખી આવો,
સુવર્ણ ઘાટ જોઈ ખુશી થાઓ, નિર્મળ જળમાં પ્રીતે નહાવો.
પ્રભુ લાડીલા વસતા જ્યાંઈ, શોભા શી બાકી હોય ત્યાંઈ,
પ્રભુ શેવા સૌ મન્દીર મ્હાંઈ, શક્તિ જન્મ દેવોનો ભાઈ,
શિવશકર કહે સુખે ગાઈ.

મહિષાસુર પોતાના લશ્કરની સ્વર્ગ જીતવા તૈયારી
કરે છે, અને પોતાના યોદ્ધાઓને ઉશ્કેરે છે.

ગાયન.

('યારી વાતો કરીશ્યોને ખ્યારની, કાંઈ ખાતર કરો દીલદારની. એરામ)
લેઈ લશ્કરને હિમ્મત ધારી, આંચો મહિષાસુર અહંકારી,
સ્વર્ગે આવી પહોંચો અસુરારી, કરે યુદ્ધની સર્વે તૈયારી. આંચો
જંઘ મચાવા, દેવો રીળાવા, વેર પૂર્વનું મનમાં ભારી. આંચો
માયાપી પુરો, ક્રોધી એ સુરો, કુદયો ગર્જના કરી તે વારી. આંચો
વાજ્ર ત્ર વાજે, ઘ્રણાંડ ગાજે, બેઠા દેવ સૌ હિમ્મત હારી. આંચો

મહિષાસુરની ગર્જનાથી ત્રિલોક ખળભળી ઉઠયું.
અસુરોનું અસંખ્ય લશ્કર જોઈ તમામ દેવતા હિમ્મત
હારી ગયા કે આ પાપી આપણું સ્વર્ગ જરૂર જીતી લેશે.
સુર્ય, ચંદ્ર, યમ, વરુણ, અગ્નિ, અને વાયુ, તથા તમામ
દેવતાઓ સ્વર્ગના અધિપતિ ઇંદ્રને કહેવા લાગ્યા.

ઇંદ્ર—ભાઈ હું પણ એજ ચિન્તામાં બેઠો છું. તમે ગુરૂ અહસ્પતિને બોલાવો. તેવામાં ગુરૂ અહસ્પતિ આવ્યા.

ઇંદ્ર—ગુરૂ અહસ્પતિ આપણા પુર્વના ંહેરી અસુરોનું ભારે લશ્કર લઈ મહિષાસુર સ્વર્ગપુરીને ઘેરીને બેઠો છે. હવે આપણે શુંકરવું.

અહસ્પતિ—

ગાયન.

(ચારકે ઘર ચલ જાવે નીડર બતલાદે ખખરીયા—એ રાગ)

સ્વર્ગપતિ શું પુછો છો શાણા કેમ હિમ્મત હારો,

આવ્યો પાપી બહુ મગ્નમાં મહાલી,

અમરાપુરીપર ઘેરો એ ઘાલી,

આજે વરતાવેને ફેર, વાળો પુરૂ ંહેર, પાપી મારો ઠેર,

સૈન્ય લઈ સઘ સીધારો.

સ્વર્ગપતિ.

પૃથ્વી પાતાળ છતી થયો રાજ,

સ્વર્ગપુરીપર આવ્યો એ ગાજ.

એવો અસુરનો નાથ, જોયા નથી હાય, અમ્મરોની સાથ,

કરી વેર ક્યાંઈ જનારો.

સ્વર્ગપતિ.

અહસ્પતિ—ભાઈ ઇંદ્ર હવે યુદ્ધની તૈયારી કરો અને એ ચડાણોને આપણી અમ્મરાપુરીથી હટાડો. હવે આપણે અમ્મર થઈ કાયરની પેઠે બેસી રહેવું તે ઠીક નથી. અસુરો વહાનીક થઈ પૃથ્વી ઉપર મનુષ્ય લોકોને દુઃખી ન કરે તથા સ્વર્ગ જેવા ઈશ્વરી ધામમાં આવી ન શકે

માટે એ પાપીઓને સજા કરવાને આપણને પ્રભુએ અમર કરેલા છે. માટે હિમ્મત લાવી સત્વર યુદ્ધની તૈયારી કરો.

ઇંદ્ર—જેવી ગુરૂની આજ્ઞા.

ઇંદ્ર તમામ દેવતાઓને કહેવા લાગ્યો.

ઇંદ્ર—

ગાયન.

(કાન ગલી ગયો શ્યામ બતાદે સખી કાન ગલી ગયો સ્યામ—એ રાગ)

થાઓ તમે તૈયાર, યમ, અગ્નિ દેવો થાઓ તમે તૈયાર.

સુર્ય, ચંદ્ર, વરૂણ, વાયુદેવો, ઠરશો નહિરે લગાર. યમ.

તેત્રીશ કોટી, દેવોની મોટી, સેન્યા લઈને અપાર. યમ.

હિમ્મત લાવો, નામ દિપાવો, અમરોનુ રે આવાર. યમ.

વાજ્ર વાજે, હુન્દુળી ગાજે, હયગજરથપર સ્વાર. યમ.

આ પ્રમાણે સ્વર્ગપતિ ઇંદ્ર તેત્રીશ કોટી દેવો અને હજારો યોદ્ધાઓનું મોટું સેન્ય લઈ પાપી મહિષાસુર સાથે યુદ્ધ કરવા નીચે છે.

(મરાઠી સાખી.)

ઇંદ્ર ઐરાવતપર બેસીને, સેન્ય લઈ તે વારે,
તેત્રીશકોટી દેવો સાથે, આવ્યો સ્વર્ગની ખડારે.

આલ્યા તરત તહીં, મહિષાસુર ઉભોછે જહીં. આલ્યા.

અસુરોર્તુ અસંખ્ય લશ્કર લઈ મહિષાસુર ગર્જના કરતો જ્યાં ઉભો છે. ત્યાં સ્વર્ગપતિ ઇંદ્ર તેત્રીશ કોટી દેવો સાથે અસંખ્ય લશ્કર લઈ મહિષાસુરની સનમુખ આવી ઉભો.

ઈંદ્ર—

ગાયન.

(રાગ ઓતરાના સ્વપ્નાનો)

અધ્યા આવ્યો મહિષાસુર અહીં, કેમ નિચ કુબુદ્ધી તારી થઈ,
કરી હીંગવિજય પાતાળ મહી, બહુ મગ્ન થયો પૃથ્વીને લઈ.
તુજ પિતા તપે માયાવી થયો, ધરી ગર્વ પ્રબળ થઈ છાકી ગયો,
જીતી પૃથ્વી પાતાળ ન બેસી રહ્યો, કેમ વિચાર મન લેશ લહ્યો.
અમરો તુંજથી નહિ જીતાયે, દેતો માર્યા બહુ રણ માંયે,
કહેલું મારી પાછો જાયે, જોડી શું કરવા અહીં થાયે.

મહિષાસુર—

અધ્યા ઇંદ્ર બંધે શું મન ધારી, પામ્યો સ્વર્ગ તણી પહવી ભારી;
કેમ બની ગયો છે અહંકારી, મુજ કાકાને નાંખ્યો મારી.
તેનું ઠંડેર હૃદયમાં બહુ ધારૂં, નહીં દેવ સકળને સંહારૂં,
ઇંદ્રાસન જાશે કહું તારૂં, આવ્યો જીતવાને તે સારૂં.
કર યુદ્ધ તણી તું તૈયારી, આવ્યો લશ્કર લઈને તું ભારી,
નહીં આવી બન્યું કહું મન ધારી, જશે સ્હાયબી આ સઘળીતારી.

અહંકારી મહિષાસુરના વજ્રરૂપી બોલો સાંભળી
ઇંદ્ર બહુ કોપાયમાન થયો, અને તમામ દેવતાઓને તથા
લશ્કરને લઈવાની આજ્ઞા આપે છે.

મહિષાસુર પોતાના સેનાપતિઓને કહેવા લાગ્યો.

મહિષાસુર—મારા સુરા સેનાપતિ ચીકુ તથા ચામર હવે યુદ્ધની તૈયારી કરો. એ દેવોના શા ભાર છે એમ કહી પાપી મહિષાસુર ગર્જના કરી. ઈંદ્રના સાથે યુદ્ધ કરવા માટે છે.

(રામ ભારતનો અહો રાયજી શુશ્રીએનો)

રીશ કરીને પાપી કુદ્યો કરી ગર્જના ઘોર,
સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળભુવનમાં, ગાજી રહ્યો છે શેર. અહો.
મહિષાસુરને ઈંદ્ર લડે છે, રીશ કરી મન માંહે,
ચામર ચીકુ સાથે કરે, યમ અગ્નિદેવ યુદ્ધ ત્યાંહે. અહો.
ઉદ્ધત અને વરૂણ દેવ ત્યાં, કરે યુદ્ધ બહુ ભારી,
મહાહનુને વાયુ દેવ ત્યાં લડે રીશ બહુ ધારી. અહો.
અશીલોમાને બિડાલ લડતા, સૂર્ય ચંદ્રની સાથ,
સર્વે ચોદાઓ લડી રહ્યા છે, કરતા બાથબાથ. અહો.
બાણની વૃષ્ટિ દેવો કરતા, અસુર પર તેવારે,
છુટ્ટા પથ્થર દૈતો સર્વે, દેવ સહુને મારે. અહો.
વાજાંત્ર વાજે હુંહુબી ગાજે, મચી રહ્યો બહુ શેર,
દેવ સહુ કળકળવા લાગ્યા, પુર પાપીનું જોર. અહો.
દેવ બાણથી ઘાયલ થઇને, અસુર પડતા ધર્ષ;
ઘાણ વળ્યો ત્યાં પાપી કેરો, બહુ પામીયા મર્ષ. અહો.

તવ મહિષાસુર બહુ ક્રોધીયો, રીશ ઘણી મન ધારે,
 ઘણા અસુરો પગ પ્રહારે, તરત કર્યા તૈયારે. અહો.
 ક્રોધજ કરતા હિમ્મત ધરતા, હૈતો કરોને રીશ,
 પાપાણુ વૃદ્ધીથી કુટ્યાં ત્યા, ઘણા દેવનાં શીષ. અહો.

આ પ્રમાણે દારૂણ યુદ્ધ મચી રહ્યું છે. ને માયાવી
 મહિષાસુરના ક્રોધથી લોચન રાતા થઈ રહ્યાં છે. ને મનમાં
 વિચાર કરવા લાગ્યો કે એ પાપી દેવોના શા ભાર છે.
 અને ઇંદ્રમારા શા હિશાબમાં છે. એમ કહી ઇંદ્ર ઐરાવત
 પર બેસી યુદ્ધ કરે છે. તેની સામે ગદા લઈને હોડ્યો.

ગાયન.

(ઓ હિણુ બાગી મ્હાપાપી (૨) એ રાગ.)

સૌ યોદ્ધાને હિમ્મત આપી (૨) હોડ્યો મહિષાસુર પાપી, મનરો:
 ઘણેરી વ્યાપી, આંખે ઇંદ્રની પાસ, હાંહાંરે આંખે ઇંદ્રની પા
 મારે ગદા પાપી બહુ ત્યાયે (૨) ઐરાવત ચમક્યો જ્યાયે, પઠે
 ઇંદ્ર રણની માયે, દેવ થયા નિરાશ, હાંહાંરે દેવ થયા નિરાશ
 થઈ ઇંદ્ર તર્ત તૈયાર (૨) થયો ઐરાવત પર સ્વાર, ચડ્યો ક્રોધ મ
 અપાર, કાઠી શાંગ ઝટ ત્યાંય, હાંહાંરે કાઠી શાંગ ઝટ ત્યાં
 બહુ ગાજ્યો સ્વર્ગનો ઇંદ્ર (૨) મારી શાંગ કરીને રીશ, આદ
 મહિષાસુર દીશ લીધી પકડી કર માંય હાંહાંરે લીધી પકડી કરમાંય
 સહુ દેવ બહુ અકળાયા (૨) પાપી સાથે નવ ફાંચ્યા, સહુ, વિચા
 મનમાં લાંબ્યા, હવે જાવું તે ક્યાંય હાંહાંરે હવે જાવું તે ક્યાંય

જ્યારે યુદ્ધ બધ થયું ત્યારે પાપી મહિષાસુરના ત્રાસથી અકળાએલા દેવો સર્વ ઇંદ્રની પાસે આવ્યા.

સર્વે દેવો—હે સ્વર્ગાધિશ ઇંદ્ર આ પાપીનો ત્રાસ અમારાથી સહન થઈ શકતો નથી અને આ દુષ્ટોને આપણે જીતી શકવાના નથી.

ઇંદ્ર—ગુરૂ પ્રહરપતિ તમારી શી સલાહ છે.

પ્રહરપતિ—આ દુષ્ટ આપણાથી જીતાવાનો નથી. કારણકે તેના પિતાના તપના પ્રભાવે તે પ્રબળ થયેલો છે. અગ્નિનારાયણના વરદાનથી તેને ત્રિભુવનમાં કંઈ જીતી શકે તેવું નથી. આપણે ઘણા વખતથી યુદ્ધ કરીએ છીએ પણ પાપી જીતાતો નથી. આપણે અત્યારે સ્વર્ગ છોડી સહકુટુંબ સાથે, રાત્રીના વિષે કાવે તેવા રૂપ ધરીને પૃથ્વી ઉપર આઘ્યા જવું તે ઠીક છે.

ઇંદ્ર—આપનું કહેવું મને પણ ચોગ્ય લાગે છે તે સિવાય બીજો ઉપાય નથી.

ઇંદ્ર—સર્વ દેવતાઓ આપણે સર્વે કાવે તેવાં રૂપ ધરીને પૃથ્વી પર આલો તમામ દેવતાઓ સહુ વર્તમાન પૃથ્વી ઉપર જવાની તૈયારી કરી રહ્યા છે.

(મરાઠી સાખી.)

દેવ સકળ તવ રૂપ ધરીને, સ્વર્ગ સહન પરહરીયા,

ત્રાસ પામીને થઇ નિરાશ, આવી પૃથ્વીપર ઠરીયા.

વિચાર સહુ કરતા, પાપીઓથી બહુ ડરતા. વિચાર.

દેવો સ્વર્ગ છોડી પૃથ્વી ઉપર આવી સર્વે મળી વિચાર કરે છે.

સ્વર્ગમાં મહિષાસુરના સેનાપતિ ચામર તથા ચીક્ષુ લશ્કરની તૈયારી કરી દુન્દુબી નાદ કરી રહ્યા છે. પણ દેવતાઓના સેન્ય તરફ નજર કરતાં શુન્યકાર લાગ્યું. નિશાન ડંકા અને હુય ગજ રથો અને વાંછત્રો નીચે પડેલાં જોવામાં આવ્યાં. ત્યારે ચીક્ષુ તથા ચામર વિશ્મય પામી જોઈ રહ્યા.

ચીક્ષુ—ભાઈ ચામર આ શું કહેવાય કેમ આ દેવો કોઈ દેખાતા નથી, ને સ્વર્ગપુરીમા પણ શુન્યકાર લાગે છે.

ચામર—ભાઈ સર્વે દેવો આપણા ત્રાસથી સ્વર્ગ છોડી ચાલ્યા ગયા છે. માટે આપણે મહિષાસુરની પાસે જઈને તમામ હકીકત કહીએ. બન્ને હરખાતા મહિષાસુરની પાસે આવી કહેવા લાગ્યા.

ગાયન.

(જુનુતો થયુરે દેવળ જુનુતો થયુ. એ રાગ.)

નાશી ગયારે દેવો નાશી ગયા,

આજે સ્વર્ગ શુંનુંને દેવો નાશી ગયા.

યુદ્ધમાં હારી, ભય બહુ ધારી રે,

સ્વર્ગ તણને નિરાશ થયા. દેવો નાશી ગયા. આજે.
 લશ્કર વિષે ઠેઠ ન દિશેરે,
 હુય મજ રથ સૌ ઢિભા રહ્યા. દેવો નાશી ગયા. આજે.
 હર્ષથી આલો, મનમાં મહાલો રે,
 શુભ સમાચાર આજે તમને કહ્યા. દેવો નાશી ગયા. આજે.

મહિષાસુર આ શુભ સમાચાર સાંભળી, ચામર તથા
 ચીક્ષુને ધન્યવાદ આપી દેવોના લશ્કર તરફ જોવા ચાલ્યો.
 ત્યાં જઈને જોતા તમામ શુન્યકાર જણાયું હયગળ રથ
 તથા નિશાન ડંકા અને વાજાંત્રો તથા હથીચારો તમામ
 પડેલાં જોવામાં આવ્યાં. પછી મહિષાસુર પોતાના પ્રધાનોને
 હુકમ કર્યો કે એ દેવોની તમામ શાહ્યખી આપણા
 સ્વાધીન કરીલ્યો. ને મોટી ધામ ધુમની સાથે સ્વર્ગપુ-
 રીમાં જવાની તૈયારી કરો. મહિષાસુરના હુકમ પ્રમાણે
 સેનાધિપતિઓ દેવોની શાહ્યખી સ્વાધીન કરીને તૈયાર
 થયા. મહિષાસુર વાજાંત્ર વજ્રાવતો દુન્દુભીનાદ કરતો,
 દિશાઓ દીપાવતો અમરાપુરીની નજીક આવી પહોંચ્યો.
 અમરાપુરીને ફરતી આકાશ ગંગા વહેતી જોવામાં આવી.

મરાઠી સાખી.

આકાશ ગંગા ઉતરી ચાલ્યા અસુર સર્વે જ્યાયે,
 ભવ્ય દરવાજો અમરાપુરીનો આવી પહોંચ્યા ત્યાંયે;
 જોઈ હરખાયા આનંદ ઉરમાં બહુ લાભ્યા. જોઈ.

મહિષાસુર અમરાપુરીના દરવાજા પાસે મોટી ધામ
ધુમની સાથે આવી પહોંચ્યો. અમરાપુરીને સુવર્ણ કીલ્લો
તથા મણીમથથી શોભિત દરવાજો જોઈ અતિ આનંદ
પામ્યો, ને અમરાપુરીમાં પ્રવેશ કરવા તૈયાર થયો.

આયન.

(પેટ લાડુવિના આ સુઝાઈ જાય છે, એ તંગ)

મહિષાસુરને મન આનંદ થાય છે.

ધરી ઝવંને અમરાપુરીમાં જાય છે.

મહિષાસુર.

મનુષ્ય સ્વર્ગને પાપી બહુ જુસી થયા,

દેવ મંન્દીરો જોઈને લાન ભુલી ગયા.

સૌ ચાલે, મનમ્હાલે, મુખલાલી આવી જણાય છે. મહિષાસુર.

જોઈ અમરાપુરીને આંચો પાપી જહો,

તખત ઇંદ્રાસન શઢન શોલે તહો.

થઈરાજી, બહુગાજી, આજુ'ંદ માંહી તણાય છે. મહિષાસુર

શોલે સભરા મંડપ હીરા રત્ને જડયો,

ત્રિલોકમા નજરે કયાંઈ નહિ પડયો.

ધન્ય શર્મા વિષકર્માજો લાવે ઘડયો દેખાય છે. મહિષાસુર.

મહિષાસુર સ્વર્ગપુરીમાં શોભા તથા ઇંદ્રાસનનો ઠાઠ

જોઈ છક્ક થઈ ગયો, અને કહેવા લાગ્યો આજે હું મારૂ

ધન્ય ભાગ્ય સમજું છું કે મારે આ દેવસભા તખતપર

બેશવા વખત આંચો. મનમા પ્રકુલિત થઈને પાપી

ઇંદ્રાસનપર જઈને બેઠો.

ગાયન.

(આવરદા વ્યર્થ વીદાષ એ રાગ.)

મહિષાસુર મન મલકાએ, ઇંદ્રાસનપર પાપી બેઠો આનંદ
ઉર નવ માએ. મ.

સ્વર્ગ, મૃત્યુ, પાતાળ જીતીને થયો ત્રિભુવન રાએ,
જેર પ્રબળ બહુ બળો અસુરનું રૂડી કરમ રેખાએ. મહિષાસુર.
નિર્ધનિયાને ધન મળે તેમ હેતો રાજ થાએ,
મહિષાસુરના મસ્ત થઇને ગુણ પાપી સૌ ગાએ. મહિષાસુર.
દેવ મંદીરે દાનવ વસતા થયો કેવો અન્યાએ,
પ્રભાવ સર્વે તપનો બળો ઇષ્ટતણી કરૂણાએ. મહિષાસુર.

પાપી મહિષાસુર સ્વર્ગની ગાદીપર બિરાજમાન
થઈ દીગવિજયનો વાવટો ફરકાવી દીધો—અસુરો દેવતા
ઓના મંદીરોમાં વશી આનંદ કરવા લાગ્યા. પાપી મહિ-
ષાસુરથી સ્વર્ગમાં હારી ગયેલા દેવો પૃથ્વી ઉપરશું કરે
છે તે આખ્યાન શ્રવણ કરો.

પાપી મહિષાસુરથી યુદ્ધમાં હારેલા દેવોનાં સમુદ્ધ
નિરાશ થઈ પૃથ્વી ઉપર મનુષ્યની પેઠે રખડવા માંડ્યાં.
તમામ દેવો કાલ્યાણની આશ્રમમાં ભેગા થઈ વિચાર
કરવા માંડ્યા.

ઇંદ્ર—ગુરૂ પ્રહસ્પતિ આધળાંમાં જેમ કાંણો રાજ્યો
મહાલી રહે તેમ પાપી અસુરો ત્રિભુવનમાં મહોન્મસ્ત
થઈને મહાલી રહ્યા છે. તે વિષે એક દ્રષ્ટાંત કહું તે સાંભળો.

કે ઇ એક નગરમા ગડબડદાશ નામના વણિક શેઠ રહેતા હતા. તેમને મોતીલાલ, ને મંગાલાલ નામના બે દીકરા હતા. મોતીલાલ નામનો મોટો દીકરો. સુસિલ વિવેકી અને વેપારી લાઇનમા પૂર્ણ હોંશીયાર હતો. અને નાનો દીકરો મંગાલાલ તે લાલ ગણાતા હતા. તે હુચ્ચો જીવાસી ને સર્વે દુર્ગુણોથી ભરેલો હતો. હજાર રૂપિયાનું એક દિવસમાં પાણી કરવું તે તેને હિસાબમાં નહોતું. આ ગડબડશેઠ પોતાની લાખ રૂપિયાની મીલકતમાંથી બન્ને ભાઇને સરખે ભાગે વહેંચી આપીને થોડા વખત પછી પરલોકને પામ્યા. તેમનું ક્રીયા ખર્ચ બન્ને ભાઇએ સારી રીતે કર્યું. પછી આ સ્વતંત્ર થએલા મંગાલાલની શાહુખીનો પાર રહ્યો નહિ ભાઇ બે ઘોડાની ફેટીન રાખી રોજ ભાઇ બધ દોસ્તદાર સાથે શેલ કરતા. રોજના હજાર પાંચશેનું પાણી કરતા. તેની સ્ત્રી સુસિલ અને કુળવાન ઘરની હતી, તે આ ભાઈસાહેબને ઘણી શીખામણ આપતી પણ આ ભાઇ તેને બીલકુલ ગણતા નહોતા આ બાઇ બહુ કઠ-જાટ કરે ત્યારે તેને મારવાને દોડતા. આ મંગાલાલે એક વર્ષમાં રૂપીઆ પચાસ હજારનું પાણી કર્યું. તેના વિવેકી ભાઇ મોતીલાલે પચાસ હજારના એક વર્ષમાં વેપારી લાઇનમાં સાઠ હજાર કર્યા. આ મંગાલાલ થોડા વખ-

તમાં ચીથરે હાલને હાંલે રાંધતાં ને ચડવે પાણી પિતા થઈ ગયા. પોતાના ભાઈની શાહીબી આ દુષ્ટથી ભેઈ ખ-માતી નથી આ મંગાલાલ પોતાની સ્ત્રીને કહીને એક દિવસ બહારગામ જવા નીકળ્યા. દુઃખથી કંટાળી પાંચ પચીસ ગાઉ જંગલમાં નિકળી ગયા. ત્યાં જંગલમાં એક શીવનું દેવાલય તેની નજરે પડ્યું ત્યાં આ મંગાલાલ શંકરના દેવાલયમાં ગયા. દેવળની પાસે એક વાવ હતી તેમાંથી જળ લાવી શંકરને ચડાવીને શંકરની તપશ્ચર્યા કરવા બેઠા સાત દિવસ થયા તમારે શંકર પ્રસન્ન થયા.

શંકર—હે વત્સ તું માગ્ય તારાપર હું પ્રસન્ન થયો છું તું કહે તે આપું.

મંગાલાલ—અહો શંકરદાદા તમે મારા ઉપર પ્રસન્ન થયાછો તો હું તમારી પાસે એટલુંજ માગું છું કે મારો ભાઈ મારાજેવી સ્થિતિનો થઈ જાય.

શંકર—દુષ્ટ પાપી આ તું શુ માગે છે. તારાભાઈને તું તારા જેવો કરવા ધારે છે. સુખ તું બીજું કંઈ માગ્ય.

મંગાલાલ—મહાદેવજી તમારે આપવું હોય તો તેજ આપો.

શંકર—જા અદેખા હું વચન આપું છું તે તારે એકતો બીજાને બે.

મંગાલાલ—મારે એકતો બીજાને બે એટલે શું તેતો મને કહો.

શંકર—તું મારા નામનો દીવો કરી માગે કે મને સો રૂપિઆ મળવા જોઈએ તો તને રૂપિઆ સો મળે ને બીજાને ત્યાં બસો રૂપિઆ થાય.

મંગાલાલ—આ મંગાલાલ ગુરસે થઈ કહેવા લાગ્યો. ઠીક મહાદેવજી હું તમને પણ જોઈ લઈશ. એમ કહી પોતાના ઘર તરફ ચાલ્યો. એક બે દિવસમા મંગાલાલ ઘેર આવ્યા બિચારી તેની સ્ત્રી તેની ફિકરમાજ હતી તે આ લાઈ સાહેબને જોઈને ખુશી થઈ.

સ્ત્રી—તમે આટલા દિવસ ક્યાં ગયા હતા,

મંગાલાલ—રાંડ તારે શુ કાગ છે લે રામાયણ કુટવા ગયા હતા.

સ્ત્રી—શેની રામાયણ કુટવા ગયા હતા.

મંગાલાલ—આ પેલા મહાદેવીયાનું તપ કરવા ગયો હતો.

સ્ત્રી—તમે તપ કરવા ગયા હશે તો તમને કાંઈ વરદાન આપ્યું હશે.

મંગાલાલ—આપ્યું હવે વરદાન માફ મન ખુશી થાય તેવું આપ્યું નહિ.

સ્ત્રી—શું વરદાન આપ્યું તે તો કહો.

મંગાલાલ—આપણે એક તો બીજાને બે આવું વરદાન આપ્યું છે.

શ્રી—એટલે શું.

મંગાલાલ—જે કે આપણે મહાદેવજીના નામનો દીવો કરીને માગીએ કે મને રૂપિયા સો મળવા જોઈએ તો આપણને રૂપિયા સો મળે ને મારા બાઈના ઘરમાં રૂપિયા બસો થાય ને બધા ગામના ઘરમાં બસો થાય. આવું બિંદુ મહાદેવે વચન આપ્યું છે.

શ્રી—હું ઘણીજ ખુશી થઈ આપણને રૂપિયા સો મળે ને બીજાને બસો મળે એમાં આપણે કયાં ગણીને આપવાના છે. પણ આપણને તો સો મળ્યા તેતો ખરા.

મંગાલાલ—જા રાંડ તું પણ બિંદી છે એમ કહી મંગાલાલ જમીને બહાર ફરવા ગયા. આ લાઈ સાહેબની સ્ત્રીએ હાંદલાં ઘરમા કુસ્તી કરે છે તેથી વિચાર કર્યો કે લાંબા મારા પતિ શંકર દાદાનું વરદાન પામી આવ્યા છે તેનો ઉપયોગ કરું તે ખરું કહે છે કે ખોટું કહે છે તેની મને ખાત્રી તો થાય સ્ત્રી, શંકરના નામનો દીવો કરી એક રૂમાલ પાથરીને કહેવા લાગી.

શ્રી—હે શંકર આપણ તમે જો મારા પતિને વરદાન આપ્યું હોય તો આ રૂમાલના નીચે રૂપિયા હજારનો થાળ ભરેલો થવો જોઈએ. આ બાઈના માગવા પ્રમાણે શંકરના વરદાનથી રૂપિયા હજારનો થાળ રૂમાલ નીચેથી નીકળ્યો. અ.બા ગામમાં રૂપિયા બંને

હજાર બધાના ઘરમાં થયા. આ મ'ગાલાલ બજાર-માંથી જતા હતા તેની નજરે દરેકની દુકાને બંધે થાળ રૂપિઆના ભરેલા જોવામાં આવ્યા પોતાના ભાઈની દુકાને પણ બે થાળ રૂપિઆ જોવામાં આવ્યા. મ'ગાલાલ વિચારે છે કે હાય રાંડે ઘેર કાઈ મોકાંણ માંડી હશે એમ કહી દોડતા આ ભાઈ સાહેબ ઘેર આવ્યા ને જુએ છે તો રૂપિઆ હજારનો થાળ તેની સ્ત્રીના સનમુખ પડેલો નજરે જોવામાં આવ્યો.

મ'ગાલાલ—રાંડ તેં આ શું કર્યું આપણા ઘરમા હજાર થયા ને મારા ભાઈના ઘરમાં બે હજાર થયા ને બધા ગામના ઘરમાં થયા.

સ્ત્રી—આપણને તો રૂપિયા હજાર મળ્યા તેતો ખરા બીજાને ક્યાં આપણે ગણીને આપી આવ્યા છીએ એ માટે મોટું મન રાખો.

મ'ગાલાલ—હીક છે રાંડ હું જોઉં છું મહાદેવજીને એમ કહીને રાત્રીના વિષે મ'ગાલાલે શંકરના નામનો દીવો કરાવ્યો ને આ લાલ સાહેબ માગે છે.

મ'ગાલાલ—હે મહાદેવજી જાપ તમારા વરદાનથી મારું ઘર રાતમાંને રાતમાં ત્રણ માગનું થવું જોઈએ એમ કહીને રાત્રે મ'ગાલાલ સુઈ ગયા. જ્યારે સવાર થયું ત્યારે મ'ગાલાલ નીંદ્રામાંથી ઉઠ્યા ને જુએ છે તો

પોતાનું ઘર ત્રણ માળનું થએલું જોયું. ને બારીએ આવીને પોતે જુએ છે તો આખા ગામનાં ઘર છ માળનાં જોવામાં આવ્યાં.

મંગાલાલ—મહાદેવજી તમે મને બધા ગામથી નિચો કરી નાંખ્યો. ઠીક પણ હું તમને જોઈ લઉં છું પછી આ પાપી કહેવા લાગ્યો.

મંગાલાલ—હે મહાદેવજીબાપ તમે મને જો ખરેખર વરદાન આપ્યું હોય તો આ મારી ડાબી એક આંખ કુટજો, શકરના વરદાનથી આ પાપીની એક ડાબી આંખ કુટી ગઈ ને ગામમાં બધાની બંને આંખો કુટી સૌ આંધળા થયાં. પછી આ પાપી કહેવા લાગ્યો કે હે મહાદેવજીબાપ મારા આગળે એક જંડીઓ કુવો થજો કે તરત તેના આગળે એક મોટો કુવો થયો ને સોના આંગળે બંને મોટા કુવા થયા ને બિચારા ગામમાં આંધળા થએલા સર્વે મનુષ્ય બહાર આવે તે પેલા કુવાઓમાં પડે. આ આખા ગામમાં આંધળામા કાંણો રાજ્યો મંગાલાલ મહાલવા લાગ્યો. આ ઉપરથી એટલું સમજવાનું કે સારો હોય તે સાફ કરે ને બુરો હોય તે બુરું કરે.

ઈંદ્ર—શુરૂ પ્રહરપતિ પાપી અસુરો ત્રિભુવનમાં કાંણુ રાજ્યાના માફક મહાલી રહ્યા છે. તે મારાથી સહન થઈ શકતું નથી.

બ્રહ્મરૂપિ—ભાઈ ઇંદ્ર આપણે સર્વે દેવતાઓને લઈને જગતના પિતા બ્રહ્માજીના પાસે ચાલો, અને તેમને તમામ દુઃખ નીવેદન કરીએ. ગુરૂ બ્રહ્મરૂપિની સલાહ પ્રમાણે ઇંદ્ર તમામ દેવોને લઈને જગતના પિતા બ્રહ્માજીની પાસે બ્રહ્મલોકમાં આવ્યા.

બ્રહ્મા—દેવો તમે નિરાશ થઈને મારી પાસે આવ્યા છો તેનું કારણ હું સમજી ગયો છું. અત્યારે પાપી મહિષાસુર કોઈનાથી મરાય તેવો નથી. માટે આપણે સર્વત્ર શિવની પાસે કૈલાશમાં ચાલો. એમ કહી બ્રહ્મા દેવોને ધીરજ આપે છે.

ભાષણુરૂપી છાંપા.

બ્રહ્મા ધીરજ આપતા દેવોને તે વાર.

સંકટ સહુને શિર પડે, પણ ઠરકું નહિ તલભાર.

પ્રબળ પાપીનું થયું, એ તપનો આધાર,

ત્રિલોક જેને જીતીયું, લીધા સૌ અધિકાર.

વખત વખતની છાંયડી સૌને શિરપર જાય છે,

ગર્વ ધરે જે પાપીઓ, તે પુરા પરતાયછે.

પછી તમામ દેવોને લઈ બ્રહ્મા કૈલાશમાં શંકરની પાસે આવ્યા. બ્રહ્મા સહીત આવેલા દેવોને જોઈ શંકરે માન્ય આપી આવાગમનનું કારણ પુછ્યું.

બ્રહ્મા—ભોજાનાથ પાપી મહિષાસુર ત્રિભુવન ભૂતી વશ કરી ઇંદ્ર થઈને બેઠો છે, અને સ્થાનક બ્રહ્મ થએલા દેવો મારી પાસે દુઃખ નિવેદન કરવા આવ્યા તેમને લઈ હું આપની પાસે આવ્યો છું. માટે આપ શુ સલાહ આપો છો. શરણુ આવેલા દેવોનું આપણે સંકટ કાપવું જોઈએ.

શંકર—દેવો તમે શાંત થાઓ. એ દુષ્ટને મારવા માટે આપણે વિષ્ણુ ભગવાન પાસે બ્રહ્મા સહિત જઈને વિચાર કરીએ છીએ. તેનું હવે પુન્ય પરવારી રહ્યું જણાય છે. માટે તમે ગભરાશો નહિ.

“ મરાઠી સાખી ”

દેવ સકળને બ્રહ્મા સાથે, શંકર ત્યાં સંચરતા,
વૈકુઠ દ્વારે આવી પહોંચ્યા, હિમ્મત મનમાં ધરતા.
પ્રભુ હરખાયા બ્રહ્મા શંકરને વધાવ્યા. પ્રભુ હરખાયા.

વિષ્ણુભગવાન— ભાષણરૂપી છપા.

દેવ સકળને લઈ તમે બ્રહ્મા શંકર આવીયા,
કૃપાકરી બહુ મુજપરે આણું મનમાં લાવીયા.
કામપડયુ શું મ્હાયરું સત્વર તે મુજને કહો
વશહું છું તમ સર્વથી જીદાઈ મનમાં નવ લહો.
મુખ મુદ્રિકા સર્વની ઉતરેલી દેખાય છે,
વારકરો નહિ ઝટ કહો ભવ મારો ગભરાય છે.

બ્રહ્મા તથા શંકર.

ગાયન.

(બાપુજી વિચારી બોલો શું અભિમાનમાં ડાલો એ રાગ)

મહિષાસુર જીદમી એવો, આ દુઃખી કર્યાં સહુ દેવો.
કરે અસુર અન્યાય કેવો, ત્રિભુવન અકળાયા જેવો.
પાતાળ પૃથ્વીને વશ કીધી, સ્વર્ગ તણી ગાદી લઇ લીધી.
થયો ઇંદ્ર એ ગર્વ ધરે બહુ વિચાર મનમાં લેવોરે. મહિ.
અધિકાર પાપીએ લીધા, યજ્ઞાદિક સહુ બંધજ કીધા,
ધર્મ ધ્રુજેછે બહુ પાપીથી, જીદમ થાય છે તેવોરે. મહિ०

શંકર—પ્રભુ પાપી મહિષાસુરે બહુ જીદમ કરવા માડ્યો છે. જેણે ત્રિલોક જીતી યમ અગ્નિ સુર્ય ચંદ્ર તથા વરુણ વાયુ દેવોના અધિકાર લોગવવા માંડ્યા છે. સ્વર્ગ-માથી પદ્મજ થઈ નિરાશ થએલા દેવો પૃથ્વી ઉપર મનુષ્યની પેઠે રખડે છે. તે સર્વ દેવોને તથા બ્રહ્માજીને સાથે લઈને હું આપની પાસે આવ્યો છું. માટે આપણી શરણે આવેલા દેવોના શત્રુ મહિષાસુરને મારવાનો ઉપાય શોધવો જોઈએ.

વિષ્ણુભગવાન—શંકર તથા બ્રહ્માજી આ પાપી તપના પ્રભાવથી પ્રભળ થએલો છે. માટે આપણાથી એ દુષ્ટ મારવાનો નથી માટે આપણે સર્વત્ર કાલ્યાણની આશ્રમમાં ચાલો. ત્યાં જઈને આદ્યશક્તિ જગદંબાની સ્તુતિ કરીએ

તમામ દેવો સહિત બ્રહ્મા વિષ્ણુ ને શંકર કાત્યા-
યની આશ્રમમાં આવ્યા.

વિષ્ણુભગવાન—શંકર તથા બ્રહ્માજી આપણે સર્વ
એકત્ર થઈ તમામની શક્તિઓ એકઠી કરો, એટલે તેજો-
મય બીંબકાર થઈને મહાશક્તિ મંમાયા પ્રગટ થશે.

પછી બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, શંકર તથા સહવર્તમાન દેવો
આદ્યશક્તિ મંમાયાની સ્તુતિ કરે છે.

ગાયન.

(દિન બન્ધુ મારારે, દુઃખ હરનારારે, સુખ કરનારારે શુ હું કહુ એરાગ.)
હયા દીક્ષા લાવેરે, વેળે વહેલા આવેરે, દુઃખથી બચાવેરે મા. ત
અહો બળદારીરે, વિનંતી હમારીરે. લેજો ઉરે ધારીરે મા. ત
આખી.

મહિષાસુર જીત્તી બહુ દુઃખ દેતો મંમાય,
તુજ વિન ત્રિભુવનમાં નહિ કરવાને કેા સહાય.
અહો દુઃખ ભંજનરે, થાઓ તમે રંજનરે, દુષ્ટ નીકંદરે મા.ત.
આશરો તમારોરે, પાપીઓને મારોરે દેવોને ઉગારોરે. મા.ત.
સાખી.

આદ્ય લવાની ઇશ્વરી અરજ સુણી આવાર,
દુઃખ હરવાને માતજ થાઓ તમે તૈયાર.
આશા બહુ તારીરે, જગમાંહી ભારીરે, અરજ સ્વીકારીરે. મા. ત
અરજ આ છેલ્લીરે, આણુંદની હેલીરે, કરો તમે વહેલીરે મા. ત.

શંકર, વિષ્ણુ, બ્રહ્મા, તથા સર્વે દેવો મંમાયાની સ્તુતિ કરી રહ્યા પછી તમામ એકત્ર થયા. અને બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, અને શંકર એકદમ અતિ ક્રોધાયમાન થઈ ગયા. અને મધુ સુદન વિષ્ણુ ભગવાનના મુખમાંથી એકદમ તેજનો બી-બકાર નીકળ્યો. પછી શંકરના મુખમાંથી પછી બ્રહ્માના મુખમાંથી એ પ્રમાણે તમામ દેવોના મુખમાંથી તેજ નીકળ્યું. તે તમામ એકત્ર થઈને તેજતેજનો બી'બકાર થઈ ગયો. ત્રિલોકમાં અધકાર થઈ ગયો. આ અતુલ્લી તેજ કાત્યાયની આશ્રમમાં એકઠું થયું, તેની કાંન્તીથી સ્ત્રીરૂપ આદ્યશક્તિ જગદંબા પ્રગટ થયાં.

મરાઠી શાખી.

હુઃખ હરવા દેવોનું પ્રગટયાં મમાયા તે વારે,

હર્ષ ધરીને દેવ સકળ ત્યાં કરતા જય જયકાર.

બહુ હરખાયા, આણુંદ ઉરમાં બહુ લાયા. બહુ હરખાયા,

જેના અઢાર હસ્ત છે, ત્રણ નેત્ર છે, અતુલ્લી તેજ-મય કાંન્તિ છે. દેવોના તમામ તેજથી સર્વ કાંન્તિમય શ્રી ભવાની પ્રગટ થએલાં ભેડ દેવોના આનંદનો પાર રહ્યો નહિ. પછી મંમાયાને બેસવા હિમાચળે સી હર્તુ વાહન આપ્યું, શંકરે ત્રિશુળ આપ્યું, વિષ્ણુભગવાને ચક્ર આપ્યું એ પ્રમાણે તમામ દેવોએ પોત પોતાનાં હથિયારો શ્રી જમદં-

જાને આખ્યાં. પછી બહુ આનંદથી તમામ દેવોએ મંમા-
યાની વિધિ પુર્વક પુજા કરવા માંડી.

ગાયન.

(ચાલે સાહેલી જીવનેશ્વરીનાં સહુ મળીને દર્શન કરીએ એ સગ.)

અતિ આનંદે ધરી ઉછરંગે ઇશ્વરીનું પુજન કરતા,

આનંદકારી મુરતી નીહાણી મગ્ન થઈને સહુ ફરતા.

દુઃખ સહુ ટળવા, સ્વર્ગને મળવા, નામ માણતું સહુ સ્મરતા

પાય પખાણી, ચઢન ચડાવી, પુષ્પ હાર કંઠે ધરતા,

ધુપદિપક નૈવેદ્ય ધરીને, આરતી સર્વે ઉચરતા.

અતિ આનંદે ધરી ઉછરંગે ઇશ્વરીનું પુજન કરતા.

મંમાયાની વિધિવિધ બાવે સર્વે દેવો પુજા કરી
આનંદ કરવા લાગ્યા, અને પછી મંમાયાને કહેવા લાગ્યાં.

ગાયન.

સર્વ દેવો— (એક સરસ વાત સમજાવુરે સંતો હે પ્યારા)

તમે આલબવાની પ્રગટ્યારે, દેવી કયાણી,

ખુશી થયા અમે સહુ દેવોરે તમને નિહાણી.

મહિષાસુર પુરોપાપી, રહ્યો ત્રિભુવનને સંતાપી,

મારી દુઃખને નાંખો કાપીરે દેવી કયાણી. ખુશી.

પાપી નવ સમજ્યો સીધું, અમ સાથે યુદ્ધ બહુ કીધું,

ઇદ્રાસનને લઇ લીધુરે, દેવી કયાણી. ખુશી.

કર્તા અમને માત રખડતા, પૃથ્વી માંહે સહુ કરતા,
મુખ નામ તમારું સ્મરતારે, દેવી હયાળી. ખુશી.

દેવોની અગાધ સ્તુતિ સાંભળી જગદંબા ધીરજ આપી
કહેવા લાગ્યાં.

ગાયન.

(મારી લાડકડીની લજ્યાને સભાળજેરે એ રાગ.)
થાઓ નિર્ભય દેવો દુઃખ પડીયુ તમને ઘણુંરે,
પાપી દયા ધરી નહિ બતાવીયું દૈતોપણુંરે. થાઓ.
થઈ પ્રબળ પાપીઓ ગાળ રહ્યા, અહ કારધરીમન છાકીમયા
આજ યુદ્ધ કરીને દૈતોને પળમાં હણુંરે. થાઓ.

શાખી.

મહિષાસુર બહુ મગ્ન થઈ થયો ત્રિભુવન રાજ,
તેહ નીકંદન કાઢવા પ્રગટ થઈ હું આજ.
આજ જ ઘ મચાવી રૂધીર પીયું તે તણુંરે. થાઓ.

પછી મંમાયા દેવોને શાન્ત કરી બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, તથા
શંકરને કહેવા લાગ્યાં.

ભાષણરૂપી છપા.

દુઃખ હરવા દેવો તણું બ્રહ્મા વિષ્ણુ આવિયા,
શંકરને સાથે લઈ આનંદ મનમાં લાવીયા.
દેવ સકળ સાથે મળી સંભારી મુજને તમે,

અસુર નિકંદન કાઢવા પ્રગટ થઈ હું આ સમે.
ત્રિભુવનના તારણ તમે સકળ વિશ્વનાનાથ,
ચુદ્ધ કરવા હું જાઉં છું મહિષાસુરની સાથ.

છપા.

દેવોને નિર્ભય કરૂં ફીકર મન નવ લાવશે,
આણુંદની સાથે તમે નીજ ધામે શીધાવશે.
લઉ ખમ્પરમાં પાપીઓ, હર્ષ ધરીને આજ,
પણ પાળું હું માયરૂં, કરૂં દેવનું કાજ.
પૃથ્વીપર દેવો રહો, ત્રિભુવનનું શુભ ચ્હાઉ છું.
ક્રોધ ચડ્યો છે મુજને, ખોટી હુ બહુ થાઉ છું.

બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તથા શંકર, ઇશ્વરીને નમન કરીને સ્વ-
ધામમાં શીધાવ્યા.

સર્વદેવો—મંભાયાનો જય થાઓ જય થાઓ એવા
શબ્દોનો પોકાર કરી રહ્યાં છે.

(મરાઠી સાખા.)

મંભાયા ત્યાં ક્રોધ કરીને કરી ગર્જના ધોર,
સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળ ભુવનમાં વ્યાપી રહ્યો છે શોર.
અસુર સૌ ગભરાયા, મહિષાસુરની પાસે આવ્યા અસુર.

ઇશ્વરીના ભયાનક શબ્દથી, આખું આકાશ ભરાઇને
વ્યાપ થઈ ગયું. સમુદ્રો કંપી ઉઠ્યા. પર્વતો ફાલી ઉઠ્યા.

અને અસુરો લયલીત થઈ સર્વે મહિષાસુરની પાસે આવ્યા. આ ભારે રમૂધીવાળો અસુરનો નાથ ભારે સૈન્ય તૈયાર કરી જે તરફ શબ્દ આવતો હતો તે તરફ ઢોડી મંમાયાની સામે આવી હજારો અસુરો હથિયાર ઉગામી ઉભાર્યા.

ઈશ્વરીની કાંન્તિ વડે ત્રિભુવન વ્યાપ્ત થઇ ગયું છે. જેના પગ મુકવાથી પૃથ્વી નમી ગઈ છે. જેના મુગટ વડે આકાશ પ્રકાશીત થઇ રહ્યું છે, જેના ધનુષ્યના ટંકાર વડે ત્રિભુવન ખળભળી રહ્યું છે. જેના હસ્તમાં ધારણ કરેલાં હથિયારો વડે દિશાઓ દીપી રહી છે. એવાં તે દેવીને મહિષાસુરે હીઠા.

મહિષાસુરની સેનાના નાયક ચામર તથા ચીક્ષુ દૈત્ય કરોડો અસુરની સેન્યા સહીત મંમાયાની સામે યુદ્ધ કરવાને ઉભા. મોટો દૈત્ય ઉદય તથા મહાહનુ' લાખો યોદ્ધાઓ તથા હજારો રથો લઈ યુદ્ધ કરવા ઉભા, મહા ખળવાન દૈત્ય અસીલોમા તથા બાષ્કળ દૈત્ય કશલાખ યોદ્ધાર્તું સૈન્ય લઈ મંમાયાની સામે યુદ્ધ કરવા ઉભા, હજારો હાથીઓ સહિત ઘોડા ઉપર બેસી દૈત્યો મંમાયાની સામે યુદ્ધ કરવા ઉભા છે એ પ્રમાણે આવા ભારે પરિવાર સાથે મહિષાસુર મંમાયાની સામે યુદ્ધ કરવા ઉભો છે તે પાપી જગદંબાને કહેવા લાગ્યો.

મહિષાસુર-

ગાયન.

(બક બક કરતી રહે દુર મુરખ દિવ્યભાગી એ રાગ)
 આવી અહોતું ક્રોધ, પ્રગટ થઇ આજે
 શું તોર, બતાવ્યું જોર, કયો બહુ સોર, ત્રિભુવન ગાજે
 બહુ ગર્વ ધરી મન માંહે, દેવોની કરવા સહાયે,
 દેવોની કરવા સહાયે, આવી ઉભીતું આયે.
 કેમ ઉભી જ ધ મચાવી, યુદ્ધ કરવાને અહી આવી,
 કેમ વિચાર મન નવ લાવી, રણમાં જઇશ નહિ ફાવી
 ત્રિભુવનને વશ મેં કીધું, ઇંદ્રાસનને લઇ લીધું.
 ઇંદ્રાસનને લઇ લીધું, દેવોને દુઃખ બહુ દીધું.
 મહિષાસુર માફ નામ, નહિ જીતી શકે આ ઠામ,
 નહિ જીતી શકે આ ઠામ, રાખુ હૈયે મોટી હામ.
 પાપી મહિષાસુરના ગર્વ ભરેલા શબ્દો સાંભળી
 મંમાયા ક્રોધ યુક્ત થઇને બોલ્યાં.

મંમાયા-

ગાયન.

(મહાદેવ કહે સુન પારવતી ખીજ્યા મત દેવ ગુમારનકુ એ રાગ)
 સીંહ ગરજે છે મહિષાસુર નક્ષી આવી બન્યું અહી તાડુંરે. સી.
 ક્યારે રખડતા દેવો પાપી, લાગ્યું ઇંદ્રાસન ખ્યાડુંરે,
 ભોગ લેવાને પ્રગટી ભવાની, આજે રાક્ષસ કુળ સંહાડુંરે. સી.
 રણમાંહે બહુ રીશ કરીને, દેવનું દુઃખ મન ધાડુંરે,
 રૂધીર પીવાને પાપી તમાડું, આજે શીષ ઉતાડુંરે. સી.

આજે નિકંદન કાઢું તમારૂં, કોધે ભર્ષું મન મારૂંરે,
પાપીને હણવા પાપ ગણું નહિ, કહેશે ન કોઈ નઠારૂંરે. સી.

મંભાયાનાં આવાં ગર્વિષ્ટ વચન સાંભળી મહિષાસુર
પોતાના પ્રધાન ચામર તથા ચીક્ષુને હુકમ કરે છે. એ
દેવીના શા ભાર છે. એની સાથે યુદ્ધ કરીને મારી પાસે
પકડી લાવો.

મરાઠી સાખી.

કરી ગર્જના અસુર સર્વે, કુદી પડયા તે વારે,

ખાણુની વૃષ્ટી પાપી કરતા, છુટા પથ્થર મારે.

યુદ્ધ સહુ કરતા, હિમ્મત મનમાં બહુધરતા. યુદ્ધ.

તમામ અસુર મંભાયા ઉપર તોમર, ભીડીપાલ, શક્તિ
મુશળ, ખડગો, સાંગ, વીંગેરે તમામ હથીઆરો ફેંકે છે.

મંભાયા પણ પોતાના શસ્ત્રવડે અસુરોના શસ્ત્રના
ઠડકા કરી નાંખે છે, અને દૈતોના દેહને નાશ કરવા ઇશ્વરી
હજારો હથીયારો મુકીને પાપીઓને મારે છે. દેવીનું વા-
હન સિંહ પણ પોતાની કેશવાળી ઉંચી કરી ક્રોધયુક્ત
થઈને, જેમ વનમાં અગ્નિ પ્રલય કરવા ધશે તેમ દૈતોના
સેન્યમા ફેરે છે ને હજારો અસુરોનો નાશ કરે છે.

(મરાઠી સાખી.)

શ્વાસ મૂક્યો યુદ્ધ કરતાં માણ, ક્ષણું ન લાગી વાર.

અસંખ્ય ગણ ત્યાં પ્રગટ થયા, જેના હાથમાં છે હથિયાર.

લડતા રીશ કરી, અસુર સાથે હુર્ષ ધરી, લડતા રીશ કરી.

ઈશ્વરીના હબરો ગણો અસુરો સાથે યુદ્ધ કરી રહ્યા છે. રણ યુદ્ધમાં કેટલાક નોખતો, કેટલાક શંખ કેટલાક ઢોલ કેટલાક મૃદંગ, તથા કેટલાક સુરી વાજાંત્રો વગાડી રહ્યા છે. મંમાયા કેટલાકને ત્રિશુળથી, કેટલાકને ગદાથી કેટલાકને સાંગથી ને કેટલાકને પાસથી ખેંચીને મારેછે. કેટલાક મુશળના પ્રહારથી, કેટલાક ખડગના પ્રહારથી ઘાયલ થઈ પૃથ્વી ઉપર પડ્યા છે. કેટલાકના હાથ કપાયા છે, કેટલાકના પગ કપાયા છે, કેટલાકનાં ધડથી મુસ્તક જુદાં થઈ ગયાં છે. આ પ્રમાણે દૈતોના સેન્યને દેવીએ નાશ કરી નાંખ્યું. દેવિના વાહન સિંહની કેશવાળી ઘોડીથી ધોવાઈ ગઈ છે. દેવીના ગણોએ આ પ્રમાણે મોટું યુદ્ધ કરીને દૈતોના સેન્યને નાશ કર્યું ત્ય મમાયા ખુશી થઈ આકાશમાંથી કુલનો વરસાદ વરવ્યો. હણાએલું સૈન્ય ભેઈ મહિષાસુરનો સેન્યાપતિ ચીકુ નામનો ક્રોધ કરીને અંબિકાના સામે યુદ્ધ કરવા આવ્યો.

ગાયન.

(ઓ વિપરીત બુદ્ધિની નારી, તેં અપટીત વાત વિચારીરે. એ રાગ)
દોડ્યો ચીકુ દહીત તે વારે, ગ્રહી હસ્તમાહે હથીયારે. દો.
કીધુ પુર પાપી ભેર, ખડુ મચાવ્યો ત્યાં શોર. દોડ્યો.

શાખી.

વાહન મંમાયા તણું, સિંહ ઉભો છે જ્યાંય,
ક્રોધ કરીને મારીયું, ખડગ પાપી શિરમાંય. દોડ્યો.

શાખી.

મંમાયા ત્યાં દોડીયાં, ક્ષણ ન લાગી વાર
ખડગ પાપીનું વાગીયું, હસ્ત માહે નિરધાર,
ક્રોધે ભરાણું મંમાય, પાપી નાઠો પળમાંય. દોડયો.

ઈશ્વરી પછી પોતાના વાહન સિંહના શિરપર હસ્ત
ફેરવી જાત્રત કર્યો પછી સિંહ અતિક્રોધે ભરાઈ હજારો
રાક્ષસોનો નાશ કરવા માંડયો. પાપી ચીક્ષુનું ખડગ મંમા-
યાના હાથ પર અફળાયુ હતું પણ મંમાયાના કાંઈ
હિસાબમાં નથી. પછી મંમાયા ક્રોધ યુક્ત થઈ ગયેલા છે.
મમાયાના ઉપર દુષ્ટ ચીક્ષુ ત્રિશુળ ફેકે છે.

ગાયન.

(વિચાર મેરી પ્યારી કર દીક્ષમે જરાસા વિચાર એ રાગ,)

ત્રિશુળ લઈ પાપી ચીક્ષુ મુક્યું રણમાંય,
પ્રકાશ કરતુ, પુર ઉછળતું, આંચું મંમાયા છે જ્યાય, ત્રિ.
માણ ન ચુકે, ત્રિશુળ મુકે, લેગા થયાં બન્ને ત્યાંય. ત્રિ.
ત્રિશુળ ભાગ્યું, ચીક્ષુને વાગ્યું; પાપીના કડકા સો થાય. ત્રિ.
મમાયામાણ, થયાં છે રાણ, દેતો સો પામ્યા છે ત્રાય. ત્રિ..

આ પ્રમાણે મહિષાસુરનો મોટો સેન્યાપતિ ચીક્ષુ
મરાયાથી, આમર નામનો સેન્યાપતિ અંગિકાના સામે
યુદ્ધ કરવા આવી ઉભો.

ગાયન.

(સ્વામી માયરાં મારી અરજ લીધો ઉર ધારી એ રાગ)
 ચામર આવીયોરે યુદ્ધ કરવાને પુરો પાપી,
 બેઠો ગજે ચડીરે મનમાં રીશ ઘણેરી વ્યાપી
 સાંગ લઇને મ માયાપર મુકી પળમાં જહાડે,
 હાંકાર શબ્દે આઘ બવાની પાડી પૃથ્વીમાંડે. ચામર.
 સિંહ કુદીને ચામર સામે ગજપર જઈને બેઠો,
 બાથંબાથ યુદ્ધ કરીને પાપી પાડ્યો હેઠો. ચામર.
 પ્રહાર કરીને સિંહ ઉછળીયો આકાશમાંડી જાયે
 આવી પહોંચ્યો જુદુ કીધું ધડથો મસ્તક ત્યાયે. ચામર.

મંમાયાના સિંહે મોટું પરાક્રમ કરીને ચામરને માર્યો
 જગદંબા સિંહની ઉપર બહુ ખુશી થઇને ધન્યવાદ
 આપ્યો. અસુરોના સેન્યમાં બહુ હાહાકાર વરતાયો. પછી
 ઉદય નામનો દૈત્ય માણના સામે યુદ્ધ કરવા લશ્કર
 લઇને ઉભો.

ગાયન.

(જજળી જીવડા જગીને જોતું તપાસીરે એ રાગ,)
 ઉદય આંચો યુદ્ધ કરવા રણ માંડે,
 મંમાયા માર્યો ત્રિશૂળ ગ્રહી કર ત્યાંડે.
 પાય પ્રહારે કરાળ માર્યો ક્રોધ કરીને માણ.
 ગદા ગ્રહીને ઉદ્ધત માર્યો, જગદંબા ત્યાં ગાજરે. ઉ.

બાળક બાથો ક્રોધ કરીને, તામ્ર અંધક સંહાર્યા,
ખડગગ્રહીને મહાહતુને બિડાલ દેતો માર્યાંરે. ઉદ્ધમ.
દુરમુખને દુરધરને માર્યા, મંભાયાએ ત્યાંહિ.
અસુર સર્વે ત્રાસ પામીને રણમાં નાઠા જાયેરે. ઉદ્ધમ.

મહિષાસુરના તમામ સેન્યાધિપતિ મરાયાથી સૈન્યનુ
બગાણુ પડયું. બાકી રહેલું સૈન્ય નાશી મહિષાસુરની પાસે
આવ્યું. સેન્યનો નાશ થયેલો જોઈ મહિષાસુર પછી બહુ
ક્રોધાવમાન થઈ તરત પાડાનુ રૂપ ધરીને દેવીના ગણોનો
સંહાર કરતો. યુધ્ધમાં આવ્યો.

ગાયન.

(મુજ ભક્ત સાચો તું જગમાં નામ અમર તુજ થાશે ઐ રાગ)
આવ્યો મહિષાસુર યુધ્ધ કરવા, ધરી મહિષરૂપ પળમાયે,
ધરણી ધ્રુજવે પુરો પાપી. રીશ કરી મન ત્યાંયે.
પરવતનાં શિખર પાડ્યાં, સાગરનાં નીર ઉછાળ્યાં,
પૃથ્વીપર પાણી ફરીયું, એવું જોર પાપીએ કરીયું.
મહાબળીયાનાં વખાણુ પુરાં મુજ મુખથી નવ થાયે. આવ્યો.
દેવીના ગણને ત્રાડે, મારી પુછને લોચ પછાડે,
બહુ જંધ મર્યો તે વારે, પાપી વિચાર મન નવ ધારે,
મંભાયાના સિંહની ઉપર ક્રોધ કરીને ધાયે. આવ્યો.

પાપી મહિષાસુર દેવીના ગણોનો નાશ કરતો, મં-
ભાયાના સિંહની ઉપર ક્રોધ કરીને મારવા આવ્યો. તેના

સીંગડાં ક'પાવાથી મેઘના કકડા થઈ પૃથ્વી ઉપર પડ્યા.
પાપીના પગની ખરીયોના ભેરથી પૃથ્વી ધ્રુજવા લાગી.
સાગરનું પાણી ઉછળી પૃથ્વી ઉપર આવવા લાગ્યું. પર્વતો
ફાટવા લાગ્યા. એ પ્રમાણે ક્રોધે બરાએલો પાપી મહિષા-
સુર મંભાએ જોયો. પછી દેવીએ તેના ઉપર પાસ (ફાંસો)
નાંખીને તેને બાંધ્યો.

ગીતી.

પાસ નાંખીને બાંધ્યો, મહિષાસુરને મંભાયા ત્યાંહે,
મહિષનું રૂપ તણને, સિંહ થયો તે પાપી પળમાંહે.

પાપી મહિષાસુર એકદમ પાડ'નું રૂપ તણને સિંહ
થયો. તેનું માથું દેવીએ કાપવા માંડ્યું કે તરત ઢાલ,
તરવાર, સહિત પુરૂષ દેખાયો. તે પુરૂષનાં માતાજીએ ઢાલ,
તરવાર, કાપી નાંખી મારવા માંડ્યો ત્યારે પાપી એકદમ
હાથી થઇને ઉલો.

(મરાઠી સાખી.)

ગજ થઈ પાપી સુઠ વધારી, સિંહને મારવા જાયે
સુઠ કાપી મંભાયા તેની, મહિષ તરત તે થાયે,
ક્રોધ મન ધરતો, માણના ગણને બહુ નહતો. ક્રોધ.

પાપી પ્રથમની પેઠે પાછું મહિષનું રૂપ ધરીને જ-
ગતને હલાવતો દેવીના ગણોનો નાશ કરવા લાગ્યો. ત્યારે મંભા
યા વારે વારે મધુપાન કરી રાત્રી આંખો થયેલાં હસવા લાગ્યાં.

મહિય મહિની જગદ્યા મહિયાગરના વધ કરે છે।

પાપી મહિષાસુર બળ તથા પરાક્રમ કરી શીંગડાં
વડે પર્વતો ઉચકીને મંમાયાપર ફેંકી અર્જુના કરવા લા-
ગ્યો. મંમાયા તે પર્વતોને ભાગીને ચક્રચુર કરી નાંખે છે.
પછી પાપી મહિષાસુરને જગદંબા કહેવા લાગ્યાં.

ગાયન કવાલી.

(સદા જે કરે ગુરુ સેવા, વસે વૈકુંઠમાં તેવા એ રામ,)

મહિષાસુર લે ધારી, આવી છેલ્લી ઘડી તારી.
પલકમાં પાપી પલટાતો, માયાવી થઈ મદેમાતો,
ખરે એ મોતની બારી, આવી છેલ્લી ઘડી તારી.
દેવોને દુઃખ તેં લીધું, ઇંદ્રાસનને લઈ લીધું,
અધરમી હે અસુરારી, આવી છેલ્લી ઘડી તારી.
હયા નહિ દિલમાં ધારૂં, રૂધીર પીવા અહીં તારૂં,
તુંને નાંખું હવે મારી, આવી છેલ્લી ઘડી તારી.

પછી ઈશ્વરી જગદંબાએ ક્રોધ યુક્ત થઈ પાપી મ-
હિષાસુરને પાસ (ફાંસો) નાંખી પૃથ્વી ઉપર પછાડ્યો.

ગાયન.

(મુજને બીખ માગતી તેજ કરી એ રામ,)

કરી ચડીકે માત કૃપાય તહીં, પાડ્યો મહિષને ધરણીનીમહી. કરી
મુસ્તક કાપ્યું મહિષનું માથે, બહાર નીકળીયો પાપી નહી. કરી.
પેટ ચીરી મહિષાસુર કાઢ્યો, કાપ્યું મુસ્તક તલવાર અહી. કરી.
દેવ સકળ ત્યાં આવ્યા દોડી, પુષ્પ વૃષ્ટી બહુ થઈ રહી. કરી.

પાપી મહિષાસુરના મરાયાથી તમામ અસુરો ભય-

ભિત થઈ પાતાળમાં નાશી ગયા દેવલોકે જગદંબાના ઉપર પુષ્પની વૃષ્ટી કરી રહ્યા છે. ઇન્દ્રીનો ક્રોધ સમાવાને તેત્રિશ કોટી દેવો, અઠાશીહજાર ઋષિયો, બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તથા શંકરને લઇને જગદંબાની પાસે આવ્યા.

સર્વે —

ગાયન.

(હરજી કરજો મહેરરે અંહી રહ્યું અધુરું પ્રભુ થયુ ન પૂરું એ રાગ)
મંભાયા કરજો મહેરરે હયા દિલમાં લાવો ક્રોધ માણ સમાવો. મં
પાપી અધર્મી મહિષાસુરને, આજે માર્યો તમે ઠેરરે. હયા.
ત્રિભુવન સુખી કોઇન દુઃખી, ગયો પાપીને ગયો ઠેરરે. હયા.
આનંદ આનંદ ત્રિભુવન માંહી, થઇ રહી લીલા દહેરરે. હયા.
શિવશંકર મા દાશ તીહારો, લક્ષ્મિ આપો બલી પેરરે હયા.
સર્વે સ્તુતી કરી રહ્યા પણુ જગદંબાનો ક્રોધ સમાતો
નથી પછી સર્વે કરી ઇન્દ્રીની સ્તુતી કરવા માંડી.

ગાયન.

(સુંદીર શામળીયા નામ જપીશ નીત્ય તારું એ રાગ)

અ યે દીન હયાળ, આનંદી છળી તારી,
નમીએ પ્રીતધરી તમને માત નીહાળી. અ યે.

હુ ખ હરવા ત્રિભુવનનું માણ, પ્રગટ થયાં મંભાયાગાળ.

કોટી સુરજ પણુ જાયે લાણ, રણમાં રોળી નાંખ્યા પાણ.

સ્વરૂપ તણી બલીહારી, અ યે દીન હયાળ આનંદી છળી તારી

આમર ચીક્ષુ પાપી માર્યા, માહિષાસુર સરખા સંહાર્યા,

નિર્ભય કરીને દેવો તાર્યા, આજ અમારાં કાર્ય સુધાર્યા.

જંઘ મચાવો ભારી, અંબે હીન હયાળ આનંદી છળી તારી.
કહ્યાણી હવે ક્રોધ સમાવો, હૃદ થઈ ગઈ છે દયા હીલ લાવો
કરગરીએ મા શાન્તજ થાઓ, ત્રિભુવનના માતાજી કહાવો.
જય અંબે બળદારી, અંબે હીન હયાળ આનંદી છળી તારી.

દેવોની અઘાત સ્તુતિ સાંભળી જગદંબા ક્રોધ સ-
માવી સાન્ત થયાં પછી બ્રહ્મા, વિષ્ણુ તથા મહેશ્વર અને
તમામ દેવતાઓ મંમાયાની વિધિપૂર્વક પુજા કરી આનંદ
કરવા લાગ્યા, અંબેજીના નાચ કરી રહી છે, ગાંધર્વ ગાન
કરી રહ્યા છે. આ પ્રમાણે ઇશ્વરીના આગળ મહોત્સવ થઈ
રહ્યો છે. પાપી મહિષાસુર મરાયાથી જયજયકાર થઈ રહ્યો
છે. પછી જગદંબા પ્રસન્ન થઈ તમામ દેવોને કહેવા લા-
ગ્યાં, હે દેવો તમારા ઉપર હું પ્રસન્ન થઈ છું. તમે મારી
પાસેથી કાંઈ વરદાન માગો.

માતાજી-

ગાયન.

(નમન કરું આ વાર માતું મારી નમન કરું આવાર એ રાગ)
માગો તમે વરદાન દેવો સહુ માગો તમે વરદાન.
સ્વર્ગમાં જાઓ, સુખીયાથાઓ, આપું વૈભવ સંતાન. દેવો.
પાપી હણાયા, ગર્વે તણાયા, ઉતરી ગયું અભિમાન દેવો.
નીરભય થઈને, વરદાન લઈને, સુખે ભળે ભગવાન. દેવો.

દેવો—હે મંમાયા અમારું સર્વસ્વ અમને આપની
કૃપાથી મળ્યું છે. હવે તમે કાંઈ ન્યુનતા રાખી નથી. જો

આપ અમારા ઉપર પુણ્ય પુણી થયાં હોતો. અમે મા-
ગીએ તે આપો.

મરાઠી સાખી.

દેવો—કુળ નડે દેવોને જ્યારે, સકટ આવી ઠાપો,
અમૃત દહી માત કરીને વરદાન એવું આપો.
બહુ ભાવ ધરી, નમીએ તમને પ્રીતકરી. બહુભાવધરી.
જગદંબા—દેવો તમે નીર્ભય થઇને સ્વર્ગમાં જાઓ
હું તમારા વરદાનથી બધાએલી છું. જ્યારે તમને દુઃખ
પડે ત્યારે હિમાલયમાં આવી મારી સ્તુતી કરશો. એટલે
હું ત્યાં તરત પ્રગટ થઇશ.

પછી સર્વે દેવો વરદાન પામી, સ્વર્ગમાં જાય છે
અને બ્રહ્મા વિષ્ણુ ને શંકર સર્વે જગદંબાને અર્ચુ નમી
પોતપોતાના ધામમાં જાય છે.

ગાયન.

૧. “ કૃષ્ણ વળાવી કુવરને તેડી મહેતે જોડી વહેલરે એ રાગ ”
વરદાન આપી દેવ સકળને, આનંદ ઉર નવ માયરે,
જગત જર્જુની આઘ લવાની અતર ધ્યાનજ થાયરે.
અરિત્ર ગાયુ મમાયાનું મહિષાસુર આખ્યાનરે,
સાલળે જે જન ભાવ ધરીને પામે સુખ સતાનરે.
અવહીત જ્ઞાતિ શિવશં ર અડકે ત્રિવેદી કહાવુંરે;
કડી ગામનોછું નિવશં ગુણ માજીના ગાવુંરે.
ભુલચુક સહુ માફ કરીને, નાતરના પટ ખોલોરે,
નિર્મળ મન રાખીને ગુણથા, અળે અળે ખોલોરે.

ભગવતિ ને ભંડાસુર આખ્યાન, સ્તુતી.

(મેલ્ય ત્રિથ્યા અભિમાન મનવા મેલ્ય ત્રિથ્યા અભિમાન એ રાગ)
સહાય કરો મંમાય, દયાળુ દેવી સહાય કરો મંમાય.
મહેર કરો મુજપર જગદંબા, ધ્યેય સફળ મુજ થાય. દયાળુ.
સરસ્વતિમાળ થઈ બહુરાળ, વસન્તે મુજ જીવ્યાય. દયા.
આખ્યાન ભગવતિ ભંડાસુરનું, ગાવા ધરૂં ઇચ્છાય. દયા.
ઇશ્વરી સ્વેતા નામ છે જેનું, ધનુષ્ય ધારી જે કહેવાય. દયા.
ભંડાસુર પાપી જે બળીયો, રોજ્યો તેને રણમાંય. દયા.
દુઃખ સહુ ટાળી હદ બહુ વાળી, પ્રગટયાં નરોડું જ્યાંય. દયા.
ગાંડો ઘેલો મા દાસ તીહારો, શિવશંકર ગુણ ગાય, દયાળુ.

સાખી મરાડી.

બ્રહ્મ સદનમાં બ્રહ્મા બેઠા, ભાવ ધરી મન માંહે,
બ્રહ્મ પુરાણજ કહેતા પેાતે, શ્રવણ કરે ઋષિ તહાંહે.
બોલ્યા હર્ષ ધરી, ઋષિ સહુપર કૃપા કરી. બોલ્યા હર્ષધરી.

એક વખતે બ્રહ્માજી બ્રહ્મ લોકમાં તમામ ઋષિયોને

અક્ષપુરાણ સંભળાવે છે. તેવામાં ભગવતિ મહાત્મના દિ-
વસો આવ્યા. ત્યારે

અક્ષાજી—હે ઋષિયો તમને ભગવતિ સ્વેતા જે ધ-
નુષ્ય ધારીના નામથી ઓળખાય છે તે દેવીનું મહાત્મ
મોટું છે. તે દેવીનું વ્રત કરવાથી મન વાન્છીત ક્ષણ પ્રાપ્ત થાયછે

અક્ષા—

ગાયન.

(હુ મસ્તાન પ્રેમની મને કાઢ ન છેડારે એ રાગ.)

ધનુષ્યધારીનું મુનિ સહુ ધ્યાનતો ધરો,
ધ્યાનતો ધરો કે જેનો પડછો છે ખરો. ધનુષ્ય.
અક્ષા, વિષ્ણુ, શેવે જેને હે મુનિશ્વરો,
મહાત્મ આવ્યું માતનું તમે વ્રત આચરો. ધનુષ્ય

સાખી

દેવ સહુને ઉગારીયા, ધનુષ્ય ગ્રહીને હાથ
ભડાસુરને મારીયો, યુદ્ધ કરી તે સાથ.
હુ.ખ કાપ્યું દેવીએ આપી પુરો આશરો,
નામ લેતા વિઘ્ન જાયે જ્ઞાનંદ સહુ કરો. ધનુષ્ય.

મ માયાનું આવું ચમત્કારી વર્ણન સાલળી તમામ
ઋષિયો નારદને કહેવા લાગ્યા.

ઋષિયો—હે મહા મુનિ નારદજી આપ પિતાશ્રીને
આગ્રહ પૂર્વક કહો કે, ધનુષ્યધારી મ માયાનું આખ્યાન
આપણને કૃપા લાવી સભળાવે

નારદજી—ઋષિયો શાન્ત થાઓ હું પિતાશ્રીને વિનતિ કરીને કહું છું.

નારદજી—

ગાયન.

(મેવકની અરજી સુણીને વિરા વગર વિલંબે આવો એ રાગ)

પિતા હમારા પુર્ણ કૃપાળુ, આજ દયા દિલ લાવો.

ધનુષ્ય ધારીનું આખ્યાન, સૌ ઋષિને સંભળાવો.

કોણ ધામમાં પ્રગટયા માણ, સૃષ્ટી સકળમાં રદ્યાંછે ગાણ,
કયું સ્વરૂપ દરસાવો. પિતા હમારા.

ધરે ધનુષ્ય સહુ મ માયાઓ વાત ખરી હું કહું છું.

પણ નામ ધનુષ્યધારીનું પડીયું, વિસ્મય હું બહુ થઉં છું.

આગ્રહ ઋષિનો મુજને ભારી, અરજ સેવકની ઉરમાં ધારી.
પ્રસન્ન દયાળુ થાઓ. પિતા હમારા.

બ્રહ્મા—હે વત્સ તારા તથા તમામ ઋષિયોના આગ્રહથી હું તમને ધનુષ્યધારી દેવીનું પવિત્ર આખ્યાન સંભળાવું તે એક ચિત્તે શ્રવણ કરો.

બ્રહ્મા—

ગાયન

(પ્રેમદાએ પ્રીતી ભાજન જન મજન ગીડ ભંજન એ રાગ.)

ત્રિપુરે નગરની માથે, વસે આઘ ભવાની ત્યાંયે,
કાત્યાયની માત કહેવાયે, જશ ત્રિભુવનમાંહી ગવાયે.
એ લોળી ભવાનિ દેવી, જેને શિવ સનકાદિક સેવી,

જેની ભુક્તિ જોયા જેવી, કળા કહી શકાય નહિ કેવી,
હરસન કરવાથી પાપ પ્રસય થાયે. ત્રિપુરે.

જેના રૂપતણી બલિહારી, બય કોટી શપિ પશુ હારી,
એવા દીશે આણુંદકારી, મે જોયાં નજરે ધારી,
જેણે દુષ્ટ હણ્યા કરી દેવતણી રહાયે. ત્રિપુરે.

જેને અષ્ટ ભુજ દેખાયે, ધર્યા આયુદ્ધ કરની માંયે,
એવાં દુ ખ બંજન મંભાયે, સૌ હરસન કરવા જાયે,
પડે દુઃખ શેવકને મા પળમાં ધાયે. ત્રિપુરે.

ત્રિપુરે નગરમા મહામાયા કાત્યાયનીનો જ્યા વાસ
છે ત્યાં હજારો ઋષિયો વસે છે. તે આઘભવાની જગદં-
બાનો અવતાર છે. જેને દેવોની સહાય કરી હજારો અ-
સુરોનો નાશ કરેલો છે. જેને સિંહનું વાહન છે એવાં મં-
માયાએ પોતાના સ્વરૂપમાંથી ત્રણ સ્વરૂપ પ્રગટ કર્યા તે
કયા સ્વરૂપ તે કહું તે શ્રવણ કરો.

“ મરાઠી સાખી ”

ત્રણ સ્વરૂપ પ્રગટયા મંમાયા ભાવ ધરી મનમાયે,
નામ ધર્યા જેના શ્વેતા, રક્તા અને પિતા કહેવાયે,
જેના જશબહુ, મુનિજન મુખથી આતા સહુ. જેના જશબહુ

મંમાયાએ પોતાના સ્વરૂપમાંથી ત્રણ સ્વરૂપ પ્રગટ
કર્યા તે દેવિઓનાં નામ. શ્વેતા, રક્તા, અને પિતામ્બરા

ધર્યા. એ દેવિઓએ દેવોનાં ધણાં કામ કરેલાં છે. પછી તે દેવીઓ પોતપોતાને પસન પડે તેવા ધામમાં જઈને રહેલાં છે, તે કયા કયાં ધામ તે શ્રવણ કરો.

બ્રહ્મા-

ગાયન.

(આખી આલમને હનતરી જણો નીચ જતી નારી એ શમ.)
 શ્વેતા શ્વેત ગિરીપર જાયે, જેને આનંદ ઉર નવમાયે,
 જેને આનંદ ઉર નવમાયે, વશીયાં દેવિ દયાળી ત્યાયે. શ્વે.
 રક્તા ચાદ્યાં, મનમા મહાદ્યારે,
 મંધમાધ પર્વત જઈ બેઠા, ભોળી ભવાનિ માયે. શ્વે.
 મેરૂ શીખરે, આનંદ કરેરે,
 પિતામ્બર વશીયાં ત્યાં પ્રીતે જશ મુનિવર સહુ ગાવે. શ્વે.

આ પ્રમાણે ઈશ્વરીઓ ત્રણે ત્રણ ધામમાં જઈને સ્થાનક કરી રહેલા છે. આ ભવાનીઓના ધામમાં હજારો ઋષિઓ આશ્રમ કરી રહેલા છે. ને મંમયાની શેવા કરીને આનંદ કરે છે. ઈશ્વરીઓના ચરિત્ર કહેતાં પાર જાવે તેમ નથી. જેના અતુલી બળ આગળ કોઈ ક્ષત્રી શકે તેમ નથી જેની માયાનો બ્રહ્મા, વિષ્ણુ નથા શંકર સરખા પણ પાર પામી શક્યા નથી. એવા ભગવતિયોમાંથી જે ઈશ્વરી શ્વેતા જે શ્વેતગિરી ઉપર બીરાજમાન થએલાં છે. તે ત્રિભુવનમાં પ્રાક્રમ કરી ધનુષ્યધારીના નામથી ઝોળખાયાં છે. તેનું આખ્યાન કહું તે શ્રવણ કરો.

દેવને દાનવો વચ્ચે આઘ અનાદીથી ંહેર આદ્યું આવે છે. પાપી અસુરો વારે વારે તપશ્ચર્યા કરી વરદાન મેળવી પ્રબળ થઇને ત્રિભુવનને જીતી દેવોને દુઃખ આપે છે. ત્યારે શાક્ષાત જગદંબા આઘલવાની પ્રગટ થઇને પાપીઓનો વધ કરે છે. પૂર્વે પાતાળમા મહાબળીયો માયાવી દૈત્ય પ્રગટ થયો તે કાષ્ઠ અને તેને શું પ્રાક્રમ કર્યું તે શ્રવણ કરો.

બ્રહ્મા-

ગાયન.

(એક સરસ વાત સમજાવુરે સંતો હે પ્યાગ)

પાતાળની માંહી પ્રગટયોરે પાપી એક પુરો,
જેનુ લડાસુર છે નામરે, માયાવી શુરો.
જેણે જંઘ મચાવી ભારે, લીધુ પાતાળ લાગી ન વારે,
જેના બળ આગળ સહુ હારેરે. પાપી એક પુરો.
પાતાળને પાપી લીધું, અવની જીતવા મન કીધું,
એ કાઈ ન સમજ્યો શિધુરે. પાપી એક પુરો.
પછી સેન્ય લઈ સંચરતો, આવી અવનીપર ઠરતો,
બહુ યુદ્ધ પાપી આઘસ્તોરે. પાપી એક પુરો.

મહા જીદમી લડાસુર પાતાળને કબજે કરીને પૃથ્વી ઉપર તમામ સેન્યને લઈને યુદ્ધ મચાવી ત્રાસ કરે છે.

(મરાઠી સાખી.)

ઉત્તર દક્ષિણ પાશ્ર્વમ જીતી, પૂર્વે વગાડી હાક,

પાપીએ પુરો ત્રાસ કરીને પૃથ્વી ચડાવી ચાક.

જેનું બળ ભારી, મહારાજ ગયા સૌ હારી. જેનું.

આ પાપી તમામ પૃથ્વીનું રાજ્ય જીતી પોતાનાં
આણુ ફેરવી વિજયનો વાવટો ફરકાવી, સ્વર્ગ જીતવા જવાની
તૈયારી કરવા લાગ્યો. આ માયાવી અસંખ્ય લશ્કર લઈને
દિશાઓ દીધાવતો મહા ગર્જના કરતો દાવાનળ સરખો
સ્વર્ગ ભણી લશ્કર લઈને સ્વર્ગ જીતવા ચાલ્યો.

ગાયન.

(ખબર નહિ આ જુગમે પલકી એ રાગ.)

ભંડાસુર લશ્કર લઈ જાયે (૨)

ગર્વ ધરીને આવી પહોંચ્યો સ્વર્ગપુરી ત્યાયે.

પ્રબળ થઈ પાપી બહુ ત્યાડે (૨)

કરો ગરજના દેવ કકળીયા સ્વર્ગપુરી માંહે.

પાપી સહુ રક્ષકને મારે (૨)

આબ્યા દોડતા ઇંદ્રની પાસે ભય મનમા ધારે.

પાપીના ભયથી સૌ ધ્રુજે (૨)

ઇંદ્રની આગળ આવી ઉભા કાઈ નહિ સુજે.

સ્વર્ગપુરીમાં સુરપતિ ઇંદ્ર તેત્રિશકોટી દેવોની સભા
ભરી બેઠો છે. ત્યાં ઇંદ્રનો આગળ પાપી ભંડાસુરથી ત્રાશ
પામીને આવેલા ભયથી ધ્રુજતા રક્ષકો ઇંદ્ર સામે આવી
ઉભા રહ્યા.

ઇંદ્ર—હે રક્ષકો તમે શાન્ત થાઓ. બભરાશો નહિ એવો પાપી કોણ આવ્યો છે કે તમને મારીને કહાડયા તે મને સત્વર કહો.

રક્ષકો—

ગાયન.

આશા જોડી.

પાપી અસુર કોઈ આવ્યો સ્વર્ગ માંહી પાપી અસુર કોઈ આવ્યો અગણિત દાવાનળના સરખી, ભય'કર સેન્યા લાવ્યો. સ્વ. ભંડાસુરનો જય સહુ જોતે, એવો શબ્દ સભળાયો. સ્વ. પકડી અમને માર્યા અસુરે, જુદમી એ પુરો જણાયો સ્વ. કરગરી છુટયા પાપી કનેથી, એવો કેર વરતાયો. સ્વ.

ઇંદ્રે રક્ષકોને શાત કર્યા પછી ગુરૂ બ્રહ્મસ્પતિને કહેવા લાગ્યો.

ઇંદ્ર—ગુરૂબ્રહ્મસ્પતિ આ પાપી અસુરો આપણને ત્રાસ આપી વારંવાર સતાવે છે. હવે શું કરવું, આવા જુદમી માયાવી અસુરો કેટલા હશે. મને ધીરજ રહેતી નથી.

બ્રહ્મસ્પતિ—ઇંદ્ર બભરાશો નહિ. એ પાપીના શા ભાર છે એને આપણે યુદ્ધ કરીને હરાવીશું, એમ એ પાપીઓથી ડરી જઈને કાંઈ વારવાર સ્વર્ગ મુકી નાશી જવાય નહિ માટે હિમ્મત રાખી લડવા જવાની તૈયારીકરો.

ઇંદ્ર—

(ગીતિ)

તેત્રિશકોટી દેવો સત્વર આવો યુદ્ધ કરવા ભાઈ,
જ ધ મચાવો પુરો આજે પ પી રોળો રણમાં.

પછી તેત્રિશકોટી દેવોની સેન્યા લશ્કર સહીત તૈ-
યાર કરી ઇંદ્ર ઐરાવતપર બેસી પાપી બંડાસુરની સાથે
યુદ્ધ કરવા જાય છે.

કટાવ

(સામળશા વરધોડે ચડીયા, દેવ દુંદભી ગમને ગરગડીયા એ રાગ.)

તેત્રિશકોટી દેવની મોટી, સેન્યા લઇને ઇંદ્ર સંચરીયો,
ક્રોધ પુરો મનમાહી ધરીયો, બંડાસુરપર રીસે બરીયો.
ઐરાવતપર ઇંદ્ર બીરાજે, દુંદભી દેવતણા બહુ ગાજે, અતિ
અવાજે, સેન્ય સકળ આન્ધુ છે જ્યાંહી, બંડાસુર ઉભો છે
ત્યાંહી. કરી ગર્જના પાપી ભારે, ત્રિભુવન સહુ ચમકયું છે
ત્યારે, પાપી મનમાં હિમ્મત ધારે, યુદ્ધ કરવાને થઇ તૈ-
યારે, ઇંદ્ર સામો આંચો તે વારે, કહે ઇંદ્રને દુષ્ટ હરામી,
સ્વર્ગતણો તું આંચો સ્વામિ, ઇંદ્રાસનની પદવી પામી,
દેવ સકળ રહે તુજને નામી, ભોગ્ય ભોગવે છે તું કામી
ઇંદ્ર કહે છે અરે પાપીયા ક્યાંથી આંચો, પાતાળ પૃથ્વી-
મા તુ કાંચો, કેર પુરો ત્યાતો વરતાંચો, વિચાર મનમા
કાઇ ન લાંચો. પાપી મનમા લેજે ધારી, તુજ સરખા
બહુ નાખ્યા મારી, ઘણા અસુરો ચાડ્યા હારી, પાછો
જાવે મન વિચારી, નહિતો થાશે આજ બુવારી. તવ બંડા
સુર કોંચો પાપી, રીશ ઘણી મન માંહી બ્યાપી, હિમ્મત
મનમાં પુરી સ્થાપી, સેન્ય સકળને આજ્ઞા આપી, આજ

દેવને નાંખો કાપી. હુકમ થતામાં દેવ અને દાનવ લડે છે, એક એકને સુર ચડે છે, જખમ થઈ ઠોપ નીચે પડે છે, કંઈ સુરાનાં શીપ રખડે છે. બાણની વૃષ્ટી દેવો કરતા, હિન્મત ધરતા, હૈતોને બહુ ઘાયલ કરતા. પણ હૈતો બહુ હિન્મત ધારે, દેવ સકળને પથ્થર મારે, શીપ કુટે છે બહુ તે વારે. લોહી તણી નીકળે ત્યાં ધારે, જ ધ મર્યો છે બહુ તે વારે. તવ બડાસુર રીશે ભરીયો, ઇંદ્ર સમીપે ત્યાં સંચરીયો, ઐરાવતને ઘાયલ કરીઓ, ઇંદ્ર તરત ત્યાં નીચે ઢળીયો, હિન્મત ધારો ઉભો બળીયો. ગદા અડીને તરતજ હાથે, યુદ્ધ કરે બડાસુર સાથે, આવી મયા ત્યાં બાથબાથે, સ્વર્ગતણે અકળાયો નાથે. સાંગ લઈને તરતજ મારે, તવ બડાસુર હિન્મત ધારે, મહા બળીયે પકડી તે વારે, કરી ચુર્ચુ નવ લાગી વારે, પડી નીશા નવ લાગી વારે, યુદ્ધ બંધ થયું તે વારે.

જ્યારે યુદ્ધ બંધ થયું ત્યારે યુદ્ધમાં ઘાયલ થએલા તમામ દેવતાઓ ઇંદ્રની પાસે આવી કહેવા લાગ્યા.

દેવતાઓ—હે સ્વર્ગાધિશ ઇંદ્ર બલે સ્વર્ગ જવાનું હોય તો જાય, પણ અમારાથી હવે માર ખવાતો નથી. અમે તો હવે ગભરાયા છીએ.

ઇંદ્ર—દેવો તમે શાત થાઓ આપણે સર્વત્ર મળી વિચાર કરીએ છીએ.

ધંદ્ર—ગુરૂપ્રહસ્પતિ આપણે હવે શુ કરવું. આ પાપીનો ત્રાસ મારાથી સહન થઈ શકતો નથી તો, આ દેવો ગભરાય તેમાં શી નવાઈ માટે આપ કહો તેમ કરીએ.

ગુરૂપ્રહસ્પતિ—ભાઈ ધંદ્ર મને પણ એમજ નહીં થાય છે કે આ પાપીના આગળ આપણે ક્ષાવી શકવાના નથી માટે આપણે હવે સહુપરીવાર સાથે પૃથ્વી ઉપર ચાલો. ત્યાં ગયા પછી થઈ પડશે. રાત્રીના વિષે તમામ દેવો પૃથ્વી ઉપર જવાની તૈયારી કરે છે.

મરાઠી શાખી.

ભયથી નાશી દેવો ચાલ્યા મન ગમતા રૂપ ધારી

અવની ઉપર આવી પહોંચ્યા દિલગીરી મનમા ભારી.

વિચાર સહુ કરતા, હિમ્મત મનમા ત્યાં ધરતા વિચાર.

રાત્રીના વિષે દેવો નાશી પૃથ્વી ઉપર જતા રહ્યા. પછી પ્રાતઃકાળના સમયમાં તમામ યોદ્ધાઓ તૈયાર કરી ભંડાસુર નિશાન ડંકા વગડાવતો, દેવોની સામે યુદ્ધ કરવા આવી ઉભો. પણ દેવોને દીઠા નહિ, ને દેવોના હાથી ઘોડા રથ સુખપાલ અને વાજાંત્રો પડેલા જોયાં. ત્યારે ભડાસુરે જાણ્યું કે મારા ત્રાસથી દેવો નાશી ગયા. હવે કોઈ જાતની હરકત નથી. ખેડો પાર થયો. મારા ભાગ્યનો ઉદય થયો. એમ વિચારી પાપી હરખાતો પોતાના પ્રધાનોને હુકમ કર્યો કે આ દેવોની રહાયળી આપણા સ્વાધીન

કરી દ્યો ને આજે આનંદની સાથે સ્વર્ગપુરીમાં જવાની તૈયારી કરે.

પછી પાપી ભંડાસુર તમામ સેન્યને લઈ સ્વર્ગપુરીમાં પ્રવેશ કરે છે.

ગાયમ.

(ગુઠા બોલારે સાવરીયા અહીંથી જાઓ જાઓ જાઓ એ રાગ)
ભંડાસુર પાપી મન માહી પુરો મલકાય છે રે. ભંડાસુર.
સેન્ય લઈને પાપી જાયે, અસુરને મન હરખ ન માયે,
સ્વર્ગતણી શોભા જોઈને ચિત્ત ચહાય છે રે. ભંડાસુર.
ચોક મણિમય દીસે કેવા, આનંદ બહુ ઉપજાવે એવા,
સુવર્ણ મંદીરો જોતા છકજ થઈ જાય છે રે. ભંડાસુર.
નથ કરીને આવ્યો જ્યાંયે, ઇદ્રાસન શોભે છે ત્યાંયે,
ભંડાસુર ઇદ્રાસનપર જટ જાય છે રે. ભંડાસુર.
ઇદ્રાસનપર બેઠો પાપી, હિમ્મત મનમા પુરો સ્થાપી,
અસુર સહુ ભંડાસુરના ગુણ ગાય છે રે. ભંડાસુર

ઇદ્રાસનપર પાપી ભંડાસુર બેઠો અને અસુરો
ભંડાસુરની જયનો પોકાર કરી રહ્યા છે. દેવોના પવિત્ર
ધામમા પાપીઓ આનંદ કરવા લાગ્યા. પાપી ભંડાસુર
ત્રિલોકમા પોતાની આણુ વરતાવી રહ્યો છે. હવન હોમને
અસુરો ભંગ કરે છે. ને પાપીઓ ત્રિભુવનને દુઃખ દે છે.
પછી પૃથ્વી ઉપર આવેલા દેવો સર્વે વિચાર કરી જગતના
પિતા બ્રહ્માની પાસે આવ્યા અને સર્વે કહેવા લાગ્યા.

ગાયન.

(મન્થીવાલા આજે હમારે દેશ એ રાત)

પિતા બ્રહ્મા આંબ્યા તમારી પાસ,
 આજે સહુ દેવો થઈને નિરાશ. આંબ્યા.
 પાતાળ પૃથ્વી જીતી આંબ્યો, સ્વર્ગમાં પાપી ખાસ,
 જંધ મચાંબ્યો પુરોએને, પામ્યા અમે સહુ ત્રાસ. આંબ્યા.
 આનંદ કરતા મગ્નમા ફરતા કરતા હાસ્ય વિલાસ,
 ભડાસુરના ભયથી નાઠા તજીને નીજ અવાસ. આંબ્યા.
 દુઃખ દાવાનળ પડીયું અમને, આંબ્યા થઈને ઉદાસ,
 સંકટ કાપી રહાય કરોને, આંબ્યા ધરીને ઉદ્ધાસ. આંબ્યા.

દેવોની અઘાત સ્તુતિ સાંભળી જગતના પિતા બ્રહ્મા
 દેવોને ધીરજ આપી કહેવા લાગ્યા.

બ્રહ્મા- ગીતી,

દેવો નહિ ગભરાવો ચાલો સર્વે કૈલાસે જઈએ,
 શંકર સંકટ કાપે દુઃખની વિનંતી આપણુ જઈ કહીએ.

તમામ દેવોને લઈ બ્રહ્મા કૈલાસે શંકરની પાસે
 આંબ્યા અને લોળાનાથને કહેવા લાગ્યા.

બ્રહ્મા- ગાયન.

(વિષય વાત મમ માત તજીને કૃષ્ણ ભજન તુ કરવાદે એ રાત.)
 લોળા શભુ ભંડાસુર પાપી ગર્વ ધરી મનમાં ફરતો,

પાતાળ પૃથ્વી જીતી સ્વર્ગે યુદ્ધ જઇને આદરતો.
જદ મચાવી દેવો સતાવી હિમ્મત મનમાંહી ધરતો,
મ્વર્મ તજીને ઇદ્રાસનની ગાદીપર જઇને ઠરતો. ભોળા.
પૃથ્વીપર સહુ દેવો આવ્યા, જીવન પુરો પાપી કરતો,
આવ્યા શરણે મારી પાસે, લાવ્યો અહી સત્ય ઉચરતો ભોળા.

શંકર—બ્રહ્માજી તમે પાપી ભંડાસુરથી દુઃખી થ-
યેલા દેવોને મારી પાસે લાવ્યા તે બહુ સાડું કર્યું તેમને
આપણે સહાય કરવી જોઈએ.

દેવો તમે શાંત થાઓ એ પાપીનું પુન્ય હવે પર-
વારી રહ્યું છે, એનો કાળ હવે ભમે છે માટે તમે ગભ-
રાશો નહિ અને ધીરજ રાખશો. હે બ્રહ્માજી આપણે
તમામ દેવોને લઈ વિષ્ણુ ભગવાન પાસે ચાલો.
પછી આપણે ત્રણે વિચાર કરીને પાપી ભંડાસુરનો
નાશ કરવાનો ઉપાય શોધી કહાડીએ. પછી તમામ દેવો-
ને લઈ બ્રહ્મા તથા શંકર વેંકુઠમા વિષ્ણુભગવાનની પાસે
આવ્યા અને કહેવા લાગ્યા.

બ્રહ્મા તથા શંકર— ગાયન.

(હરમાન ધરમાહી હડીયો કરે એ રાગ)

દેવો દુઃખી નહિ કોઈ સુખી, આવ્યા શરણે તમારી પાસે અહી.
હિમ્મત હારી, ભય બહુ ધારી, વસતા સહુ આવી અવની મહી

પાપી ભંડાસુર જીવંતીએ એવો, સ્વર્ગ જીતીને દુઃખી કર્યા દેવો,
 દીશે પુરો મહિષાસુર જેવો, પાતાળ પૃથ્વી જીતી સુરો તેવો. કે.
 શર્ણુ આવેલા દેવો ઉગારો, પાપીને હણવાનો નિશ્ચય ધારો
 ત્રિભુવનના સહુ તાપનિવારો, જીવંતીનો જીવંત પુરો છે વિચારો. કે.

વિષ્ણુભગવાન—બ્રહ્માજી તથા ભોળાનાથ આપણી
 શર્ણુ આવેલા દેવોનું હું બંધ હણવું એ આપણો ધર્મ છે.
 અરે પાપી ભંડાસુરે ત્રિભુવન વશ કરી યજ્ઞાદિક બધ
 કર્યા ને સ્વર્ગ જીતી દેવોના અધિકાર લઈ રખડતા કર્યા
 છે હું ઘણોજ દિલગીર છું. એ પાપી આપણાથી મરાવાનો
 નથી. કારણ એના તપનો પ્રભાવ એવો છે કે તેને ત્રિભુ
 વનમાં કોઈ પુરૂષ મારવા સમર્થ નથી તે કોઈ પુરૂષથી
 મરાય નહિ એવું તે વરદાન પામેલો છે. માટે જગદંબા
 આદ્યશક્તિ વિના તેને મારવા કોઈ સમર્થ નથી

બ્રહ્મા—પ્રભુએ પાપીને હણવા જગદંબા સ્વરૂપ
 ઘોળાગડ પર્વત ઉપર સ્થેતા છે, તે સમર્થ છે. ત્યાં આ
 દેવોને મોકલાએ તો સૌ સાડ થાય એમ મારો વિચાર છે.

શંકર તથા વિષ્ણુભગવાન—બ્રહ્માજી તમારો વિચાર
 બરાબર છે. અમને પણ એમજ લાગે છે કે એ પાપીનું
 મૃત્યું સ્થેતાના હાથ છે. માટે દેવોને ત્યાં મોકલીએ તો
 સાડ. પછી બ્રહ્મા દેવોને કહે છે.

બ્રહ્મા—

મરાઠી સાખી.

શ્વેતગીરીપર જાઓ દેવો શ્વેતા સંકટ કાપે,
 હુઃખ સહુ જાશે સુખ બહુ થાશે, નવનિધ સિદ્ધી આપે,
 દયાળુ એ દેવી, અમ સરખાએ બહુ શેવી. દયાળુ.

તમામ દેવો બ્રહ્માજીનું કહેવું સાભળી બ્રહ્મા વિષ્ણુ
 તથા શંકરને ચર્ણે નમીને રજાલઈ ધોળાગડ પર્વત તરફ આદ્ય

મરાઠી શાખી.

ધોળાગડ પર્વતપર દેવો હુર્ષ ધરીને જાયે,
 મ માયાને મળવા પ્રીતે આનંદ ઉર નવ માયે.
 આવ્યા તરત તહીં, મંમાયા બેઠાંછે જહીં. આવ્યા તરત
 ધોળાગડ પર્વત પર તમામ દેવો ચડીને મંમાયા
 ઇશ્વરી શ્વેતા જ્યાં બિરાજમાન થએલાં છે ત્યાં જાય છે.

ભાવલુરૂપી છંપા.

દેવો સકળને જોઇને માજી તહા ઉભાં થયા,
 ધરી હુર્ષને ઉમગથી મળવાને મા સામાં ગયાં.
 બહુ માન આપી દેવને નિજ સ્થાનકે મા લાવીયા,
 ઇશ્વરી અંબા રૂપ છે દેવોને મન લાવીયાં.
 કહે માત દેવોને તહીં ઉદાશ લાગે છે તમે,
 સંકટ શું તમને પડયું આજે કહોને તે મને.
 અહીં આવવાનું કાર્ય પશુ સાથે મને સંભળાવશે,
 ધરી શર્મ મનમાં નવજરી સત્વર તે દરસાવશે.

પછી દેવો સ્નાન કરી મંમાયા શ્વેતાનો વિધિપૂર્વક
પુજા કરી કહેવા લાગ્યા.

ગાયન.

(દાસ પરે દયા લાવેરે, દયાળુ દેતા દાસ પરે દયા લાવેરે એ રાગ)
શ્વેતા સંકટ કાપેરે, દયાળુ દેવી શ્વેતા સંકટ કાપો.
ભંડાસુર જીવમી કહાવે, ત્રિભુવનને સતાવે,
કરે અણુઘટતા બહુ પાપી પાપેરે. દયાળું.
યુદ્ધ બહુ પાપી કીધું, ઇદ્રાસનને લઈ લીધું,
આઝ્યા શર્ણુ દિગ્મત આપો આપેરે. દયાળું.
દયા હીલ માંહી ધારો, દુષ્ટ પાપીને સંહારો,
અર્ધ નિર્ભય જપીએ જાપો જાપેરે. દયાળું.

દુઃખી દેવોની સ્તુતિ સાંભળી ઇશ્વરી શ્વેતા ધીરજ
આપી કહેવા લાગ્યાં.

મંમાયા શ્વેતા-

ગાયન.

(અરે શું માનવનો અભિમાન પવકમા ટળી જશેરે એ રાગ)
અરે ઓ દેવો નહિ અકળાઓ, પાપી પળમા હણુરે,
જીણી દુઃખની વિનંતી આજ દાઝયું હીલકું ઘણુરે.
ત્રિભુવનને દુઃખ દેતો પાપી ગર્વ ધરી મનમાંય,
ઇદ્રાસનની ગાદી પામી પાપી બહુ છલકાય,
રોળું રણની માંય, અરે ઓ દેવો.
પણ આજ હું પ્રીતે કરું દેવો તણું સુભ સ્હાઈને,

વરદાન આપું છું અહીં પાપી હજી હું જાંધને,
નિજ ધામમાં દેવો જશે નિર્ભય થઈને સૌ તમે,
સુણી વાત ત્રિપરીત તમતથી ચઢ્યો ક્રોધ મુજને આસમે. અરે.

મંભાયાનું વરદાન પામી તમામ દેવો હરખાતા
શ્વેતગીરી ઉપરથી નિર્ભય થઈને આદ્યા, અને પૃથ્વી
ઉપર આવીને આનંદ કરવા લાગ્યા.

પછી ઇન્દ્રી ગંભાયા શ્વેતા વિચાર કરવા લાગ્યા. કે
હું નારદના હૃદયમાં ઉતરું. ને એવી મતિ આપું કે.
નારદજી પાપી ભંડાસુરની પાસે સ્વર્ગમાં જાંધને કહે કે
ભંડાસુર જ્યાંમુઘી સ્વેતગીરી ઉપર સુદર સ્વરૂપવાળી સ્ત્રી
સ્વેતા તારા ઘરમાં નથી ત્યાં સુધી તારી આ તમામ સા-
દાળી ધુળ છે. આવાં લાકડાં લડાવેનો પાપી ભંડાસુર મારી
પાસે આવે તો પાપીનો વધ થાય. એમ વિચાર કરી ના-
હૃદજીના હૃદયમાં મંભાયા વસ્યાં.

ગિતી

નારદને મન વશીયા દેવી કયાળું દેવનું દુઃખ ધારી.

નારદ વિચાર કરતા મન મલકાતા યુક્તિ સુજી સારી.

નારદજી વિચાર કરવા લાગ્યા કે ધણા દિવસ થયા
પણ કોઈ ઠેકાણે લડાઈ જાગતી નથી, ને માફ મન મા-
નતું નથી પણ આજે એક ઠીક યુક્તિ સુજી આવી છે. તે
એ કે પાપી ભંડાસુર ત્રિભુવન જીતીને અહુકારમાં આ-

ધજો થઈ જઈને દેવોને ખડુ દુઃખ દેછે, ને યજ્ઞાદિકનેા પાપી ભગ કરીને ત્રિભુવનને સતાવે છે. માટે એ દુષ્ટને હુ સ્વર્ગમાં જઈ ઉધા પાટા બંધાવીને એવો ઉરકેડ કે પાપી મ માયા ઇન્દ્રી સ્વેતા જ્યાં સ્વેતગિરી ઉપર બિરાજમાન થએલાં છે ત્યાં જાય, ને લડાઈ જળરી થાય, તો આપણું મન આનંદમા ગરકાય, પાપીની નહિ કરે કેા સહાય, ને જળરો જંઘ મચાય, તો ભંડાસુરનું મૃત્યું થાય, એમાં પણ નહિ મીથયાય, કીક આ સુજ્યો છે ઉપાય. પછી નારદજી સ્વર્ગમાં જવાની તૈયારી કરે છે.

આચન.

(હેરી ચોળી ચટકા મટકા કરતાં આવ્યા એ રાત્ર)

હેરીલાલા નારદ આજુંદ કરતા,

ગિરધારીનું ધ્યાન રહ્યમાંહી ધરતા.

ગોવીંદના ગુણુ ગાતા, ખડુ મગ્ન થઈને મલકાતા,

એ સ્વર્ગમાં આવીને ઠરતા. હેરી.

પાપીને લગ્નમાવા, જંઘ પુરો જમાવા,

તથા ચાલ્યા, મન મહાલ્યા, સભામાં સંબરતાં. હેરી.

નારદમુનિ સ્વર્ગમા ભંડાસુરની સભામાં આવ્યા, તે પાપી ભંડાસુરને મન લાગ્યા, અને મુનિને આસન આપી પુણ્યથી વધાવ્યા, અને ભંડાસુર કહેવ લાગ્યો કે હે નારદમુનિ અત્યારે ત્રિભુવનમાં મારા સમાન કોઈ નથી. આપ

મારા ઉપર કૃપાદૃષ્ટી કરીને આજે સ્વર્ગમાં ચઢી રી મને
કૃતાર્થ કર્યો છે તેના માટે આપનો ઉપકાર માર્નું છે. આ
મારી સ્વર્ગની શાહીબી આગળ તમામ સાદ્યગ્રી હુ ધુળ
સમજું છું. મારે આપના પ્રતાપથી કંઈ કરીના નથી.
આપ મારી પાસે જો કંઈ માગવાની ઇચ્છાએ આવ્યા હો
તો ખુશીથી માગીલ્યો.

નારદ—ભાઈ ભંડાસુર હું કંઈ માગવાની ઇચ્છાએ
તારી પાસે આવ્યો નથી હું તારા બલોને માટે અહીંયાં
આવ્યો છું.

ભંડાસુર—હો મુનિ તો મને આપ સત્વર હરસાવશે.

નારદ—

ગાયન,

મહાદેવ કહે સુન પારવતી બીજા અતદેત સુમારનકું એ રાગ.
ભાઈ ભંડાસુર સ્વર્ગની શોભા આ સધળી તુજ કહાવેરે, ભા.
સ્વેતગિરી પર સુંદરી સ્વેતા, તેની સુલ્યે નવ આવેરે,
તેજ તણે બીંબકાર એ બાળા, કોહી સુરજ શરમાવેરે. ભા.
જન્મ સક્ષળ જોથાય તીહારો, એ બાળા ઘેર લાવોરે.
આનંદકારી મુરતી સારી, નામ અમ્મર દિપાવોરે. ભા.

રંભસુર—

ભાષણરૂપી છપા.

ઋષિ જાઉં એ બાળાને સત્વર અહીં હું લાવવા,
મુજમન હરખું છે ઘણું આ સ્વર્ગને શોભાવવા.

ખરે ખોડ એ બાળા તણી, મુજને દીસે છે તો ખરી,
જાઉંત્વરાથી તો ખરે, લઈ આવીને બેસું ઠરી.
લાવી દયા અહીં આવીયાં, ઉપકાર કીધો છે બહુ,
શુભ કામ કરવાને મુનિ, તૈયાર આજે હું થઉં.

નારદમુનિ—ભંડાસુર હું હવે જાઉં છું.

ભંડાસુર—મહારાજ આ સેવકપર કૃપા કરીને પધારશો.

(મરાઠી સાખી.)

સ્વર્ગ પુરીથી નારદ ચાલ્યા, આણુંદ મનમા ધરતા,
નારાયણનું નામજ લેતા, સ્વધામે જઈ ઠરતા,
કાર્ય સફળ કરી, દેવો તાણું હુ.ખ હરી. કાર્ય.

પાપી ભંડાસુર નારદમુનિના ગયા પછી સ્વેતગિરી
ઉપર સ્વેતા સુંદરી લેવા જવાની તૈયારી કરી રહ્યા છે.
પાપીના મનને નારદના વચને અસર કરી ચિત્ત ભભાવી
હીધું છે. મનમા બસ સ્વેતા સ્વેતા સુંદરી કાર્ય કરે છે
તેને બીજી કાંઈ સુજતું નથી. પાપી વિચાર કરે છે કે એ
બાળાના શા ભાર છે ક્ષણવારમાં હું તૈયાર થઈ જાઉં છું,
મનમા સદા મહાઉં છું ગુણ એના હું ગાઉં છું. એ બાળાને
ચક્રીને અહીંઆં હું લાઉં છું એમ વિચાર કરી તૈયાર થાય છે.

મરાઠી સાખી.

મહાબળીયો ભંડાસુર ચાલ્યો, ગર્વ ધરી મનમાંડે,

હિમ્મત ધરતો આવી પહોંચ્યો સ્વેતગિરી છે જ્યાંહે.
પાપી હરખાતો સ્વેતગિરી ચડવા જતો. પાપી.

પાપી ભંડાસુર સ્વેતગિરી પાસે આવી પહોંચ્યો, ને
પછી વિચાર કરે છે કે હવે એ જાળાના શા ભાર છે. આ
સ્વેતગિરી પર જઈને તપાસ કરીને મારું સ્વર્ગ દિપાવવા
અણુવારમાં પકડીને લઈ જાઉં છું.

ગાયન.

સિદ્ધાન્તો કનડો.

ગર્વ પુરો ભંડાસુર કરતો, સ્વેતગિરીપર પાપી ચડતો. ગર્વ.
મારી છલ જો પાપી દોડે, ભય મન માહી નહિ કંઈ ધરતો ગર્વ
ગુફા ગિરિ સોધીને ચાલે, સ્વેતા શબ્દ મુખથી ઉચરતો. ગર્વ.
આશ્રમ મુનિનાં જોતો પાપી, ધ્યાનભંગ કરતો ને નડતો ગર્વ.
મહાભળીયો તે ગન હરખાતો, શીખર પર તે આવીને ઠરતો.

સ્વેતગિરીના શીખરપર પાપી ભંડાસુર આવી વિચાર
કરવા લાગ્યો. અરે નારદજીના કહેવા પ્રમ ભ્રુ એ સુંદરી
કયા હશે. એમ વિચાર કરે છે.

ભાષાગૃહી છંપા

સ્વેતગિરીપર આવીયો, ક્યારે મળે એ સુંદરી,
મુજ મનને વ્યાકુળ કરુ, એ કામની છે ગુણભરી.
નિરાશ પુરો નહિ થઈ શા માને સોધી કાડવા.

જાઉં ત્વરાથી આજ હું આ તાપ તનના છાંડવા.
પાપી તહાં ઉભો થઈ કરતો શીખરપર તે ઘડી,
નવરૂપ યોવન માતજ, જોડાં તહા દૃષ્ટી પડી.

નિર્ધનને જેમ કુળેર ભંડારીનો ભંડાર નજરે પડે ને
હરખાય, તેમ પાપી મમાયા સ્વેતાને જોઈ હરખાતો મ-
માયાની નજીકમાં આવી ઉભો.

ભાષાસુર પી છપા.

કેમ કામની આ પર્વતો દીપાવવા અહીંયાં વશ્યા,
મુકી સાદાબી ત્રિભુવન તણી, રામ તમે આઘા ખશ્યા.
જેમ સુર્ય આકાશે રહ્યો કરતો પ્રકાશીત સર્વને,
કોટી સુરજનું તેજ પામી, રાખશે નહિ ગર્વને.
બાળા તમે રાજ થઈ, સાથે હમારી આવશે,
મુજ શાહીબી જે સ્વર્ગની, રામા તમે દીપાવશે.

ભંડાસુર—હે બાળા તમે મુનિ નારદના કહેવા પ્ર-
માણે ખરેજ મોહીની રૂપ છો. તમે મારીસાથે આવીને
મારું સ્વર્ગ શોભાવશે. મારા બાહુબળથી મેં ત્રિભુવન જીતી
લીધું છે. ને સ્વર્ગની શાહીબી દેવોને હરાવીને લઈ લીધી
છે. ને અત્યારે ઇદ્રાસનની ગાદી હું ભોગવું છું, મારી ત્રિ-
ભુવનમાં આંખ ફરી રહી છે. ને મારી સમાન અત્યારે બીજો

કંઈ નથી મળે હે બાળા તમે મારી સાથે આનંદથી ચાલો
હું તમને લેવા આવ્યો છું.

ધૈર્યરીથેતા—

ગાયન.

(હે બાળા જનુ તપોવનમાં એ રાગ)

હે પાપી અહીંયા કેમ આવ્યો (૨)

સ્થાનક ભ્રષ્ટ કર્યું તે માફ, વિચાર મનમાં લેશ ન લાવ્યો હે પા.
ત્રિભુવનને વશ પાપી કીધું, દેવોને દુખ તે બહુ હીધું,
મદ્રાસનને પણ લઈ લીધું, ગર્વ ધરી કાવ્યોરે. હે પાપી.
પાપી હીસે છે કપટીને કામી, કુલ્યો ફરેતું સ્વર્ગને પામી,
જગ જગન બંધ કીધા હરામી, કાળે ઘેરાયો હે પાપી.

ભંડાસુર—બાળા તમે બકવા મુકીને પરણેલા છો કે
કુવારા છો તે મને સત્વર દરસાવશો. કહી વાત સાચી હરખાવશો.

મમાયા—

ભાષણરૂપી છપા

હું છું કુવારી બાળ કહેને, કામ શુ છે ત્હાયરે,
પણ કહીણ મે જે રાખીયું, તે પાળવું છે મ્હાયરે
કરી યુદ્ધ મુજને જે જીતે, તેને ત્વરાથી હું વર,
સદેહ તેમાં કંઈ નહિ, પાપી કહું છું હું ખર
તૈયાર થાને યુદ્ધમાં, અભિમાન તુજને છે ઘણું,
રણમાંહી રોળુ તુજને, કરું કાર્ય હું દેવો તણું.

ભંડાસુર—

ભાષણરૂપી છપા

રામા તમે રીશાઈને, બહુ ગર્વ મન નવ લાવશે,
તૈયાર હું છું તારૂણી, યુદ્ધ કરવા સામા આવશે,
ત્રિભુવનને મેં જીતીયું, તો ભાર શાંછે રહાયરા,
કરી યુદ્ધને તુજને બતાવું, હાથ આજે રહાયરા,
મુજને ત્રિભુવનમાં નહિ, કેા જીતવાને કામની,
નહિ બાથ બીડેા જીતવાની, આજ લોળી ભામનો.

મંભાયા—

ગાયન

(તાલ આ બજ કહેવાય એ રાગ)

રોળું તુને રણમાંય, ઉભો રેને પાપી, રોળું.
આપ્યું વચન મે પ્રીતે દેવાને,
સફળ કરું તે હું આય. ઉભો.
અધ થઈને અહીં તું આવ્યો,
ધ્યા નહિ દિલ કાય. ઉભો.
સાદ્યબી તારી સર્વે જવાની,
સ્વર્ગ પડ્યું રહેશે ત્યાય ઉભો.

મંભાયા—પાપી અંડાળ ભંડાસુર હું તૈયાર થઈ મ-
ધુપાન કરીને તારી સાથે યુદ્ધ કરવા આવુછું.

ગાયન.

(પિતા માતા ક્ષમા માયુ, ધગો છાજ પગે લાગુ એ રાગ.)
દયાળી માતાજી ત્યાં, દેવોની કરવા રહાયે,

અષ્ટભુજ રૂપ ત્યાં કીધું, ધનુષ્ય કરમાહી પણ લીધું,
ત્રિશૂળ કરમાં ધર્યું માયે, દેવોની કરવા રહાયે.
કીધો ટંકાર ત્યાં માણ, ત્રિભુવનમાં રહ્યો ગાણ,
ભંડાસુર પાપી ગણરાયે, દેવોની કરવા રહાયે.
ગર્જના માતણ કરતાં, હિમ્મત મનમાંહી બહુ ધરતા,
શિવશકર ગુણગાયે, દેવે ની કરવા રહાયે. દયાળી.

મંમાયા ધનુષ્યનો ટંકાર કરી ગર્જના કરતાં પાપી
ભંડાસુરની સામા આવો ઉભાં રહ્યાં. પાપી ભંડાસુર ઈશ્વરી
સ્વેતાને પોતાની સનમુખ યુદ્ધ કરવા આવેલાં ક્રોધાયમાન
જોઈ પાપી હિમ્મત ધારી કહેવા લાગ્યો.

ભંડાસુર—

ગાયન.

(રાગ ઓતરાના સ્વપનાનો ત્રોટક છઠ)

કેમ બાળા તમે બહુ બિવગવો, નહિ ગર્વ ધરો મનમા આવો,
કરી યુદ્ધ તમે અહીં નહિ રાખો, કહેવું મानी સંગે આવો.
તુંને સત્ય કહુ અબળા બાણી, તજો યુદ્ધ તમે આજે શાણી,
કરી રાખીશ તુજને પટરાણી, જરા બેલો મધુરી કાંઈ વાંછી કે.

મંમાયા—

અડ્યા પાપી મુખથી શું બોલે, કેમ જીવ ચડયોછે ચગડોલે,
આજે પહોચાડું જ મને જોલે, કુટ્યું ભાગ્ય તારું તે કેમ બોલે

અદ્યા લોગ લેવા અહીંઆં તારો, નછી બિચાર મનમાછે મારો,
કાળાકૃતનો પાપી કરનારો, ત્રિભુવનને દુઃખતું દેનારો
હવે તૈયાર થાનેતું પાપી, જરા હિમ્મત મનમાં લે સ્થાપો,
આજે મસ્તકનાખું હુ કાપી, મુને રીશ ઘણી તુજપર વ્યાપી. અ.

મંમાયાનાં આવાં કઠોર વચન સાભળી પાપી ભંડા-
સુર યુદ્ધની તૈયારી કરી ગર્જના કરવા લાગ્યો.

મરાઠી શાખી.

કરી ગર્જના પાપી કુદ્યો, ભંડાસુર તે વારે,
શબ્દ જેનો ત્રિભુવનમાં જાયે, વરત્યો હાહાકારે,
દેવો હરખાતા, મ માયાના ગુણ ગાતા. દેવો

મંમાયા સ્વેતાના ધનુષ્યના ટકારથી, તથા પાપી
ભંડાસુરની ગર્જનાથી ત્રિભુવન ખળભળી ઉઠ્યું. દેવતાઓ
આકાશમાં ભગવતી ને ભંડાસુરનું યુદ્ધ જોવા તત્પર થઈને
ઉભા રહ્યા છે ને મંમાયાનો જય થાઓ એવા શબ્દની
ગર્જના કરી રહ્યા છે.

(શામળશ્રા વરધોડે ચડીયા, દેવ દુદ્ધી ગગને ગરગડીયા એ રાગ)

કટાવ

ભંડાસુર ખડુ રીશે ભરીયો, ક્રોધ પુરો માણપર ક-
રીયો, ખડુ તે ખળીયો, નવ જય કળીયો, ગદા ગ્રહી સા-
મે સચરીયો. સ્વેતા માતા, ક્રોધે ભરતા, સામા જતાં,

મધુપાનથી છે મહમાતાં, ક્રોધે લોચન થયાં છે રાતાં, ભં
 ઠાસુર તવ ગદા ગ્રહી માણને મારે, કરી ક્રોધ મંભાય
 ત્યારે, મુશળ પ્રહારે, પાપી પટકયો, જરા ન અટક્યો, મ
 નમાંહે બહુ લાગ્યો ખટકો. અરે હાય હવે શું થાયે
 બાળા મુજને જીતી જશે, લોભ લાગીયાં કયાંથી આવ્યો
 વિચાર મનમાં કાઈ ન લાવ્યો, નારદીયાએ મુને ક્ષમાવ્યો
 ઠીક નારદીયા કયાં તું જનારો, સિંહ છછેડી સુખી થનારો
 ખટપટનો પુરો કરનારો, વેરી દીસે પકકો મારો, બળ
 પછી તારી લેનારો. તવ ભંડાસુર રીશ કરીને હિમ્મત
 ધારતો, મ માયાની સામે ઠરતો, ગદા યુદ્ધ દારૂણ આદરતો
 પટે મારને પોકાર કરતો, સ્થાનક છોડીને સંચરતો, ઘો-
 યુદ્ધ બાળાએ કરીયું, ઉડી રજને આકાશ ભરીયું, પાપીને
 મન નિશ્ચે ઠરીયું, મોત માફ બાળા આદરીયું, માર
 માર ને મુજ બળ હરીયું, પાપી કંપે, જરી ન જંપે
 ધરણી ધુજે, કાંઈ ન સુજે, તવ વિચારી જોલ્યો પાપી
 હિમ્મત મનમા પુરી સ્થાપી બાળા બળછે બહુ તમાફ, મલ્લ
 યુદ્ધ કરવા હુ ધારું, જો લાગે તમને તે સાફ, કદી ન
 હારું, સત્ય કહું જ તમને વારું. તવ મંભાયા હિમ્મત
 ધારે, થઈ તૈયારે, મલ્લયુદ્ધ કરતાં તે વારે, પાપી મનમ
 ત્યાં વિચારે, પકડી બાળા નાસુ ક્યારે. તવ ભંડાસુર પુરે
 ફાલી, યુદ્ધ કરતા માણને ઝાલી, બગલમાહી દીધા માલી

મન માંહે તે પુરો મ્હાલી, કરી જોરને નાઠો ચાલી. આ-
કાશ મારજ પાપી જાયે, આનંદ ઉરમાં અતી ન માયે,
વિચાર મનમાં કંઈ કંઈ થાયે, ધન્ય ભાગ્ય મારૂં કહેવાયે,
ગર્વ ધરી મનમાં છલકાયે. મ માયા તવ વિચાર કરે છે,
હુ.ખ દેવોતું મન ધરે છે, પાપીતું પણ્ય મોત ફરે છે.
માત વિચારે મોત પાપીતું પુર્વ દિશાયે, અંધ થઈ પાપી
ત્યાં જાયે, દેશ રૂઝે ગુજરાત કહેવાયે, નગ્ર નરોડુ ત્યાં
દેખાયે, રાજ્ય કર્યું નજરાયે જ્યાયે, આવી પહોંચ્યો પ-
ળની માંયે, તવ મ માયા રીશ કરીને ત્રિશુળ મારી, પા-
પીને ધરણીપર ઢાળી, હઠ બહુ વાળી, કરી ગર્જના સામાં
ઉભાં પાપી જોતો ન્યાળી ન્યાળી, કહે માત હું તુજને
મારૂં, હવે હયા દિલ નહિ ધારૂં.

પછી પાપી ભંડાસુર મ માયાને કહેવા લાગ્યો.

ભંડાસુર-

ભાષણરૂપી છપા.

બાળા બળ બહું દાખવી, ઘાયલ તો ગુજને કરી,
છોડું નહિ હું તુજને, ભલે આજ જાઉં મરી.
ત્રિભુવનને મેં જીતીયું, તો તારા શા ભાર છે,
હણવા તુજને તારૂણી, શહજ આ તૈયાર છે.
સપડાવા તુજને ફરો, હિમ્મત મનમાં હું ધરૂં,
ભલે થવાનુ થાય; તને મારૂં કે હું મરૂં.

પછી લાંડાસુર ગર્જના કરતો મ માયાની સામે યુદ્ધ કરવાને તૈયાર થઈને ઉભો ત્યારે પાપીને ઈશ્વરી કહેવા લાગ્યા.

મ માયા -

ગાયન.

કુલ્યો પાપી ફરેરે, અંતરે યાદ ઈષ્ટ નવ કરે,
અંતરે યાદ ઈષ્ટ નવ કરે, મરણનો ભય માથે નહિ ધરે. કુ.
પરનારીપર પ્યાર ધરીને, પ્રાણુ ગુમાવ્યા કઈ શુરા,
પરનારી માતા નવ સમજે, અછલ્લના તે અધુરા. કુ.
મુજપશ પ્યાર કરીને આંચો, તેનો સ્વાદ ચખાડું,
રૂધીર પીયુ હું રણમાં તારૂં, દેવનું હું ખ મટાડું. કુ.

મ માયા—પાપી લાંડાસુર તું ગર્વ ધરી, ત્રિભુવનને
હુ ખી કરી, હવે તું સુખની આશા છોડી, પરલોકમાં જ-
વાની તૈયારી કર. લાંડાસુર નહી સમજજે કે તારા જેવા
અહંકારીને હણવા હુ પ્રગટ થઈ છું. અને પાપી તું મારા
ઉપર વિશયમાં અધ થઈને મોહીત થયો, એ તારા મી-
તની નિશાની સમજજે. પાપી તને આજે રણમાં દોળી
તારા રૂધીરનું પાન કરીશ ત્યારે મારૂં રક્ત શાન્ત થશે.
હવે પાપી જીવવાની આશા છોડી યુદ્ધની છેલ્લી તૈયારી કર.

લાંડાસુર મ માયાના લયલિત કઠોર વચન સાંભળી
ધ્રુજવા લાગ્યો. પણ પાછો વિચાર કરે છે કે હું કોણ
અસુર ત્રિભુવનનો અધિપતિ, તે શુ અખળાથી ડરૂં, તો

મને ખીચાર છે. એમ મનમાં ગર્વ કરીને ગર્જના કરતો
મમાયાની સામે ઉભો.

(મરાઠી સાખી.)

દાડણુ યુદ્ધ પાપી આદરતો, રીશ ધરી મનમાંહે,
સ્વેતા માતા મુશળ પ્રહારો, કયાં અસુરને ત્યાહે.
પાપી પછડાતો, રીશ કરી સામે જાતો. પાપી પછડાતો.

પછા મમાયા પાપી બંડાસુરને હણવાનો નિશ્ચય કરી
ત્રિશૂળ લઇને સામાં દોડયાં.

ગાયન,

(અહો દિલદાર જરીક દેદાર દિતાનીને ફીખાડોને એ રાગ)
એ બળદારી, ત્રિશૂળધારી, રહ્યમાં પાપીને મારે.
ચક્કર ખાઈ, પડયો ત્યાંઈ, પીડા પામે અતિ પ્રહારે.
હિમ્મત ધરતો, નહિ ડરતો, ઉભો થઈ ગર્જના કરતો,
હીઠો માણ, રહ્યાં ગાણ, કરીને રીશ મન ભારી. એ બ
સાખી.

પ્રાણુ હણું હું ત્હાયરા, પાપી પળની માંય,
યાદ કર તું ઈંદ્રને, કોણુ કરે છે રહાય.
ધનુષ્યધારૂં તુને મારૂં લેવાને દેવને તારી. એબળદારી.

મંમાયાનાં આવા વચન સાંભળી પાપી બંડાસુર વિ-
ચાર કરવા લાગ્યો કે, અરે આ બાળા શું મને મારશે.

નહિ નહિ એના શા ભાર છે. શું એનાથી હું ડરીને
પાછો ફરી, મેશનો ચાંદલો કરી, શું સ્વર્ગમા બેસું ઠરી.
અરે હુ સિંહને આ અળખા જીતી જાય, તો ત્રિલોકમાં
મારી હાંશી થાય, ને શું મોહું લઇને ફરાય. એમ કહી
તૈયાર થઈ મ માયાની સામે દોડયો.

મરાઠી શાખી.

ક્રોધ કરી મંમાયા સામે, પાપી દોડયો જાયે,
ત્રિશુળ પ્રહારો કરીયા માણ, પડીયો પૃથ્વીમાયે.
પોકાર બહુ કરતો, હિમ્મત મનની સો હરતો. પોકાર.
પછી પાપી ભંડાસુરને મ માયા કહેવા લાગ્યાં.

ગાયન.

(બટવા ગુંથન દેરે મીજ્યાજી મેરા બટવા ગુંથન દે એ રાગ)
સાવધ તુંતો રહેને ભંડાસુર સાવધ તું રહેને,
ધનુષ્ય કર ધાર્યું મેં, પાપી ભંડાસુર સાવધ તુંતો રહે.
બાણ કૃપાસ્ર હું આજે ચડાવું, પ્રાણ તે તારા લે,
ઠાણ કરેછે સ્હાયતા તારી, નામ તું તેનું લે.
આવી બન્યું તારૂં અલ્યા પાપી ભંડાસુર સાવધતુંતોરે. સા.
હુમ દીધું અલ્યા દેવોને પાપી, તેનાં ફળ તું ચાખીલે,
રણમાહી રાણ પાપીતુને પળમા કાઢતી પામે ન રહે.
આવી બન્યું તારૂં અલ્યા પાપી ભંડાસુર સાવધ તુંતો રે. સા

પાપી બંડાસુર ત્રિશુળના પ્રહારે ધાયલ થઇને પૃ-
થ્વી ઉપર પડ્યો પડ્યો મંમાયાની સામે ગર્જના કરવા
લાગ્યો. પછી મંમાયા ધનુષ્ય ધારણ કરીને પાપીને માર-
વાની તૈયારી કરે છે.

ગાયન.

(ખળર નહિ આ જુગમે પલકી એ રાગ)

મ માયા ધનુષ્ય કર લીધું રે (૨)

બાણ કૃપાએ ચાપ ચડાવી મંત્ર ચુકત કીધું.

ગરજના માત કરી જ્યાંહેરે (૨)

વિજળી સમ દિશા દીપાવતું બાણ ચુકયું ત્યાહે.

બંડાસુરનું અસ્તક કાપ્યું રે (૨)

દિનદયાળી પાપી મારી મોક્ષપદ આપ્યું.

પામીયો મર્ણુ પાપી પળમાં રે (૨)

દેવ હુંદુબી નાહ કરે છે આકાશ મંડળમા.

પુષ્પની વૃષ્ટી સૌ કરતારે (૨)

ધનુષ્યધારી સ્વેતા મંમાયા અખથી ઉચરતા.

પાપી બંડાસુરના મરાચાથી તમામ અસુરો ભયભીત
થઇ ગભરાઇને પાતાળમાં જવાની સૌ તૈયારી કરે છે.

મરાહી સાખી.

મર્ણુ પામી બંડાસુર પડીયો, દૈતો સહુ ગભરાયે.

સ્વર્ગ તણને બચથી પાપી પાતાળમાંહી જાયે,
 દેવો હરખાતા, મંમાયાના ગુણગાના. દેવો.
 ગીતી.

સરોવર તીરે બેઠાં માત હયાળી બંડાસુર મારી,
 દેવો આનંદ કરતા, ક્રોધ સમાવા કરતા તૈયારી.

ઈશ્વરી મમાયા સ્વેતા પાપી બંડાસુરનો વધ દરીને
 નરોડા ગામની ભાગોળે મુઠર સરોવરના કિનાર આસન
 કરી બેઠાં છે. મંમાયાનો ક્રોધ સમાવાને દેવો તમામ
 દેવાંગનાઓ સાથે આનંદ ધરતા, ડુંડુંબી નાદ કરતા મં-
 માયાની પાસે આવે છે. ઈશ્વરીને વધાંમણાં દેવા દેવાંગ-
 નાઓના શિરપર કનકના કળસ ને ઉપર શ્રીકૃષ્ણ ધરીને
 ગર્જના કરતા મંમાયાની પાસે આવ્યા. અને સ્તુતી ક-
 રવા લાગ્યા

ગાયન.

(નિરધન પથ્ય નયનાં કરશે એ રાગ)

તમે ક્રોધ સમાવોને માણ, રક્ષાં ત્રિભુવનમાં તમે ગાણરે, ત.
 ડુંખ હુર કરીયાં માત હમાશાં, મારી બંડાસુર પાણરે, ત.
 દેવાંગનાઓ સાથે આવ્યા અમે સહુ મન થઈ બહુ શાણરે. ત.
 સ્વરૂપ શું શોભે તાત તમારું, કેટી સુરજ જાય લાણરે. ત.
 તમ વરણનનો પાર ન આવે, થાકે પંડીતને કાણરે. ત.

ઈશ્વરીને દેવ તથા દેવાંગનાઓ વધાવીને વિધવિધ
 ભાવે પુજા કરીને કનકથાળમાં ભાત ભાતના મેવા મુકીને

મ માયાને ધરાવ્યા. ઇશ્વરી દેવોના ભાવથી ધરાવેલા મેવા આરોગીને ઉઠ્યાં. પછી મ માયા દેવોને કહેવા લાગ્યાં.

મ માયા—હે દેવો હું અહીંઆં કળીયુગમાં ભકતોને તારવાને પાપીઓનો સંહાર કરવા આ સ્થળે પ્રગટ થઈને અંહીઆં વાસ કરીશ.

દેવો—ત્યારે માજી અમે તમારી સર્વે આનંદની સાથે પ્રતિષ્ઠા કરીને જઈશું પછી દેવો તમામ ઋષિમંડળને તેડાવી, સુંદીર દેવાલય કેટ કીલ્લા સાથે તૈયાર કરાવી મોટી ધામધુમની સાથે ઇશ્વરીની પ્રતિષ્ઠા કરીને હજારો બ્રાહ્મણોને લોજન કરાવી, મનગમતાં દાનો આપીને વિદાય કર્યા પછી દેવો તથા દેવાંગનાઓ સર્વે મળી માજીનો જરખો ગાય છે.

ગાયન.

(નમું જુગદંબ રૂદ્રની રાણીરે એ રાગ.)

ધનુષ્યધારી માત દેવી હયાળીરે,

થયો આનંદ તમને નિહાળી.

ધનુષ્યધારી.

પડી તસ્તી તમેને બારીરે, અમ કાળે ધનુષ્ય કર ધારીરે,

નાંખ્યો પાપી ભંડાસુર મારી.

ધનુષ્ય.

આજે આનંદનો હીન કેવોરે, અમે ખુશી થયા સૌ દેવોરે,

કરી સેવા ને દહાવો લેવો.

ધનુષ્યધારી.

ધન્ય ભાગ્ય હુમારાં માણરે, કરી પ્રતિષ્ઠા થયા રાણરે,
રદ્યાં ત્રિભુવનમાં માતાણ. ધનુષ્યધારી.

માણ શ્વેતા વિનંતી કરીએરે, ધનુષ્યધારી નામ તમ ધરીએરે,
નામ લેતાં દુઃખ સહુ હરીએ. ધનુષ્યધારી.

દેવો તથા દેવાંગનાઓ સર્વે માણનો ઝરણો ઝઘ
રદ્યાં પછી માણ દેવોને ઠહેવા લાખ્યાં.

માતાણ—

ગાયન.

(મારી લાડકડીની લજ્જાને સંભાળજેરે એ રાગ.)

સહુ દેવો તમે આજ આનંદથી સીધાવશોરે.
રૂડુ સ્વર્ગપુરીનું નેકી રાજ ચલાવશોરે, સહુ.
સુજ આશીષ તમને છે ભાઈ, રહેા સુખી સદા આનંદમાં,
તમે અમર દેવો નામ તમારું, દીપાવશોરે. સહુ.

સાખી.

કામ પડે જો માયરૂં, હયા લાવશે મનં,
વેગે આવી સ્વર્ગમાં, આપીશ હું હરસનં.
છે વચ્ચન માયરૂં સંકટ કદી નવ આવશોરે, સહુ.

ઈશ્વરીની આશીષ લઈ દેવો હુંદુભી નાદ કરતા
સ્વર્ગમાં જાય છે. અને ઈશ્વરી ધનુષ્યધારી પ્રગટ થઈ ન-
રોડા ગામની ભાગોળે ભકતોને તારવાને રહેલાં છે.

ગાયન.

(ઓ ભગર ભમેછે જ્ઞાને મધુમન છોડી એ રાગ)

સહુ દેવો આદ્યા સ્વર્ગપુરીની માંહી,
મંમાયા પ્રગટયાં ગામ નરોડું જાંહી,
થયું આખ્યાન પુરૂ મંમાયાર્જુ આજ,
જગદંબા માણ રાખી મારી લાજ.
હું અવહીય જ્ઞાતી શિવશંકર મુજ નામ,
અડકે ત્રિવેદી કડી શહેર મુકામ.
ગાયા ગુણ માણના ગાંડા વેલા હે ભાઇ,
સહુ માફ કરશે ભુલ સુક તે માંધ.
આજે આનંદ લાવી અતરના પટ ખોલો,
નિમળ મન રાખી અંબે અંબે ખોલો.

સોલંકી આખ્યાન.

સાખી.

અંબા અંબા જે જપે, સદા તે સુખીયો હોય,
દુઃખ ઠળીદ્ર દુર રહે, વીધન નડે નહિ કોય.

સાખી.

આલ ભવાની ઇશ્વરી અધમ ઉધારણ હાર,
ભવ સાગર સહેજે તરો, સમરો વારંવાર.

સાખી.

અરવતી માતા વીનવું ને ગણપત લાગુ પામ,
કૃપા કરો જો મુજબરે કાર્ય સફળ સહુ થાય.

ગાયન.

(મુજ ઉપર મુજરી પીતા પાદશાહ જણી એ રાગ)
મુજરાતમાં પ્રગણે પાટણવાડું નામ,
ચુવાળમાં સોલે કાલરી નામે ગામ.
વળ સોલંકી ત્યાં પવિત્ર રાજ કરે છે,
ચક્રે ચુવાળમાં આણુ પોતાની ફરે છે.
વૃદ્ધ રાય થયાને નહિ તનીયા કે તન,
પુરા પ્રેમી ધરમી નિર્મળ જેનું મન.
ફરી લગ્ન કર્યું છે વસાઈ આમની માંચે,
કુળ ઉંચું જેનું વાઘેલા કહેવાયે.

વૃદ્ધરાજ વજેરાયને કંઈ સંતાન નહોતું.
પછી એક પ્રાદાણે રાણીને શ્રી બહુચરા
માતાની બાધા આપી હતી, તેના પ્રભાવે રા-
ણીને ગર્ભ ધારણ રહ્યો આ શુભ સમાચાર
નમ્ર લોકોના બહુવામાં આવ્યા. તેથી સૌ
આનંદ કરવા લાગ્યા. ને સહુને એવી આશા થઈ કે રા-
જાને ત્યાં પુત્ર થશે.

ગાયન.

(થયા છે થયા છે થયા છે દિવસ વળી સાત (૨)એ રાગો
થયા છે થયા છે થયા છે, ગર્ભના નવ માસ (૨)
સહુ પ્રજાને અતિ ઉરમાં, પુત્રજ કેરી આશ.
જનમી છે જનમી છે જનમી છે, તનિયા નિશામાંહે (૨)
કરવું શું રાણીને કહે વાત, વડારણ ત્યાંહે,
થઈ પુત્રી થઈ પુત્રી થઈ પુત્રી, કહો શું હવે થાય, (૨)
કહો પુત્રી તો ફટ્ટેયાને હાથ રાજ્ય આ સહુ બાય.
તનિયાની તનિયાની તનિયાની, જન્મ્યાની વાત છાની.
રાખોને રાણીજી તમે આજ કહેવું આ માફ માની.

દાસી—બાઈસાહેબ, પુત્રી જન્મ્યાની વાત બહાર
પાડશે તો રાજાજીની વૃદ્ધ અવસ્થા છે ને આખરે રાજ્ય
ફટ્ટેયાને હાથ જશે મઠે માફ કહેવું માંને તો આ વાત
છાની રાખો ને પુત્ર જન્મ્યાના સમાચાર રાજાજીને આ-
પવા એ ઠીક છે.

રાણી—

ગાયન

(સ્વામી માયરાંરે મારી અરજ લીધો ઉર ધારી એ રાગ)

છાની રાખજેરે, ંહાલી વાત વડારણુ તુંતો,
 ઉપકાર ત્હાયરેરે, માનીશ સત્ય કહુંછુ હુંતો.
 હું ને તું બે જાણીએ પ્રીતે, અન્ય ન જાણે વાત,
 પોગળ ફેડી નાંખે તુતો, થાય મ્હા ઉતપાત. છાની.

દાસી—

બાઈ મ્હારારે, આશું બોલો મન વિચારી,
 દાસી આપનાંરે, ગાંડી થેલી તો શું ધારી.
 ભલે કઠી જો શીષ કપાયે, તો પછુ શુ થઈ જાયે,
 નીમક હલાલી દાસી તમારી વાત રહે મનમાયે. બાઈ.

રાણી—ંહાલી વડારણુ તારી મને પુર્ણ ખાત્રી છે

માટે તુ

રાણી—

મરાડી સાખી.

પુત્રજ પ્રસન્ને પ્રીતે, રાજજીને વધાઈ જઈ કહેને,
 અતિ આનંદે હર્ષ ધરીને શિરપાવ તુતો લેને,
 ઝટ તુ જાયે, રાજજી બહુ હરખાયે. ઝટ તું જાયે.

વડારણુ—બાઈસાહેબ આપના હુકમને આધીન થઈને
 હું રાજજીને વધાઈ આપવા જાઉંછુ. આપ નિર્ભય રહેશે.

વડારણુ—

ગાયન.

(પાટણના વૃપનથી તુજ મ્હેલે પદમણી નારી એ રાગ)

પુર્ણ પ્રતાપી રાય સોલકી, વધાઈ હું લાવી.

સુતકુળ હીપક જનમ્યા આજ, અવિચળ રહો તમારૂં રાજ,
થયાંછે આજ સફળ સહુ કાજ, ધરીનેહર્ષ દોડી આવી. પુર્ણ.
રીજ્યા છે આજ ખરે મોરાર, હીસે તમ પુન્ય તણો નહિપાર,
થયો છે સહુનેજય જયકાર, થયું છે કાર્ય સફળ ભાવી. પુર્ણ.

પુત્ર જનમ્યાની સુભ વધાઈ સાંભળી વજેરાય અતિ
આનંદથી વડારણને મન ગમતા પોષાક તથા પાંચસે મહો-
રો શિરપાવમા આપી વિદાય કરી.

વજેરાય—પ્રધાનજી આજે પુત્ર જનમ્યાનો વધાઈ
સાંભળી સર્વેને અતિ આનંદ થયો છે. આપણા રાજ્યમાં
માકરો ઠહેચાવો ને તમે જોશી તથા પુરાણીઓને ઝડ
ખાલાવો. પછી આપણે પુત્રની જન્મોત્તી કરાવી ભાગ્યેદય
સાંભળીએ.

પ્રધાનજી—જેવો બાપુનો હુકમ.

પછી પ્રધાનજી તમામ રાજ્યમાં સાકરો ઠહેચાવાનો
હુકમ કરીને જોશી તથા પુરાણીઓને તરત તેડાવીને રા-
જાજીની સન્મુખ હાજર કર્યાં.

રાજા—

ગાયન

(હરમાન ધરમાહી હડીયો કરે ત્યાતો ઢવી રીતે ખેટા બાઉ બને એ રાગ)
જોશી પુરાણી પંડીતો ખાલાવી, જન્મોત્તી કરવાનું રાજા કહે,
જન્મોત્તી જોઇને નામ ધરાવો, કુળહીપકનું આનંદ રહે.
આપ પધારી કીધો ઉપકારી, આનંદ મુજને થયો છે ભારી,
ભાગ્યોદય પુત્રનું હર્ષ વધારી, કહો મુને સત્યવાત વિચારી. જો.

વિગ્રો—

ભાગ્યશાળી તમ પુત્રજ થાશે, દેવી દેરા એ ભક્ત કહેવાશે,
નામ જેનું અમ્મર રહી જાશે, કિર્તિ જેની જગમાંહી ગવાશે. જો.
પુરો પરાક્રમી શુરો કહાવે, તેજસ્વી એ તમ નામ હીપાવે,
તેજમાલ નામ જોવામાં આવે, આશિષ આપીને કહીએ બાવે.જો.

આ પ્રમાણે પુત્રનું ભાગ્યોદય તથા તેજમાલ નામ
સાંભળી, રાજા અતિ હર્ષ લાવી જોશી તથા પુરાણીઓની
પુજા કરી, મનઝમતાં દાન આપી સંતોષી વિદાય કર્યાં.
ભાટ તથા ચારણોને પણ શિરપાવ આપી ખુશી કર્યાં.

ગાયન.

(આખા હરણનો રાગ.)

આખ્યાં ભાટ ચારણને દાન, સહુનાં કર્યા સનમાનરે,
સકળ રાજમાં સાકરો બહેચર્ચ રહીરે.
સહુ પ્રજા અતિ હરખાય, સોલંકીના જસ ગાયરે,
તપો નૃપ તેજસ્વી, એમ કહી રહીરે.
ચાલી ખ્યાતિ દેશો દેશ, મુણી હરખ્યા સહુ નરેશરે.
વૃદ્ધ પણ પ્રભુ એ તો, નામ રાખીયુંરે.
થયો સહુને જયજયકર, રાજા હરખ્યા મન અપારરે,
શુભ ભવિષ્ય મુજ, હીન દયાળુ બાખીયુંરે.

આ પ્રમાણે આખા ચુંવાળમાં આનંદ આનંદ ઘર્ષ રહ્યો છે.
દિવસે દિવસે કુંવર મોટો થતો જાય છે. દશ બાર વરસ

નો ઉમ્મરમાં બણીગણી અન્ન સહસ્ર વિદ્યા શીખી તૈયાર થયો. ઘણા ઘણા દેશોમાંથી સગાઇ કરવાનાં માગાં આવવા લાગ્યાં. પણ રાજા કબુલ કરતા નથી. ને મનમાં વિચાર કરે છે કે કુંવરનો સારા ઠેકાણે બૈરાગરીયાને ત્યાં સખ ધ થાય તો સારૂ, એમ ધારી બેસી રહ્યા છે. આ આખ્યાન અહીંયાં રહ્યું.

પાટણના આવડા રાજાની પુત્રી પરણાવા લાયક થઇ હતી, રાજા પુત્રીને પરણાવાના વિચારમાં બેઠા હતા તેવામાં રાણી રાજાની પાસે આવી કહેવા લાગ્યાં.

રાણી—

ગાયન.

(જાંભળી જવડા જાગીને જોતું તપાસી એ રાગ)

હે સ્વામી મારા અરજ સુણોને તમે મારી.
પુત્રી આપણી કરો પારકી, પરણાવીને સ્વામી,
કન્યાકાળ વહી જાયે એનો, કહું દુઃખ મન પાંખીરે. હે સ્વા.
ચુંવાળના સોલંકીરાજા, મહા પવિત્ર કહાવે,
પુત્ર તેહનો તેજમાલતે, મારી નજરમાં આવેરે. હે સ્વા.
આવે નજરમાં તમને સ્વામી, કરો સગાઇ પ્રીતે,
પરણાવો પુત્રીને હરખે, દહાવો લઇ શુભ રીતેરે. હે સ્વા.

રાણીનું બોલવું સાંભળી રાજા કહેવા લાગ્યા.

રામ-

ગાથન.

(તમે એકવાર મારવાડ જાએ મારવાડી એ રામ.)

શીદ મનમાં અતિ અકળાએ મે લટકાળી,
 દહાવો લેવરાવું હર્ષ બહુ થાયે મે લટકાળી.
 હુ બેઠો વિચારી, મનમાં ધારી, કહ્યું તે નારી,
 મરણ મારી મોલકીને ત્યાં પુરી મે લટકાળી. શીદ.
 વિમ્ર તેડાવો, ખુશી થાવો, અવસર આવો,
 દયો શુભ દહાવો, શ્રીકૃષ્ણ રૂપિયો આપો મે લટકાળી. શીદ.

રાજા વિમ્રને બોલાવીને શ્રીકૃષ્ણ રૂપિયો આપીને કઠોત્રી
 લખી આપે છે.

(કઠોત્રી.)

સ્વસ્તશ્રી ચુવાળમાં આમ કાલરી કહેવાય છે,
 વજેરાય સોલકી શુરાની જશ અતિ ગવાય છે.
 લખીતગ પુર પાટણ પતિ આવડા વૈંશી ધારને,
 ધરી ખતને ઉમંગથી પ્રણામ તો સ્વીકારને.
 કઠોત્રી લઈ બહુ હર્ષથી મુજ વિમ્ર પ્રીતે આવીયો.
 મે મોકલ્યો આનંદથી, તે શ્રીકૃષ્ણ રૂપિયો લાવીયો.
 મુજ પુત્રીનો તમ પુત્ર સાથે, સખધ સાચો ધારને,
 વધાવી શ્રીકૃષ્ણ રૂપિયો, ધરી હર્ષ તે સ્વીકારને.
 વિવેકી પુરા છો તમે, આનંદ ઉરમાં લાવને,
 તેજમાલને પરજાવવા, લઈ જાન વહેલા આવજો.

લ. પુરપાટણપાત (આવડાવૈંશી)

એ પ્રમાણે રાજાએ કંઠેત્રી લખી આપીને, શુભ મ-
હુરત જોઈને પ્રાણલેખને વિદાય કર્યો.

વિપ્ર મનમાં વિચાર કરે છે કે, ઘણા દિવસથી લાડુ
મળ્યા નથી, આલો હવે કંઠેત્રી લઈ કાલરી જઇશું, મી
ષ્ટાંત બહુ ખાઇશું, ને દશ દિવસ રહીશું, ને મોજમજ
કરીશું એમ વિચાર કરે છે.

વિપ્ર-

ગાયન.

(બસ કેવો જમાનો કહેવાય, ગજબ થાય ભારી કેવો જમાનો કહેવાય.)
લાડુ વિના ન રેવાય, જાવું હુ તો જલદી લાડુ વિના ન રહેવાય
ઘણા દિવસથી મળ્યા ન મુજને, પેટમાં ગોટાળા થાય. જાવું.
ત્રણ ગગના દેવ એ મોટા, ખાંતે ખાંતે બહુ ખવાય. જાવું.
રાયની ખાળાનો વિવા કરવાને, જાવું છે કાલરી માંય. જાવું.
વસ બહુ સારાં પહેરૂ હું પ્રીતે, તો મુજ રોક જણાય. જાવું.
મુકન સારા જોઈને જાવું, તો મુજ ખીસ્સા ભરાય. જાવું.
શ્રીકૃણ રૂપિયો સાથે મેં લીધો, જાવું ત્વરાથી પહોચાય, જાવું.

ગોર મહારાજ વિચાર કરતા આલ્યા જાય છે,

(રીતિ.)

કંઠેત્રી લઈ આલ્યો, આલ્યો પ્રીતે કાલરીની માંહા,
રાજ્ય દ્વારે આલ્યો, સોલંકી બેઠા છે નૃપ જ્યાંહી.

ગોર મહારાજે રાજાજીને કંઠેત્રી જઈને હાથમાં
આપી. રાજાજી કંઠેત્રી હર્ષથી લઈને વાંચીને ખુશી થયા,

(મરાઠી સાખી.)

કંકેત્રી સુખ વાંચી પ્રીતે, પ્રસન્ન થયા છે રાય,
આસન આપ્યું વિપ્રને ભાવે, આનંદ ઉર નવ માય,
બહુ હરખાતા, વિપ્ર ઉપર ખુશી થાતા, બહુ હરખાતા.

રાજાજી શુભ સમાચારની કંકેત્રી વાંચીને, પછી
ગોરમ્હારાજની સરભરા કરવાનું પ્રધાનજીને કહીને રાજાજી
રાણીવાસમાં ગયા.

રાજા—રાણી પાટણથી આ શુભ કંકેત્રી આપણા
પુત્ર તેજમાલની સગાઈ કરવાની આવી છે. તે વાંચી મને
મળ્યો આનંદ થાય છે.

રાજા—

ગાયન.

(ચાહો જો તમે નરેશ દેશને કરવા આખાદાન એ રાગ)

પાટણથી આ વિપ્ર આવાંચે આનંદ ઉર નવ માય
મુજને આનંદ ઉર નવ માય.

સગાઈ કરવા સુતની મારા પાટણ પતિ મન રહાય. મુજ.
આવડા કુળવ તા કહેવાય, બરૌબરીયાથી સબંધ થાય,
પરણાવુ તેજમાલ હું ત્યાંય, મુજ.

સારા સગાનો લહાવ છે મોટો, કરવો મન વિચાર,
કરો વિવા શુભ રીતે આજે, આનંદનો નહિ પાર.
કરીછે કૃપા પ્રભુએ આજ, થયાં છે આજ સફળ સહુ કાજ,
બોલાવો ગોરને જલ્દી આંય, મુજને.

રાણી—સ્વામીનાથ આજે આવા શુભ સમાચાર સાં-
ભળી મારા હૃદયને પાર રહેા નથી. ઇશ્વરે આપણી શ-
બુરીનાં કૃપા આપ્યાં ત્યારે હવે આપણા ગોર મહારાજને
તેણેવો.

રાજા પછી પોતાના ગોર મહારાજને બોલાવી, તમામ
સલાસદો તથા પ્રભવર્ગને બોલાવીને ધામધુમની સાથે
પોતાના પુત્ર તેજમાલની સગાઈ કરી. આખા નગ્રમાં આ
આનંદનાં ગીત ગવાઈ રહ્યા છે. ને ગોળધાણા વહેંચાઈ
રહ્યા છે. કંકોત્રી લઈને આવેલા ગોર મહારાજને દશ દિવસ
રાખીને સંતોષી પચાસ મહોરો દક્ષણા આપીને રનેહથી
વિદાય કર્યાં.

ગીતી.

વિપ્ર અતિ હરખાઈ, આનંદ કરતો પાટણમાં આવે,
ધન્ય દિવસ શુભ આજે, આસન આપી રાય પુછે ભાવે.

પછી રાજાજી પોતાના ગોરમહારાજને આસન આપી-
ને રનેહપુર્વક શુભ સમાચાર પુછે છે.

ગાયન.

(ધારી વાતો કરીશ્યોને પ્યારની, કાંઈ ખાતર કરો દીલદારની એ રાગ)

સુણો રાય કહું પ્રીત ધરી આંઈ, કરી આંચેા હું શુભ સગાઈ.

તેજસ્વી પરાક્રમી જમાઈ, કુળવંતાને ઘેર નવાઈ.

સોલંકી સુરા ધરમી એ પુરાન ધસું કાર્ય સદ્ગુણ સુખદાઈ. કરી.

પત્રીકા લગનની હર્ષ ધરીને, ભય લગનનીયો સુભ રહાઈ. કરી.

પોતાના ગોરનાં હુર્ષ બરેલાં વાક્ય સાંભળી પાટણ પતી અતિ આનંદથી લગ્ન પત્રિકા લખાવીને, શુભ મહુરત જોવાનીને એક વિપ્રને આપીને વિદાય કર્યો.

(ત્રિતાળી ચોપાઇ)

વિપ્ર લગ્ન લઈ ચાલ્યો જાય, આવી પહોંચ્યો કાલરી માંય.
રાય પાસે આંચો છે જ્યાંય, સોલકી સો હરખ્યા ત્યાંય.
આંચો લગનીયો આનંદ થાય, માંનુંની સહુ મંગળ ગાય.
લગ્ન વધાંચું આનંદ ભેર, થઇ રહીછે ત્યાં લીલા દહેર.

વજેરાય લગ્ન આનંદની સાથે વધાબી લેવાનીને સાથે લખી આપેલી શુભ પત્રિકા વાંચવા માંડી.

(ઠંકોત્રી)

રાજા વાંચે છે,

ધર્મ ધુરંધર પુણ્ય વિવેકી વજેરાય છે પ્રતાપી,
લગ્ન મોકલ્યુ વિપ્રજ સાથે પત્રિકા પણ લખી આપી.
જન લઈને આવો પ્રીતે આનંદ ઉરમાં બહુ ધારી,
ધામ ધુમની સાથે ંહિલા તર્ત કરીને તૈયારી.
સુરા શાણા કુળવંતા હુર્ષ અતિ મુજને બારી
પાટણથી લખીતંગ તણા પ્રણામ પ્રીતે સ્વીકારી.

(લ. પાટણપતિ.)

પછી રાજાએ લગનીયાને આણંદની સાથે લોજન કરાવીને સો મ્હોરો દક્ષણા આપીને વિદાય કીધા.

વિપ્ર આનંદની સાથે પાટણ આવી પહોંચ્યા. ને રાજાજીને શુભ સમાચાર સોલંકીના કહ્યા. રાજાધિરાજ સોલંકી જન લઈને આવવાની તૈયારીમાં છે, આવા શુભ સમાચાર સાંભળી રાજા અત્યંત ખુશી થયા.

કટાવ.

(સામળદા વરઘોડે ચડીયા, દેવ દુંદભી ગગને મરગડીયા એ રાગ.)

તેજમાલનો ચડયો વરઘોડો, જુગમાં જેનો ન મળે જોડો, પગે સોલે સોનાનો તોડો, રાવત પકડયો હેમ અછોડો. શ્રીફળ રૂપિયો હાથે ધારી, કેડેકટારી, વસ્ત્ર ધરેણું પહેર્યો ભારી, મુગટ માથે આનંદકારી, તેજસ્વીની સોભા સારી, હરખાતા બહુ મન વિચારી. આગળ ચાલે નિશાન ડોકો, વગાડનારો બેઠો બેઠો, પાછળ અરબસ્તાની ઘોડા, સોરઠના છે સાથે ઘોડા, ભુરા કાબરાના છે જોડા, કચ્છી ઘોડા પણ છે થોડા, લીધા છાબેલે ઝાલી અછોડા. ઘણી દીસે છે ઘોડાગાડી, બળદોની બહુ ચાલે ગાડી, પાલખી ઉચકી ચાલે અગાડી, પાળા ચાલે હડીયો કાડી, જુએ લોક સહુ મોંદુ કાડી. ધીમે સંચરતા બહુ હાથી, રાવત દોરી ચાલે સાથી, સોભી રહીછે સુંદીરવાડી, લુટવા ફરતા તાળી પાડી, રાય નોકરો ઉભા અગાડી. તાંસો નગારાં દોલો ગાજે, પુર તાંગથી વાળું વાજે, થયો

મેર ત્યાં અતિ અવાજે. રાયતણું બહુ સાજન મળીયું,
નથ લોક સહુ લેગું બળીયું, વજેરાય મનમાં હરખાયે,
આનંદ ઉરમાં અતિ ન માયે, સૌ સોલંકી રાજ થાયે,
એકએકનો હાથજ સહાયે, માંતુંની સૌ મંગળગાયે,
આવી ઉતરીયું ભાગેળમાંયે. આપ્યાં માન સહુને ભારી,
કરી જાન તણી તૈયારી.

વજેરાય સોલંકી વરઘોડો ગામની ભાગેળે ઉતારીને
સહુ નમ્રના લોકોને માન્ય આપીને વિદાય કર્યાં. પછી
ધામધુમની સાથે હાથી ઘોડા પાલખી મેનાં રથ વીગેરે
તથા લશ્કર સાથે લઈને પાટણ જાન લઈને વિદાય થયા.
મરાઠી શાખી.

જાન લઈને અતિ આનંદે, પાટણ આવ્યા જ્યાંયે,
સામા આવ્યા સાજ લઈને પાટણ પતિ ઝટ ત્યાંયે.
મળ્યા હુર્ષ કરી, સોલંકીને ભાવ ધરી. મળ્યા હુર્ષકરી.
રાજાજીને ન્યા સોલંકીની જાન આવેલી જાણી નમ્રના
તમામ લોકો તથા સ્ત્રીઓ પણ જોવા નમ્રની ભાગેળે
આવી ઉભી છે. તેમાં સ્ત્રીઓ માંડો માહે વાતો કરે છે.

અમન.

(મળવા આવીરે ગર્વ ભરેલી ગોરી એ રામ)

હરખી આવીરે નથ તણી સહુ બાળા, કરતી માહોમાંહે બહુચાળા.હ.
જેને અલી આ કેવું સોલે સુઠીર વરુનું મુખ,

તેજતણા ખીંખકારજ દીસે ધન્ય જનેતાની કુખ. હરખી.
 પુરણ બેનનાં ભાગ્ય સમજવાં પામ્યાં આ ભરથાર,
 વ્રત ઠ્યા હશે પ્રીતિ ભાવે સફળ થયો અવતાર. હરખી.
 ઘોડા ગાડી પાલખી મેના લશ્કરનો નહિ પાર,
 સોલંકી સહુ કેવા ચાલે છે શાણા થઈને હારોહાર. હરખી.
 હર્ષ ધરીને નૃપતિ દેતા સોલંકીને માન,
 શોભા જેની કહી ન જાયે, જાણી આવીછે દેવતાઈ જાન. હરખી.
 આનંદ થાશે ગીત ગવાશે હરખે લઈશું દહાયો,
 ભાગ્ય સમજવા પુરણ સહુનાં અવસર આવ્યો આવો. હરખી.

મોટી ધામધુમની સાથે જાનને રાજા નથમા લાવ્યા.
 પાટણની શોભા જોઈ સોલંકી બહુ હરખાવા લાગ્યા, ને
 પછી જાનને જાનીવાસો આપી, ચાવડાઓ આનંદની સાથે
 સામૈયું લઈને આવ્યા. પછી સાકરના પાણી તમામને
 પાયા ને માયરાની તૈયારી કરવા લાગ્યા. અને સૌ સો-
 લંકીને મંડપમાં વરને લઈ આવવાની ખબર મોકલી, પછી
 સર્વે સોલંકીઓ ધામધુમની સાથે વરરાજાને તેડીને મ-
 ડપમાં તોરણ આગળ આવીને ઉભા રહ્યા. ગોર તમામ
 પુખવાની સામગ્રી લઈને આવ્યા. તેજમાલની સાસુજી
 પુખવાને સાચા મોતીનો મોડ માથે મુકીને આવ્યાં
 ને માનુનીઓએ મંગળગીત ગાવા માંડ્યાં.

ગાયન.

(અણી રૂઢીની ઘોડલીનો રાગ.)

રાજા મનમાં અતિ હરખાય તેજમાલ તોરણ આવીય,
 ધુંશળ મુશળ અને રવૈયો પોંખવા લાવ્યાં ત્રાક,
 કુમકુમ અંદન હર્ષે કરીને તાંણ્યું કુંવરનું નાક. તેજમાલ.
 સંપુટ ભાગી સંચર્યાં ને આંખ્યા મડપ માંય,
 બાજઠ ઉપર બેઠા પોતે મનમાં ઘણું હરખાય. તેજમાલ.
 આનંદ લાવી ઉરમાં રાયજી દેતા માંન,
 પહેલે મગજ આપીયું રાયે હરખેથી કન્યાદાન. તેજમાલ.
 બીજી મગજ વરત્યું જ્યારે દાંન દેતા નૃપતિ ત્યાંય,
 પ્રાદક્ષણ ભાટ આરણ્ય મનમા દાંન લઈ હરખાય. તેજમાલ.
 ચોરી માંધી હર્ષથી ત્રાખા કેરા છોડ,
 વરકન્યા પદ્મરાવીયાં જેની સરખા સરખી જોડ. તેજમાલ.
 અવરીનાં સુભ દાંન દેતા ત્રીજા મંગળ માંય,
 ચોથે મંગળ અશ્વનાં બહુ દાન દેતા રાય. તેજમાલ.
 પંચમી ઉઠ્યા પ્રીતથી ને આનંદનો નહિ પાર,
 સોલંકીને આવડા સહુ કરતા જયજયકર. તેજમાલ.

પંચમી રહ્યા પછી વરકન્યાને ગોત્રજે ષષ્ઠે લગાડયાં,
 પછી જમવાની તૈયારી કરી તમામ સોલંકીઓ જમવા
 બેઠા છે ને આવડાઓ પીરસવા રહેલા છે. જાત જાતનાં
 પકવાનો તથા તરેહુ તરેહુના શાક, તરેહુ તરેહુનાં ભજ્યાં

ઘણી જાતનાં અથાણાં, જુદી જુદી જાતનાં રાષ્ટ્રતાં, લવો-
ગથી વધારેલો કેસરી ભાત, તથા કઠો, ને તરેહ તરેહની
પુરી. વીગેરે અતિ ઉત્તમ લોજન જમીને જન ઉઠી. પછી
તમામ આવડાઓ પંગત કરી જમવા બેઠા ને જમી રહ્યા.
પછી આવડા તથા સોલંકીઓ આનંદ કરવા લાગ્યા, એ
પ્રમાણે રાજાજીએ જન હથ દિવસ રાખી ને પછી જનને
પુરત ખેરામણી કરી.

(ગીતી.)

આખ્યા સીરપાવ સહુને, જાન ખેરામણી કીધી ત્યાં રાચે,
લરકર પણ ખહુ આપી, જાન વળાવા પ્રીતે સહુ જાયે.

મરાઠી સાખી.

આનંદ લાવો સહુ સોલંકી, હર્ષ ધરીને જાયે,
જાન લઈને આવી પહોંચ્યા, કાલરી ગામની માચે.
સહુ હરખાયે, માતુંની મંગળ ગાયે. સહુ હરખાયે.

સજ વજેરાય પોતાના કુવર તેજમાલને પરણાવીને
આવ્યા. તેથી આખા નગ્રમાં આનંદ આનંદથઈ રહ્યો છે રા-
જાજીએ ખુશાલીમાં પ્રાદાણ, ભાટ તથા ચારણોને દાન આપી
અંતોખ્યા, રાજ્ય દ્વારના નોકરોને સેવાં પાલડીઓના સી-
રપાવ આપી ખુશી કર્યાં. પંદર દિવસ પછી કન્યાને તે-
ડવા પાટણથી વિપ્ર આવ્યો તેને હથ દિવસ આનંદપુર્વક
રાખીને દક્ષણ આપી ખુશી કર્યો અને કન્યાને નોકર

આકર તથા હાસીઓ સાથે મોકલીને ગોરમહારાજની સાથે વિદાય કયાં તે આનંદની સાથે પાટણ સર્વે આવી પહોંચ્યાં.

રાજા તથા રાણી પોતાની પુત્રીને મળીને ખુશી થયાં બાર માસ વિત્યાબાદ સોલ કીચે કન્યાને આણું કરી તેડવા વિષ્ર મોકલ્યો. તે પાટણ આવી પહોંચ્યો. પાટણપતિએ તેને પાંચ સાત દિવસ રાખીને પોતાની પુત્રીને વસ્ત્ર ધરૈણાં મનગમતા આપીને હાસ તથા હાસીઓ સાથે આપી વિષ્ર સાથે વિદાય કરીને ગોર મહારાજને દક્ષણા પણ આપીને સતોપી વિદાય કીધા. તે સર્વે કાલરીમાં હર્ષભેર આવી પહોંચ્યાં કુળવધુને ગોર મહારાજ તેડીને આવ્યા સાબળીને સર્વેને આનંદ થયો. પોતાની પત્ની આવી ત્યારથી તેજ-માલ સ્ત્રી રૂપ છે તેથી પેટમાં તેલ રેડાયું. અરે હું સમજી શક્યો મારી પત્તિ મારી પાસે આવશે અને હું તેના જેવી પ્રેમદા રૂપ છું. અરે મને તો દગો લાગે છે કે મારી માતાએ તથા વડારણે કપટ રચી રાજ્ય ફટ્ટેયાના હાથમાં જાય માટે મને પુત્રીના બદલે પુત્ર ઠરાવીને પરણાવ્યો છે અરે હવે માફ શુ થશે એમ વિચાર કરે છે.

(ભાષણરૂપી છપ્પા)

કરવું મારે શું હવે મનમાં ચિન્તા થાય છે,
સુજ પન્તિ આવે મહેલમાં મન માફ ગભરાય છે.
સ્વામીને મળવા અતિ ઉમંગ ધારી આવશે,

સણગણે સોળે સજી થાળ ભરી તે લાવશે.

એ સહુ હેર સમાન છે મારે મન તો આજ,

નિશ્ચે જાણું મહાયરી નહિ રહેવાની લાજ.

વિશ ખાઈને મરૂં મન મારૂં ગભરાય છે,

આત્મઘાતિ હું તો ઠરૂં તેથી હીલ જે આય છે.

હે માતા તમને લગાર પશુ વિચાર ન આવ્યો,
અરે આ બાળકીને તમે છુપી રાખીને દુઃખ દરિયામાં
નાખી હીધી. અરે તમે તો કુવામાં કાંસીને વરત કાપી
નાખ્યા જેવું કયું. અરે મને આટલી સમજણ પ્રથમથી
હોત તો હું આ વાત છાની ન રાખત. ભલે હવે જે થયું
તે ખરૂં. હવે તો ધીરજ ધરીને બેશી રહેવું તે અતિ
ઉત્તમ છે પણ ચાવડા રાજની પુત્રી ચાલાક છે તે તરતજ
મારૂં પારખુ કરી જશે કે મારા સ્વામી સ્ત્રી રૂપ છે. ને
સાલંકીએ દગો કયો છે એમ નક્કી તેના મનમાં ઠસી
જશે. ભલે તેને જે કરવું હોય તે કરે પણ આપણે તો
ગોદ્યા સિવાય બેશી રહેવું. એમ તેજમાલ ચિન્તા
કરીને બેશી રહ્યો છે.

તેજમાલની પત્નિ શાણા સ્યામને મળવાની આતુર
તાથી રાજનિતિ પ્રમાણે સણગાર સજવાની તૈયારી કરેછે.
ગાયન.

(પેટ ભાડું વિના આ સુઠાર્થ જાય છે એ રાગ.)

પ્રેમી જાળાને મન આનંદ થાય છે,

સજી સજીગાર સ્યામની પાસ જાય છે. પ્રેમી.
 લઉં સજીગાર સારા હું તો આજ પેરી,
 સોલંકી શાણા રીઝાવું મારા લાલા દહેરી,
 ધરી ખટકોને મટકો ને ચટકો કડું એમ ચઢાયછે. પ્રેમી
 પહેરી અમર ચોળી હીરા રત્ન ભરી,
 સજ્યા સજીગાર કામનીએ પ્રીત ધરી,
 બેઠું ઝાઝરનો ઝણકોને રણકો હશી દેવાય છે. પ્રેમી.
 કનક થાળ લઇ પ્રેમહા તૈયાર થાયે,
 મેવા સામગ્રી ભરી બહું થાળ માયે.
 લેઇ ચાલી મન ચઢાલી મુખલાલી આવી જણાય છે. પ્રેમી
 મનમાં આનંદ કરતી રાજ્ય પુત્રી પોતાના પતિ
 તેજમાલના મહેલમાં આવીને હરખાવા લાગી.

(મરાઠી સાખી.)

પુજા કરીને પ્રેમહા પ્રીતે લાગી પતીને પાય,
 કનક થાળ મેવાનો અર્પી આનંદ ઉર નવ માય,
 બોલી હર્ષ ધરી, સ્વામી બોલોને સ્નેહ કરી બોલી.
 તેજમાન બોલ્યા સિવાય બેશી રહે છે તેથી રાજ્ય
 બાળા ગભરાઇને કહેવા લાગી.

ગાયન.

(ક્વાલીના રાગમાં)

સોલંકી શાણા સરમાવો, દયા દાશી પરે લાવો,

પડ્યો શો વાંક નહિ બોલો, અંતરનો પડદો બોલો,
 અમૃત રસ પીયો ને પાવો, સોલંકી શાશ્વ સરમાવો.
 ત્વરાથી આવી હું બાળા, છળીલા શું કરો ચાળા,
 કર્યો શું દાશીથી દાવો, સોલંકી શાશ્વ સરમાવો,
 બોલોને પ્રાણથી ખ્યારા, ઉભી હું આપની દારા
 કરો શું બુદ્ધિમ તો આવો, સોલંકી શાશ્વ સરમાવો.

આટલું કહેતાં તેજમાલ કાંઈ જવાળ આપ્યો નહિ
 તેથી રાજ્યબાળા ફરી મધુર શબ્દથી કહેવા લાગી

ગાયન.

(પહેરી ચોળી ચઢકો મટકો કરતાં આવ્યા એ રાગ)

બહાલા મારા રસીયા છળીલા સરમાવો,
 દયા લાવી દાસીને પ્રીતે બોલાવો.
 વાવા વાલમ લટકાળા, બેઠા શું કરવા ચાળા,
 માળા પ્રીતીની ખેરવો, વાલા.
 દાશી પર બાંધી દાવો, ક્રોધ શું મનમાં લાવો,
 અમૃત રસ પીયો પાવો, રનેહ સાગરમાં નહાવો.

સાખી.

શ્યામ સમાગમ નાવ સૃષ્ટીમાં ખરી સોભાય છે,
 આવી શ્યામાનાવે બેસવા ત્યા નાવ જોલા ખાય છે
 પ્રીતીનાં, નિતિનાં, રીતિનાં, વચનોથી રીઝાવો. બહાલા.

પોતાની સ્ત્રીના ઘણા કાલાવાલા સાભળી તેજમાલ
શરમાઈને ચાલાકીથી બોલવા લાગ્યો.

ગાયન.

(એક સરસ વાત સમજાવુરે મંત્રો હે યાગ એ રાગ)

તેજમાલ—

શ્રાને અઠળાએ શાણીરે. બહાલી છે મુજને,
મુજ મન માહે મુંઝાવુરે, શુ કહું તુજને.
મુજ શીર સઠ છે એવું, કેને જમને તે કહેવું,
મનમાં સમજીને રહેવું રે, શુ કહું તુજને.

સ્ત્રી—(એવું તમને શુ દુ બ છે તેતો મને કહો.)

તેજમાલ—

મુજ માત પિતા જે બહેરી, લીધો બાધાએ મુજને ઘેરી,
બહુ વાત કરીછે નમેરીરે, શું કહું તુજને.

સ્ત્રી—(સ્વામી એવી તે કેવી બાધા રાખી છે તેતો કહો.)

તેજમાલ—

તને બોલાવવાની બાધા માતાના સોગન બાધા,
તેના નડેછે મુજને વાધારે, શુ કહું તુજને.

સ્ત્રી—(સ્વામી મને કયા સુધી નહિ બોલાવવાની બાધા
રાખી છે તે તો કહો.)

તેજમાલ—

બે વરસ મુજને કહે છે, માતાનું કામજ એ છે,
તેની ચિન્તા મુજને રહેછેરે, શું કહું તુજને.

પાટણના ચાવડા રાજની ચાલાક પુત્રી સમજી ગઈ
કે અરે મારા પતિનું રૂપ ખરે સીના જેવું દેખાય છે
અરે મને હજો લાગે છે. બાધાનાં બાંનાં. એ કહાડેછે
છનાં. એ સમજાવવાના વાનાં, એમ મને લાગે છે. પછી
ગભરાઈને તેજમાલને કહેવા લાગી.

ગાયન.

(ચમકી ચતુરા કયા ચાલી, શું વાત કરીને કાલી એ રાગ)
સોલંકી (૨) સું સમજાયો, કાઠી વાંધા વાત ઉડાયો,
જાંણીમે (૨) વાત તમારી, તમે પુરૂષ નહિ છો નારી.
હીસે છે (૨) રૂપજ એવું, જાંણે અબજાના જેવું,
શું કીધું(૨) કપટ સોલંકી, કીધીઅબજા આજ કલંકી.
વિધાત્રી(૨) બેરી મારી, શું લેખ લખ્યા વિચારી.
મુઝાવું (૨) હું મન માંહી, હું જાઉં પિતાને ત્યાંહી
શું બેડા(૨) મુનિ થઈને, આ અબજાનું સુખ લઈને.
ન બોલો(૨)જરીક કંઈ બોલો, અંતરનો પડદો બોલો.

તેજમાલ મનમાં મુઝાવા લાગ્યો ને વિચાર કરે છે
કે આ ચતુરાની આગળ મારી તમામ ચાલાકી બ્યર્થ

ગઈ હવે શું જવાબ આપું. પણ જે બાધાનું બંધાનું કહાડ્યું છે તેજ પકડી રાખવું એ ઠીક છે પછી ધીરજ રાખી કહેવા લાગ્યો.

નેજમાલ—

ભાવજીવની છપ્પા.

ચતુરા ચાલાકી કરી બોલો શું મુખથી તમે,
બાધા માતાજી તણી પાળીશું આજે અમે.
માતા પિતાએ જે કયું તે મારે તો શીર ધરૂ,
સલ્લે થવાનું થાય કદી નિષ્કળ તે નહિ કરૂં.
વચન કારણ રામજી લોભવીયું વનવાસ,
તેમજ હિમ્મત ધારીને થાવું નહિ હું ઉઠાસ.

સ્રી—

ગાયન.

(કાનુકે મારે નાણેસી પ્રેમની દોરી એ રાગ)
બહાલાજી થઈને વેરી તણી ગતિ સારી. (૨)
બાધાનું બંધાનુરે, કહાડીયું છાંનુરે,
કહેતા નથી હુંજુ નારીરે. બહાલાજી.
ધીક મુજ માતારે, ધીક મુજ તાતારે,
કેમ નહિ નાખી મુને મારીરે. બહાલાજી.
મન મુઝાવુરે, વિશ હું ખાવુરે,
હિમ્મત ગઈ સહુ હારીરે. બહાલાજી.

રાજ્યકન્યા નિરાશ થઇને ઠલપાંતમાં રાત્રી નિર્ગ-
મન કરી ને બીજે દિવસે પોતાની સાસુને કહેવા લાગી,

રાજ્યકન્યા—સાસુજી માફ શરીર સાફ રહેતું નથી
માટે મારા પિયર મને મોકલો તો સાફ.

સાસુ—લલે ત્યારે તમોને કાલે આપણા ગોર જોડે
મોકલી આપીશું. પછી રાણી વિચાર કરવા લાગ્યાં કે
નક્કી મારી પ્રપચની રચેલી બાળ ખુલ્લી થઇ ગઇ હશે,
આવડા રાજની ચાલાક પુત્રીએ મારા પુત્ર તેજમાલની
કીમ્મત કરી લીધી હશે, ને તે પોતાના બાપને ત્યાં જશે
ને તેનું શુ પરિણામ આવશે તે મને કાંઇ સુજતું નથી.
ખેર જે થવાનું હોય તે થાય. આમ રાણી વિચાર કરેછે
તેવામાં રાજાજી પધાર્યા.

રાજા—રાણી આજે તમારી મુખમુદ્રિકા કેમ ઉતરેલી
દેખાય છે તે મને સત્તર કહો.

રાણી—સ્વામીનાથ હું તમને શું કહું. તમારાથી
જે કપટ જાળ રચીને કામ કરેલું તેમાં હું આજે નિષ્ફળ
થઇ છું.

રાજા—એવી શી વાત છે તે મને કહો તમને હું
અલય વચન આપું છું.

રાણી—સ્વામીનાથ આપણો જે પુત્ર તેજમાલ તે પુરૂષ નથી પણ સ્ત્રી છે મારો ગુન્હો માફ કરો.

રાણીનું આવું વાક્ય સાંભળીને રાજા મુછાં ખાઈ પડયા. થોડીવારે સાવધ થઈને ક્રોધયુક્ત થઈ કહેવા લાગ્યા

રાજા—

રાગ

દ્વિતીકલક

ધીક ધીક રંડા તુજને ધીક્કાર અભાગ્યણી તે ઉંધુ મારુંરે.

આન્થો કાઇ નહિ તુજને વિચાર	”
પુત્રી તેનો પુત્ર ઠરાવ્યો તે નાર	”
તેનો આજે નીકળીયો કેવો સાર	”
આજે મારૂં તુને અશીર્વાહી હાથ	”
ખાધી લીધો મને વચનની સાથ	”
કાળુ દેખાડ ન આજે તારૂં સુખ	”
આજે વગોવી તે માતની કુખ	”
રાજ્ય પ્રપંચથી કયું એવું કામ	”
સુજ નામ કરી નાખ્યું બદનામ	”

રાજા રાણીને ફિટકાર આપીને કચેરીમાં ચાલ્યા ગયા.

પછી રાણી બહુ કદપાત કરવા લાગ્યાં. પોતાના ગોરને બોલાવીને રાજ્યકન્યાને પાટણ સુકવા સારૂ મોકલ્યો તે સુખેથી પાટણ આવી પહોંચ્યાં, રાજા તથા રાણી

પોતાની પુત્રીને ભેઈ ખુશી થયા અને ગોર મહારાજને આદરભાવથી બેચાર દિવસ રોકાવા આગ્રહથી કર્યું.

ખીજે દિવસ રાણી તથા પોતાની પુત્રી મહેલમાં એકાતમાં બેઠાં છે રાણી પોતાની પુત્રીનીમુખ મુદ્રિકા ઉતરેલી ભેઈ કહેવા લાગ્યાં.

રાણી—મારી વહાલી પુત્રી તારી મુખ મુદ્રિકા ઉતરેલી કેમ દેખાય છે એવું તને સાસરીયામાં શું દુઃખ છે, તે લગાર પણ શરમાયા સિવાય મને કહે. તું ન કહે તો તને મારા સમ છે.

રાજમાળા—

ભાષણરૂપી હોખા.

માતા કહું શું મહાયરી, મુજને કલકીત તો કરી,
શુળીએ ચડાવીને અરે બેઠા તમે અહીયા કરી.
બાણો પતિ જે મહાયરા, તે પ્રેમદા છે માતજ,
પરણાવી શું વિચારીને માજ અરે મુજ તાતજ,
ખરી વાત ખુદ્દી મેં કહી, મન માંહી બહુ મુઝાઉછું.
કુવે પડુ હરિયે પડું કે વિશ ખાવા મહાવુછું.

રાણી—બેટા શાન્ત થા વિધિએ જે લેખ લખ્યા હશે તે કહાપી મીથ્યા થવાના નથી. માટે તું ધીરજ ધરીને રહે હું તે વાતની પુરતી ખાત્રી કરીશ ત્યારે સાચી

વાત માનીય. હું તારા પિતાને કહી તે વાતની તપાસ કરાવું છું. તું લગભગ પચ્ચ ગ્રહરાઈશ નહિ.

રાણી પોતાની પુત્રીની વાત સાંભળી બહુ ચોકાતુર થયેલાં બેઠાં છે તેવામાં રાજાજી પધાર્યા. રાણીનો ઉઠાશી રહેરો બેઠો રાજા પુછવા લાગ્યા.

રાજા—રાણી આજે તમારો રહેરો બહુજ ઉઠાશ લાગે છે તેનું શું કારણ છે તે મને સત્વર દરશાવશો.

રાણી—સ્વામીનાથ શું કહું કહેતા જીભ અચકામ છે, મનમાં કંઈ કંઈ થાય છે, દુનિયામાં દગા ફટકાને સહુ રહાય છે, (એમ કહી રાણી તમામ વાત કહી સંલગાવે છે.)

રાણી—

ગાયન.

(સૈને સૌ સૈની પડી કાણુ પીડ પરાધ બળે એ રાગ)

સ્વામીમારા દુઃખ દરિયામા ડુબી આપણી બાળા,
સોલંકીએ કપટ આદર્યું બની રશીક રૂપાળા.

તેજમાલ જે જમાઈઆપણા સ્ત્રીના સરખા ચાળા,
બાળાને બાળા પરણાવી નાંખી કંઠ વરમાળા. સ્વામી.

રાણીના મુખના શબ્દો સાંભળી રાજા ક્રોધાયમાન થઈને કહેવા લાગ્યા.

રાજા-

ગાયન.

(અજ અથે ન મોહન તેરા લે ચલું ચુર મેં મેરા એ રાગ)
 સુણી વાત(ર) વિપ્રીત આવી મનમાં હોળી સળગાવી,
 સોલંકી ંહેરી મારા, કૃત કાળાના કરનારા,
 સુખ સુતા તણુ હરનારા, મનમા નહિ ડરનારા,
 ધીક કહુ આજ, આવી નહિ લાજ, ચડી બહુ ઢાઝ,
 કહું ચેતાવી મનમા હોળી શળગાવી. સુણીવાત.
 રચું પ્રપચ ફેરી બાણ, આજ ક્રોધ કરી કહું ગાણ,
 સુણી થાય સોલંકી રાણ, નવ બચ તે મનમા લાણ,
 કરીને પેર, તેડાવુ ઘેર, વા વું ંહેર,
 મનમાં ફાવી, મનમાં હોળી શળગાવી. સુણીવાત.

ક્રોધ સમાવીને પછી રાજાણ રાણીને ધોરજ આપ-
 ના લાગ્યા.

રાજા—રાણી તમે મુઝાશેા નહિ આ વાતની હું પુરે
 પુરી ખાત્રી કરવા સાડૂ સોલંકીને રમવા તેડવાની પત્રિકા
 લખીને આ તેમના આવેલા ગોર મહારાજની જોડે મોકલું
 છું. પછી રાજાણ પત્રિકા લખે છે.

રાજા-

પત્રિકા.

શાણા વિવેકી રાયણ આણુંદ ઉરમાં ધારશેા,
 લખીતંગ પુર પાટણપતિના પ્રણામ તો સ્વીકારશેા,
 રમવાને તેડું આજ હું જમાત્ર મારાને અડી
 સહુ શાહ્યખીની સાથે ંહેલા આવે પુર પાટણ મહી.

ઝાઝું લખુ'શું આજ વિવેકી પુરા છે તમે.
 આવે જમાઈ આંગણે દહાવો લઈએ આ સમે.
 લી. પુરપાટણપતિ.

રાજાજી પછી આવેલા ગોર મહારાજને દક્ષણા આપી
 ને ખુશી કરી પેઢી પત્રિકા આપી વિદાય કર્યાં.

ગોર મહારાજ પત્રિકા લઈને આનંદ કરતા ગામ
 કાલરી આવી મહોત્સવા ને રાજાજીની પાસે આવી પેઢી
 પત્રિકા આપીને વિદાય થયા.

રાજાજી વજ્રેશય પત્રિકા વાચી વિચાર કરતા રાણી
 વાસમાં ગયા.

રાજા—કાળા કૃતની કરનારી રાણી જો આ પાટણ
 પતિની પત્રિકા તેમાં લખે છે કે તેજમાલને રમવાને સો-
 લકી સાથે મોકલશે. હવે શું કરવું મને કંઈ સુજતું નથી.

રાણી—મહારાજ જે નશીબમા ધાર્યું હશે તે થશે પણ
 તેજમાલને સાતસો સોલકી સાથે પાટણ રમવાને મોકલશે.
 પછી રાજાજી પોતાના પુત્ર તેજમાલને તેડાવે છે.

તેજમાલ આવી હાજર થયા.

તેજમાલ—પિતાશ્રીને હું નમન કરૂ છું.

રાજા—ભાઈ કાલે તમારે સાતસો સોલકીની સાથે
 પાટણ તમારા સસરા તમને રમવાને તેડ્યા છે માટે જ-
 વાનું છે માટે તૈયાર થજો.

તેજમાલ—જેવી પિતાશ્રીની આજ્ઞા. એમ કહી પોતાના મહેલમાં જાય છે, તેજમાલને રાત્રીએ નિદ્રા આવતી નથી વિચાર ઉપર વિચાર કરે જાય છે. પછી મનમાં દ્રઢ નિશ્ચય કરે છે કે જે નશીબમાં થવાનું હશે તે થશે પણ પાટણ તો સાતસો સોલંકીને લઇને જવું તો ખરૂં એમ વિચાર કરીને ઠહે છે.

મરાઠી શાખી.

લેખ લખ્યા લલાટે વિધિએ ટાળ્યા નહિ તે ટળશે,
ધાર્યું ધરણીધરનું થાશે સર્વે સંકટ હરશે,

હિમ્મત મન લાવું, વેગે તૈયાર હું થાવું, હિમ્મત મન.

આમ વિચાર કરતો તેજમાલ નિદ્રાવશ થયો ને બીજે દિવસે પ્રાતઃકાળ સમયે ઉઠી ખટકર્માદિક પરવારી ને શુરા સાતસો સોલંકીઓને તૈયાર કરીને પોતાના માત પિતાની પાસે આવીને નમન કરીને તેજમાલ ઉભો.

રાજા તથા રાણી—પુત્ર દિર્ઘ આયુષ્યમાન થાઓ ને સુખેથી પધારો. પછી તેજમાલ માત પિતાની આજ્ઞા લઇને પોતાની લાલ ઘોડી ઉપર સ્વાર થઇને કુંડુબી નાદ કરાવતો પાટણના પંથે ચાલ્યો જાય છે. બીજે દિવસે સર્વે પાટણ આવી પહોંચ્યા. સોલંકીનાં કુંડુબી ગઠગઠી રહ્યાં છે અને સેવકોએ રાજાજીને ખબર કહી કે સોલંકી પધાર્યાં છે. પછી રાજાજી સર્વે આવડાઓ સહવર્તમાન ધામધુમની

સાથે સોલંકીના સામા આવ્યા. અને સોલંકી તથા ચાવડા એક એકને મળી ખુશી થયા. રાજાજી ઉપરથી પોતાના જમાઈને તથા તમામ સોલંકીને ઘણોજ હાવભાવ બતાવીને માન્ય આપે છે. અને સવેને નગ્રમાં લાવ્યા ને દરબારમાં મુકામ આપ્યો. સોલંકીઓ આનંદ કરી રહ્યા છે, રાજાજીને ત્યાં ભાત ભાતની રસોઈયો થઈ રહી છે. જ્યાં જમવાની તૈયારી થઈ ત્યારે રાજાજી પોતાના નોકરોને કહેવા લાગ્યા.

રાજા—ભાઈ જમાઈ થાકીને આવ્યા હશે માટે તેમને ચાણીને ઉના પાણીથી નહુવરાવો.

રાજાજીનો હુકમ થતામાં નોકરોએ બાજઠ ઢાળી ઉના પાણીની ત્રાબાકુડી ભરીને મુકી.

રાજા—તેજમાલ તમે નહાવા ઉઠો તમે થાકીને આવ્યાછો માટે તમને નોકરો નહુવરાવે.

રાજાજીના આવા શબ્દો સાંભળી તેજમાલ વિચાર કરવા લાગ્યો કે અરે હવે હવે માડું શું થશે હું અહીંયાં જીભ કચરીને પ્રાણ કહાડું કે અહીંયાથી નાશી જાઉં કે શું કરું તેનું કંઈ સુઝતું નથી.

રાજાજીના કહેવા છતાં તેજમાલ જ્યારે નહાવા ઉઠતો નથી ત્યારે રાજાજી પોતે આવીને તેજમાલનો હાથ ઝાલવા જાય છે. તેવામાં રૈયત ભારે પોકાર કરતી ત્યાં આવીને કહેવા લાગી.

રૈયત—

ગાયન.

(જોયો જોયો ભગત બધું બોલે જમત બહુ બગલાં બમે છે ભોમી વિષે.)
ધાઓ પાટણ પતિ આઠ્યામુગલો અતિબહુ બુદ્ધ કરે છે તેતો ખરે.

અરે હાં બહુ બુદ્ધ કરે છે તે તો ખરે.

હયા દીલ લાવો વારે બહેલા ધાઓ બહુ બુદ્ધ કરે છે તેતો ખરે;

અરે હાં બહુ બુદ્ધ કરે છે તેતો ખરે,

ઝોમૈયાનો સંહાર તે કરતા, હયા દીલમાં કુદ નહિ ધરતા.

તમ ક્ષત્રીવિના રહાય કોણ કરે.

બહુ.

થાય બુદ્ધ પાટણ પતિ કહીએ અમો, કેમ ક્ષત્રી થઈ બેશીરદ્ધાતમો.

ઝોપ્રાણણ પ્રતિપાળ અરે.

બહુ.

પ્રજનો આવો પોકાર સાંભળી સોલંકી તથા આવ-
ડઓનાં રૂવાં બડાં થઈ ગયાં. અને એક દમ ગર્જના કરી
પાપીયોને મારવા દોડયા.

આયન.

(અખર નહિ અજુગમે પલકી (૨) એ રામ.)

કરીને ક્રોધ અતિ ત્યાંહેરે (૨)

ક્ષત્રી વિશે આવી પહોંચ્યા પાપી છે બ્યાંહે.

મારીયા પાપીને પળમારે (૨)

ક્ષત્રી વિશેને શું કહેવું કયાં કમ છે બળમાં,

મર્યો છે જંધ અતિ ભારીરે (૨)

તેજમાલ ઘોડીપર બેશી કરતો સૈયારી.

આ પ્રમાણે આવડા તથા સોલંકી જો મૈયાની રક્ષા કરવા મયા છે ને પાપીયોને મારે છે, આ તકનો લાભ લેઈ તેજમાલ ઘોડીપર સ્વાર થઈને નાસવા માંડ્યો. રાજના સેવકો પોકાર કરતા આવ્યા.

સેવકો—આપણા ચોર સોલંકી તેજમાલ ઘોડી ઉપર સ્વાર થઈને હુમણાંજ નાશીને જાય છે.

આ વાત સાંભળી પાટણ પતિ એકદમ ક્રોધાયમાન થઈ ગયા અને વિચાર કરે છે કે પાપી સોલંકીયોનો દુશ્મો એ વાત સાચી મને ખાત્રી નહોતી તે હવે પૂર્ણ ખાત્રી થઈ.

રાજ—મારા શુરા આવડાઓ હિમ્મત ધરો ને આ પાપી સોલંકીઓનો નાશ કરો. જેણે કપટ જાળ રચીને પુત્રીને પુત્ર કરાવીને આપણી બાળાને કલકીત કરી છે. આપણા ચોર નાશીને જાય છે માટે દરવાજા બંધ કરો, ને એ પાપીના પ્રાણ હરો. રાજજીનો આવો હુકમ સાંભળી એકદમ આવડાઓ ક્રોધ યુક્ત થઈ ગયા અને દરવાજા બંધ કરાવીને તેજમાલની પાછળ દોડયા,

ગાયન.

(એ હીણભાગી મ્હાપાપી (૨) એ રાગ.)

સૌ હિમ્મત મનમાં લાવ્યા, (૨) તેજમાલની પાછળ આવ્યા,
કંઈ વિચાર મન નવ લાવ્યા, કે પ્રાણ જશે હાંહારેકે પ્રાણજશે.
ત્રીધો તેજમાલને ઘેરી (૨) થઈને ઉભા સૌ બહેરી,

ધારી મન રીથ ઘણેરી, નાશી કયાં તું જશે હાંહારે નાશી કયાં તું જશે
તેજમાલ બહુ ગડગડીયો, શત્રુપર દુટ્ટી પડીયો,
લેડે હિમ્મત ધારી બળીયો, માર્યા આવડા ત્યાંય હાંહારે મામા.
આવડા ત્યાંય.

સોલંકી રીથે ભરતા, તેજમાલની વારે ચડતા,
શત્રુને ધાયલ કરતા, જ ધ મચ્યો છે ત્યાંય હાંહારે જ ધ મચ્યો છે ત્યાંય
તેજમાલ ત્યાં હિમ્મતધારે, એડી લાલ ઘોડીને મારે,
કુદી દરવાજે તેવારે, ચાલ્યો પળનીમાંય હાંહારે ચાલ્યો પળનીમાંય.

આ પ્રમાણે સોલંકીને આવડાઓ વચ્ચે કાપા કાપી
ચમ રહી છે. કેટલાક સોલંકીઓ તથા આવડાઓના પ્રાણ
ગયા. પણ ખડાદુર તેજમાલ શુરા આવડા સાતસોને ખર-
છીના કરી મારીને લાલ ઘોડીને દરવાજે કુદાવીને
હિમ્મત ધરીને લયલિત થઈને ચાલ્યો જાય છે.
તેની પાછસ દરવાજા ખડારથી એક કુતરી દોડી જાય છે.
ચાલતાં ચાલના સાંજના વખતે બોરૂ વનમાં તે આવી
પહોંચ્યો. પછી પેતે શ્રમ લેવા વિચાર કરીને એક પાણીનું
ખાખડું ભર્યું હશે ત્યાં આવીને ઘોડીથી નીચે ઊતરીને
ઉભો પેલી પાછળ દોડતી આવેલી કુતરી પેલા પાણીના
ભરેલા ખાખડામાં પડી થોડીવારે પેલી કુતરી ખડાર નીક-
ળી તે તેજમાલે જોઈ તો કુતરો માલમ પડ્યો. પછી તે-
જમાલ વિશ્વમય પામ્યો કે આ પાણીના ખાખડામાં ચમ-
ત્કાર લાગે છે માટે હું મારી લાલને તેમાં નહવરાવું
એમ નક્કી વિચાર કરે છે.

(મરાઠી સાખી.)

પડયો ભરૂશો બાઈને પુરો હિંમત મનમાં આવી,
લાલ ઘોડીનું સાજ ઉતારી, તરત તેમાં નહવરાવી,
ઘોડીનો ઘોડો થયો, સદેહ બાઈના મનનો ગયો ઘોડો.
ઘોડો થયો.

ઘોડીનો ઘોડો થયેલો જોઈ બાઈને પુર્ણ ખાત્રી થઈ
ને પોતે તેમાં નડાવાની હિંમત ધરીને એક ઝડ ઉપર
ચડીને જુએ છે તો કોઈ મનુષ્ય સરખુ આવતું માલુમ પ'યું
નહિ પછી પોતે વસ્ત્ર ઉતારીને પેલા પાણીના બાબડામાં
સ્નાન કરે છે.

ગાયન.

(એ વિપરીત જુદીની નારી એ રાગ)

બાઈ નિર્મળ જળમાં ન્હાઈ (૨)

તજ મેરી આવી મરદાઈ. બાઈ,

કૃપાકરી મંભાય, કીધી સોલંકીને રહાય. બાઈ.

સાખી

જોંબારો કરી કુદીયો, સોલંકી તે વાર,

મુચ્છ આવી છે મુખપરે, તરત નીકળીયો બહાર.

બહુ મન હરખાઈ, પેહેર્યા આલુષણ ત્યાં. બાઈ.

તેજમાલ મદાઈ પામી વસ્ત્ર આલુષણ પહેરી તૈયાર
થઈ વિચાર કરે છે કે. આજે મારા ભાગ્યનો ઉદય થયો.
જારે આ બાબડામાં આટલો ચમત્કાર છે તેથી મને એમ

લાગે છે કે અહીંયા કોઈ દેવનું સ્થાન હોવું જોઈએ તેમ વિચાર કરવા લાગ્યા.

મરાઠી શાખી.

જીર્ણ ગોખ જોવામાં આવ્યો, વરખડીનું થડ જ્યાંયે;
ત્રિશુળ દીકું મ માયાનુ આનંદ ઉર નવ માયે.

લાગ્યો ચર્ચે તહીં, મંમાયાની સનમુખ રહી. લાગ્યો ચર્ચે.

પછી તેજમાલ મંમાયાનું ત્રિશુળ હાથમાં લઈને વરખડીના થડમાં ઘાલી નિશાન કર્યું. માજીએ તેજમાલને એવી સ્મૃતિ આપી કે કાલરી ગામ નજીક છે. પછી તે જમાલ નિશાની કરીને માજીને પગે લાગીને ઘોડેધાર થઈને ઝાડીની જહાર નિકળ્યો તો પોતાનું ગામ સામું જોવામાં આવ્યું. પછી તેજમાલ હરખાતો ઘોડો દોડાવીને ગામની લાગોળે આવી પહોંચ્યો. પોતાના નોકરોએ તેજમાલને દીઠો કે ખુશી થયા. તેજમાલે નોકરો જોડે પોતાના પિતાશ્રીને વધાઈ મોકલી કે ઇશ્વરીની કૃપાથી તેજમાલ આવી પહોંચ્યા છે. નોકરો દોડતા રાજાજીની પાસે આવી પહોંચ્યા.

નોકરો—ગૌ બ્રાહ્મણ પ્રતિપાળ આપના કુંવરજી ઇશ્વરીની કૃપાથી આવી પહોંચ્યા છે. ને તેમના મુખનો ચંદ્રો મુરછોથી શોભીતો નવાઈ જેવો લાગે છે. તેમની લાલ ઘોડીનું રૂપ બદલાઈને ઘોડો થયેલો છે. આ નવાઈના શુભ સમાચાર આપને દોડતા કહેવા અમે આવ્યા છીએ.

રાજાજી આવા શુભ સમાચાર સાંભળી હરખાઈને નોકરોને શેષા પાઘડીના શિરપાવ આપ્યા.

નોકરો જોડે રાણીવાસમાં વધાઈ પહોંચડાવી. રાણી પોતાના પુત્રના શુભ સમાચાર સાંભળી અત્યંત ખુશી થયાં આ શુભ સમાચારની વાત નગ્રમાં ફેલાઈ ગઈ પછી પ્રજાજનો હરખાઈને રાજાજીની પાસે આવ્યા.

રાજા વજેરાય તમામને હરખાઈ માન્ય આપીને રાણી સહવર્તમાન ધામધુમની સાથે પોતાના નગ્રની ભાગોળે આવી પહોંચ્યા. તેજમાલ પોતાના ઘોડા ઉપરથી ઉતરીને પોતાના પિતાશ્રીને તથા માતૃશ્રીને ચર્ચુમાં નમ્યો.

રાજા તથા રાણી—પુત્ર ચિર્ણુજીવી રહો. એવો આશિર્વાદ આપ્યો. પછી રાણીએ તેજમાલને આનંદની સાથે વધાવી લીધો.

નગ્રજનો—તેજમાલ દીર્ઘઆયુષ્યમાન રહો એવો પોકાર કરવા લાગ્યા, પછી રાજાજી પોતાના પુત્રને લઈ સહવર્તમાન રાજ્યદ્વારે આવ્યા. ને રાજાજીએ વિપ્રોને તથા ભાટ ચારણોને દાન આપી સતોષ્યા.

તેજમાલે પછી પોતાના પિતાશ્રીને તમામ હકીકત કહી સંભળાવી, રાજાજી પોતાના પુત્રની આનંદકારી બીના જાણી અત્યંત ખુશી થયા. પછી તેજમાલ બીજે દિવસે પોતાના નગ્રના વૃદ્ધ અને પ્રતિષ્ઠીત વિપ્રોને તેડાવ્યા ને પોતે પ્રબ્ધ કરી પુછવા લાગ્યો.

તેજમાલ—હે ભૂદેવો આપણા ગામથી બે એક ગાઉ છેટે વન છે ત્યાં કોઈ દેવીનું સ્થાન છે.

વિપ્ર—હાજી ત્યાં વરખડીના થડ પાસે એક જીર્ણ ગોખ છે તે શ્રી બહુચરા માતાનો છે. ગોખની પાસે એક ત્રિશૂળ છે અને તેની પાસે એક પાણીનું ખાખડું પણ બરેલું છે. એ બાળી બહુચરા ભકતોને તારવા ને અધમોને ઉદ્ધારવા પ્રથમ કોને પડછે આપીને પ્રગટ થએલાં છે તેનું શુભ આખ્યાન આપને સભળાવું તે એક ચિત્ત વડે અવશ્ય કરો.

વિપ્ર—બાળી બહુચરા ઘણા અસુરોને મારી ગુજરાતમાં પ્રગટ થવાની ઈચ્છાએ રૂઢા પાટણવાડામાં ચુવાળ માં આવ્યાં. જ્યાં હાલ બોરૂ વન છે ત્યાં સજીવન પાણીનું માનસરોવર જે હાલ ખાખડું છે તેજ કહેવાય છે તે સજીવન પાણીનું માનસરોવર મંમાયાના માટે જે વખતે બળીરાજાને ભગવાન વામનરૂપે પ્રગટ થઈને પાતાળે પગ સુકી લઈ ગયા હતા તે વખતે ઈશ્વરીના માટે સજીવન પાણીનું માનસરોવર પ્રગટ કર્યું હતું તેજ તે ચમત્કારી ખાખડું મંમાયાનું માનસરોવર છે. ત્યાં મંમાયા વરખડીના થડ પાસે આવી આસન કરી બેઠાં છે. તે બોરૂ વનમાં પાચ સાત ગોવાળો ગાયો ચારતા હતા. તેવામાં એક બાર વરસનો ગોવાળ ગાયો ચારતા ચારતા શ્રમ લેવાને સુતો હતો તેને માતાજી પ્રસન્ન થઈને પડછે આપ્યો,

મરાઠી શાખી.

ગોવાળ દીઠો માતાજીએ કયા દિલમાં લાવ્યાં,
ખાર વરસનો ખાળક સુતો તેને સ્વપ્ને આવ્યાં,
જાગ્યો તરત તહીં સર્વે સખાને વાત કહી જાગ્યો તર્ત તહીં

આ ખાળક એકદમ જાગીને પોતાને ઇશ્વરીએ આ-
પેલા પેડછાની વાત પોતાના સખાને કહેવા લાગ્યો.

ખાળક ગોવાળ-

ગાયન.

(ઓ ભગવત ભમેછે શાને મધુખન છોડી એ રાગ)

આજે લાઇ ગોવાળો સ્વપ્ન મુજને આવ્યું,
સાંભળજો કહું માજી મુને દરસાવ્યું.
મારી ઘણા અસુરો માજી આવ્યાં આંધ,
આવી માજી બેઠા વરખડીના થડ માંધ
મંભાયા જોયા કુકડાનાપેર સ્વારી,
સુંદીર વસ્ત્રો ધરીયાંતા આણુદશરી.
જોઈ તેજ હું માનું મુર્છિત પાગ્યો લાઇ.
એવાં ભોળી ભવાની નિખ્યાં બહુચરખાઈ,
હીડું ત્રિશુળ મોઢુ માજીના કર માંહી,
કહી સત્ય મેં આજે વાત તમોને આંહી.

આ ખાળક ગોવાળની વાત સાંભળી સર્વે ગોવાળો
આનંદ કરતા વરખડીના ઝાડ પાસે આવ્યા. ત્યાં માજીનું
નિશાન વરખડીના થડ પાસે જોવામાં આવ્યું તેથી સાચી
વાત માનીને બહુચર માતાની જય બોલાવી ખુશી થયા.

મરાઠી સાખી.

ગોવાળ સર્વે આનંદ કરતા વરખડી નીચે આબ્યા,
 માટીનો ત્યાં ગોખ બનાવી હરખજ મનમાં લાબ્યા.
 પુજન સહુ કરતા, પ્રસાદ કરવા મન ધરતા. પુજન સહુ કરતા
 સર્વે ગોવળો માણતું પુજન કરીને પ્રસાદ ધરાવે
 જોઈએ તેનો વિચાર કરે છે પછી જેને માણ પ્રસન થયા
 છે તે બાળક ગોવાળ બોલ્યો.

મરાઠી સાખી.

તાન્દુળ બાફે કુલડી માંડી બાળા બહુચર જમશે,
 ભાવ ધરી જે પ્રસાદ થાયે તે માણને ગમશે.
 ચિન્તા નવ લાવે, આનંદથી બનાવે ચિન્તા નવ લાવે,
 પછી કુલડીમાં તાન્દુળ નાંખી દેવતા સળગાવી તૈયાર
 કરવા મુકયા. પછી સર્વે વિચાર કરે છે કે આપણે મા-
 ણને લોગ આપવો જોઈએ.

પછી પેલો બાળક ગોવાળ કહેવા લાગ્યો.

બાળક—ભાઈ તમે સર્વે એક મહિષ (પાડો) ને
 લાવે તેનો માતાજીને લોગ આપીએ.

આ બાળકની વાત સાંભળી સર્વે ગોવાળો એક પા-
 ડાને પકડી લાબ્યા, ને માતાજીને તેનો લોગ આપવા
 તત્પર થયા.

ગાયન.

(મદનની શું બોલુ બહીહારી એ રાત્ર)
 ગોવાળ સહુ મહિષને ત્યાં લાવ્યારે (૨)
 લોગ દેવાને મંભાયાને આનંદ મન લાવ્યા.
 સોટી લઈ બાળક ત્યાં મારેરે (૨)
 ઘડથી મુસ્તક જુદું પડીયું મહિષનું તે વારે
 ગોવાળ વિશ્વમય સૌ ત્યાં થાયેરે (૨)
 બાળી બહુચરીયાના સર્વે ગુણ મુખથી ગાયે,
 કટક એક શાહુ તાલું આવ્યું રે (૨)
 ગોવાળોને દીઠા નજરે ઝેર અતિ લાવ્યું.
 ગોવાળ સહુને પકડયાં ત્યાંહિરે
 મહિષને માર્યે કેમ તમે તે સત્ય કહો આંહિ.

બાદશાહ—અરે પાપી ગોવાળો તમે આ મહિષને
 શું કરવા મારી નાખ્યો તે સાચે સાચી વાત મને કહો,
 નહિ તો નહીં સમજજો કે હું તમારા સર્વેના પ્રાણ લઇશ.

બાદશાહનું આવુ બાષણ સાલળીને જે ગોવાળને
 માતાજી પ્રસન્ન થયા છે તે બાળક ગોવાળ હિમ્મત લાવી
 ને કહેવા લાગ્યો.

બાળક—બાદશાહસાહેબ આ જગા ઉપર અમારા
 માતાજી બહુચરા મને સ્વપ્નું આપીને આ વરખડીના થડ
 પાસે પ્રગટ થયાં છે. તેમને અમે મહિષ (પાડા) નો

લોભ આપવા સનમુખ લાવીને ઉભો કર્યો. મેં તે મહિ-
ષને માતાજીનું નામ લઈને સોટી મારી કે તરત મહિષનું
મુસ્તક ધડથી જુદું પડ્યું. આ હકીકત અમારી સાચી છે.

બાદશાહ—નહિ નહિ એ વાત હું સાચી માનતો
નથી, માટે તમે મને કંઈ ચમત્કાર બતાવો તો હું સાચી
વાત મારું.

બાળક—તમારું ઠહેવું સત્ય છે ત્યારે તમે અમોને
સર્વેને છુટા કરો, અમો આજે કુલડીમાં તાન્દુળ બાફી
તૈયાર થયા છે તે અમારાં માતાજીને ધરાવીને પછી તમને
ચમત્કાર બતાવીએ છીએ. પછી બાદશાહે તમામ ગોવા-
ળોને છુટા કર્યા. પછી સર્વે ગોવાળો તૈયાર થએલા તા-
ન્દુળની કુલડી માતાજીના આગળ મુકીને ધરાવીને પેલો
બાળક ગોવાળ જેને માતાજી પ્રસન્ન થયેલાં છે તેને પેલી
કુલડી માતાજીનું નામ લઈને હાથમા લીધી પછી દરેક
ગોવાળના ખોળામાં કુલડી ઠલવે છે કે ખોળો ભરાઈ જાય
છે ને કુલડી ભરેલી દેખાય છે, એ પ્રમાણે બાદશાહને
પણ પ્રસાદ આપ્યો પછી તમામ લશ્કરને પણ આપ્યો.
આ પ્રસાદ દરેક જણે ખાધો કે જાણે કેટલાં
સ્વાદિષ્ટ લોજન જમ્યા જેવા ચોડકાર આવવા લાગ્યા.

બાદશાહ આ ચમત્કાર જોઈને માતાજીને પગે લા-
ગ્યો ને સર્વે લશ્કર પણ પગે લાગી બહુચરા માતાની
જય બોલાવી ચાલતા થયા.

વિપ્ર—કુંવરજી તેજમાલ આ પ્રમાણે ચમત્કાર બતાવી બહુચરાખાળા બોડૂ વનમાં પ્રગટ થએલા છે. ત્યાર પછી આ બીજો પડછો તમને બતાવ્યો છે.

તેજમાલ—હે ભુદેવો તમે મને મંમાયાનું પ્રગટ થયાનું ચમત્કારી આખ્યાન સંભળાવીને બહુ આનંદ આપ્યો છે. એમ કહી મનગમતા શીરપાવ આપીને વિદાય કર્યા.

પછી તેજમાલ પોતાના પિતાને આનંદની સાથે કહિવા લાગ્યો.

તેજમાલ—

ગાયન.

(તમે હજવે હાલો ચાલો વહેલા કાશીપુરીના જન એ રાગ)
તમે ચાલો પિતાજી થઇને રાજી માતાના મંદીર આજ.
બોડૂ વનમાં બાળક પ્રગટીયાં રાખી મારી લાજ. તમે.
પડછો આપ્યો જહેલો ગોપ શીસુને પ્રસન્ન થઈ મંમાય,
કુલડીએ જેને કટક જમાડ્યુ કીધી ગોવાળની સહાયરે. માતા.
ઘોહીનો જેણે ઘોડો કીધો કુતરીનો કુતરો કહેવાય.
અહભુત આવું કાર્ય પિતાજી કેઇ થકી નવ થાયરે. માતા.
મેરીનો જેને મર્દ બનાવ્યો પુર્ણ કરીને કૃપાય.
પ્રદ્ધા વિષ્ણુ શિવ સનકાદિક નિત્ય જેના શુભ ગાયરે. માતા.

તેજમાલ—પિતાશ્રી આજે આનંદ લાવી મંમાય! બહુચરાનાં દરસન કરવા બોડૂ વને જવાની તૈયારી કરો. અને પાટણ આંણ કરવાને આપણા ગોર મહારાજને મોકલો.

મરાઠી સાખી.

આણું મોકલો આજ પિતાજી આનંદ ઉરમાં લાવો,
આવડા સર્વે દુરમન થઇને બાધી બેઠા હાવો.
તે આંખા થશે. હિમ્મત મનની હારી જશે. તે આંખા થશે.

પછી રાજજી પોતાના ગોર મહારાજને બોલાવીને
પત્રિકા લખીને આપે છે.

પત્રિકા.

પાટણપતિ શાણા અતિ ઉમંગ ઉરમાં લાવજો,
સુતા તમારી લેઇને તમે ંહેલા અત્રે આવજો.
બોડૂ વને બાળા પ્રગટીયાં દર્શને અહીં આવશે,
મુજ આપદાઓ દુર થઇ સંદેહ મન નવ લાવશે.
ઝાઝુ લણું શું છે વિવેકી વાત સાચી ધારજો.
ફરી દહાવ આવો નહિ મળે પ્રણામ મુજ સ્વીકારજો.

લ. વજેરાય સોલંકી.

રાજજી પત્રિકા લખીઆપી પોતાના ગોર મહારાજ
ને પાટણ વિદાય કરે છે. પછી રાજજી ધામધુમની સાથે
રાણીયો સહવર્તમાન બોડૂ વનમાં માતાજીનાં દરસન ક-
રવા જવાની તૈયારી કરે છે. માતાજીનું દેહેડું ચણાવવાની
શરૂઆત કરવા માટે કડીયા તથા મજુરોને પણ સાથે
લીધા છે. તેજમાલને મન હર્ષ માતો નથી પછી મંમા-
યાની જ્ય બોલાવી સોલંકી વાજીત્રો વગડાવતા બોડૂ વ-

નમાં જાય છે. માતાજીને વધામણાં દેવા ગાગરબેડીયાં તથા સોનાના કળશ નાળીએર ઉપર ધરીને રાણીઓએ શીરપર લીધા છે માનુનીઓ મંગળગીત ગઈ રહી છે.

ગાયન.

(આજ ઉગ્યો કનકનો બાનુરે શ્યામ પધાર્યા સદન બણી. એ રામ)

સૌ બોડૂ વનમાં જાયરે, આનંદ ઉરમાં બહુ લાવી.

તેજમાલ જ્ઞાતિ હરખાયરે, ,

માનુની મંગળ ગાયરે, ,

દરસન કરવા ચિત રહાયરે, ,

વાણીના વિષ વિષ વાગેરે, ,

થયો શીર જ્ઞાતિ અવાજેરે, ,

બહુચર બહુચર સહુ બોલેરે, ,

અંતરના પડકા બોલેરે, ,

આવ્યા બોડૂ વનની માંયરે, ,

વરખડીનું થડ છે ત્યાંયરે. ,

ગોખ માણકેરો શોભેરે, ,

જોઇને સહુનાં મન લોભેરે. ,

રાજાજી આનંદની સાથે સહુવર્તમાન બોડૂ વનમાં આવી પહોંચ્યા, વરખડીના થડ પાસે મંમાયાનો ગોખ અને પાસે ત્રિશુળ સોભી રહ્યું છે જોડે સજીવન પાણીનું અમતકારી માનસદૌવર પાણીના ખાખડા જેવું સર્વેના જો-

વામાં આબુ. પછી સૌ મંમાયાનાં દર્શન કરીને બહુચર
બાળીની જય બોલાવીને આનંદ કરી રહ્યા છે. વિપ્રો સ-
બાજી વજેરાયને તથા તેજમાલને વિધિપુર્વક મંમાયાની
પુજા કરાવે છે રાણીઓ માતાજીને ચડાવવા લાવેલાં વ-
ધામણાં આણુંદની સાથે અર્પણ કરે છે. પછી રાબાજી
મંમાયાની પુજા કરી ભાત ભાતના મેવાના થાળ ધરાવીને
રૂડી રીતથી આરતી કરે છે ને પછી પ્રસાદ વહેંચાવે છે.
ને સૌ માનુનીયો મંમાયાનો ગરબો ગાય છે.

ગરબો.

(રઘુપતીરામ રૂઢ્યમા રહેજેરે. એ રાગ)

બહુચરમાનો આજ ગરબો ગાવોરે,
કરી અવસર નહિ મળે આવો. બહુચર.
એ છે આઘભવાની દેવીરે, જેને શિવ સનકાદીકે સેવીરે,
કળા કહી ન શકાય છે કેવી. બહુચર.
બોરૂ વનમા પ્રગટીયાં માજીરે, થયા ભકતજનો બહુ રાજીરે.
રહ્યાં ચુવાળ ચોકમા ગાજી. બહુચર.
ધણા અસુર નાંખ્યા મારીરે, લીધા દેવ સહુને ઉગારીરે,
પ્રગટયા ભકતોને લેવા તારી. બહુચર.
તમે આસન મુકી બસાયારે, ભકતોનાં હુઃખ કાપવા ધરીયાંરે,
ગોપ શશુને મન વશીયાં. બહુચર.
ગોપ શીશુનું સકટ કહાડીરે, શાહુને વિશ્વમય પમાડીરે,
કુલડીએ કટક જમાડી. બહુચર.

ઘોડીનો ઘોડો કીધો માચેરે, કુતરીનો કુતરો કહેવાયેરે,
કીધી સોલકીને સહાયે.

બહુચર

શિવશંકર હાસ તમારેરે, કડી જામનો છે વસનારેરે,
ભવસાગરમાંથી તારો.

બહુચર.

ધન્યશીનો ગરબો ગાઇ રહ્યા પછી સર્વે બહુચર બા
ળીની જય બોલાવી આનંદ કરવા લાગ્યા રાજાજી તથા
તેજમાલ વિગ્રો પાસે સાડ મહુર્ત જોવરાવીને વરખડીનું
ચડ દેહેરાની અંદર લેવાનું માપ આપ્યું ને સજવન પા-
ણીનું ખાખડુ પુરાવી નાખ્યું અને દેહેરું ચણાવવાના કા
મની શરૂઆત કરાવી. પછી સર્વે મંમાયાની જય બો
લાવી રાજાજી તેજમાલ સહવર્તમાન કાલરીમાં આવી પહોંચ

આંણું કરવા મોકલેલ ગોર મહારાજ પાટણ આનંદનું
સાથે આવી પહોંચ્યા, અને રાજાજીને પત્રિકા આપી હ
રખાવા લાગ્યા.

પાટણપતિ પત્રિકા વાંચીને વિશ્વમય પામ્યા, અને ગોર
મહારાજને માન્ય આપીને પ્રધાનજીને તેમની સારવાર ક
રવાનું કહીને રાજાજી રાણીવાસમાં હર્ષથી આવી પહોંચ્યા.

રાજા—રાણીજી ગોર મહારાજ કાલરીથી આણુંદકાર
પત્રિકા લઇને આવ્યા છે. આપણા પુન્યના ઉદય વ
આપણો જન્મારો સફળ થયો છે.

રાણી—એવા શુભસમાચારની પત્રિકા મને વાંચ
સંભળાવીને આનંદ આપ્યો.

પછી રાજાજી પત્રિકા રાણીને બાંચી સંભળાવે છે. પત્રિકા સાંભળી રાણીના હૃદયનો પાર રહ્યો નહિ.

રાજા—રાણી તમે આપણી પુત્રીને તેના સાસરે જવાની તૈયારી કરશો હું જેનને તેહીને ચાર પાંચ દિવસમાં કાલરી જવાનો છું. એમ કહી રાજાજી કચેરીમાં ગયા.

પછી રાણીએ પોતાની પુત્રીને સર્વે હકીકત કહી.

રાણી—જેન તારા સૌભાગ્યની સહાય કરવા મંભાયા પ્રગટ થઈને સોલંકીને સહાય કરી છે. જેન તારા પિતાશ્રીની સાથે તારે તારા સાસરે જવાનું છે.

પોતાની માતૃશ્રીનાં મધુર વચ્ચનો સાંભળી બાળાનો ઉદાશી મ્હેરો ઉડી જઈને મન પ્રકુલીત થયું.

પછી રાજાજી ગેર મ્હારાજને પાંચ દિવસ રાખી દક્ષણા આપી ખુશી કરીને ગેરમ્હારાજ સાથે પાટણપતિ પોતાની પુત્રીને તેહી ધામધુમની સાથે કાલરીમાં આવી પહોંચ્યા.

સોલંકી પાટણપતિને માન્ય આપી રાજદ્વારમાં લાવ્યા. પાટણપતિ પોતાના વેવાઈ તથા પોતાના જમાત્ર તેજમાલને મળી ઘણા ખુશી થયા. પછી વજેરાયે પાટણપતિને તમામ હકીકત કહી સંભળાવી ત્યારે પાટણપતિના મનને ઘણુંજ આનંદ થયો.

રણીજી પોતાની કુળવધુને જોઈને ઘણાં ખુશી થયાં.

કુળવધુ પોતાની સાસુના ચર્ચામાં નમી ઘણી દિલ-
ગીર થઈ ગઈ.

રાણી પોતાની કુળવધુને અખંડ સૌભાગ્ય રહેા એમ
આશિર્વાદ આપીને ધિરજ આપે છે.

બીજે દિવસે મંભાયાનાં દર્શન કરવા પાટણપતિની
સાથે રાજાજી તથા તેજમાલ જાય છે.

ત્રિતાળી ચોપાઈ.

પાટણપતિ મનમાં હરખાયે, દર્શન માણના કરવા જાયે,
સાથે સોલંકી પછુ જતા, ગુણ માણ કેરાગાતા.

આવ્યા જોડ વનની માંહે, બાળા બહુચર પ્રગટયા જ્યાંહે,
કામ દેહેરાનુ ત્યાં ચાલે, તેજમાલ મનમાહી રહાલે.

રાય માણને ચર્ચે લાગે, સંદેહ સૌ મનનો ભાગે.

કરી પુજાને આનંદ ધરતા, મુખ બહુચર બહુચર કરતા.

પછી સોલંકી અને પાટણપતિ મંભાયાને પગે લાધીને
આનંદ કરતા કાલરીમા પધાર્યા. પછી પાટણપતિ સોલંકી
વજેરાયની રજા લઈ પાટણ પધારે છે મંભાયાના દેહેરાનુ
કામ સોલંકી પથ્થર ને ચુના સાથે કરાવે છે. થોડા વખ
તમાં મંભાયાનું દેહેરું તૈયાર થવા આવ્યું છે.

રાજા વજેરાય મંભાયાની પ્રતિષ્ઠા કરવાનું શુભ
મુહુર્ત વિપ્ર પાસે જોવરાવે છે પાટણપતિ પોતાના જમા-
ત્રને પોતાના બાળા સાથે સોલંકીઓને લઈને રમવા તેડે છે.

પછી વજ્રેસય તેજમાલને સોલંકીઓ સહવર્તમાન પાટણ મોકલે છે. તે સર્વે પાટણ આવી આવડા તથા સોલંકીઓ એકએકને મળી આનંદ કરવા લાગ્યા, જમાત્રને જોઈ રાણીજી અત્યંત ખુશી થયાં.

પોતાની પુત્રીને સુખી જોઈ રાણીના હૃદયનો પાર રહ્યો નહિ. પછી તેજમાલ પંદર દિવસ પાટણમાં આનંદ માં રહીને પછી કાલરી જવાની તૈયારી કરે છે. પછી તેજમાલ પોતાના સસરાને કહેવા લાગ્યો.

તેજમાલ—વડીલશ્રી મંમાયાનું દેહેડું તૈયાર થયું છે ને મારે માણની પ્રતિષ્ઠા કરવાની છે માટે આપ અમારી સાથે કાલરી પધારશો.

પછી પાટણપતિએ સોલંકીને મનગમતા શિરપાવ આપ્યા. અને પછી રાજાજી તેજમાલ સાથે કાલરી પધાર્યા.

વજ્રેસય પાટણપતિને મળી ખુશી થયા. પછી મંમાયાની પ્રતિષ્ઠા કરવાનું મહુર્ત નક્કી કર્યું તેજ દિવસે નથ્રમાં આનંદ આનંદ થઈ રહ્યો છે. ઘેરઘેર તોરણો બાંધાઈ રહ્યા છે. સર્વે નથ્રજનો જોડે વનમાં મંમાયાનાં દર્શન કરવા જવા તૈયાર થાય છે. રાજ્યદ્વારે વાજાનો વાગી રહ્યાં છે. નિશાનો ફરકી રહ્યાં છે ને ઘણીજ ધામધુમ થઈ રહી છે મંમાયાની પ્રતિષ્ઠા કરવા માટે રાજાજીએ ઘણા વિગ્રોને તેડાવ્યા છે પછી રાજાજી મોટી ધામધુમથી

નગજનો સહુવર્તમાન તમામ સામગ્રી સાથે લઈ બોરૂ વનમાં આવી પહોંચ્યા. વિપ્રો વેદમંત્રોથી મંમાયાનું આવાહન કરે છે અને વેદની ધુન કરી રહ્યાં છે. માનુનીઓ મંગળ ગિત ગાઈ રહી છે. વાણત્રી વિધવિધ પ્રકારે વાગી રહ્યાં છે. તેજમાલ પોતાની સ્ત્રી સાથે મંમાયાની પ્રતિષ્ઠા કરવા બેઠા છે શુભધટ્ટીકામાં વિપ્રોએ મંમાયાની પ્રતિષ્ઠા કરાવરાવી પછી ભાતભાતની તૈયાર થએલી રસોઈઓમાથી થાળ પુરી મંમાયાને ધરાવે છે. અમે પછી તેજમાલ મંમાયાની આરતી ઉતારે છે ને શર્વે મંમાયાની આરતી ગાય છે.

(આરતી.)

(જે આઘા શક્તિમા જે આઘા શક્તિ એ રાગ.)

જય બહુચર બાળીમ. જય બહુચરબાળી,
ચુ'વાળ ચોકે પ્રગટયાં (૨) જય જય માહાકાળી. જય. ૧
સેવક જનને તારી લેવા દયા ધરી મનમાં,
આઘબવાની પ્રગટયા (૨) મા બોરૂ વનમાં. જય. ૨
પડછો આપ્યો પહેલો માણ ગોપ શીશુને તો,
કુલડીએ કટક જમાડયું (૨) હાવાળી તેં તો. જય. ૩
સોલંકીને પડછો આપ્યો કયાં તમે મા થોડો,
કુતરીનો કુતરો બનાવ્યો (૨) ઘોડી તણો ઘોડો. જય. ૪
મેરીનો તમે મહા બનાવ્યો એ વિશ્વમય કેવું,
નહિ કોઈથી થાયે (૨) માણ તમ જેવું. જય. ૫

પાપી આળ્યો સિદ્ધપુરમાં તે વિમોને નડતો,
 હિંદુ ધર્મનાં દેહેરાં (૨) ખંડન બહુ કરતો. જય, ૬
 વિમોને મા સ્વપ્ને આવી હિમ્મત મન સ્થાપી,
 ચુવાળ ચોકે આવો (૨) લૂંછને સહુ પાપી. જય. ૭
 વિમો પાપી મુગલોને લૂંછ ચુવાળમાં આળ્યા,
 બાળી બહુચરીયાને (૨) મન તેતો સાળ્યા. જય. ૮
 માણ કરા મરઘા મારી પાપી જન ડોલે,
 પેટ ફાટયાં મુગલોનાં (૨) ને મરઘા બોલે. જય. ૯
 પાપી માને ચર્ણ પડીયો સદેહ સહુ બોયો,
 સાચો દેવ હિંદુનો (૨) મેં આજે બોયો. જય. ૧૦
 વિમોને કરીયા સુખીને પાપીને તાર્યો,
 કરગરી કહું સોલંકી (૨) સુત માણ ધાર્યો. જય. ૧૧
 મંમાયાની આરતી મનથી જે કેઇ ગાશે,
 દુઃખ દાળીદ્ર જાણે (૨) નવ નિધ સિદ્ધ થાશે. જય. ૧૨
 શિવશંકર મા સેવક તારો ગુણ નિત્યે ગાયે,
 કડી ગામનો વાશી (૨) ભક્તિ મન રહાયે. જય. ૧૩

મંમાયાની આરતી કરી રહ્યા પછી વજેરાય પ્રાદ્ય-
 ભોને મનગમતાં દાનો આપી ખુશી કર્યા પછી પ્રાદ્ય-
 ભોને પગત કરાવીને જમાડીને પાન, સોપારી, ને દક્ષણા
 રાખ્યા આપી. પછી નમ્રજનોની પંગત કરાવીને રાખણ
 પાટણપતિ સાથે પોતાના પુત્ર તેજમાલને લૂંછને જમવા

બેઠા. જમી રહ્યા પછી સર્વે તૈયાર થયા ને રાજ વજે-
રાય સહવર્તમાન બહુચર બાળીની જય બોલાવીને આ-
નંદ કરતા કાલરીમાં ગયા.

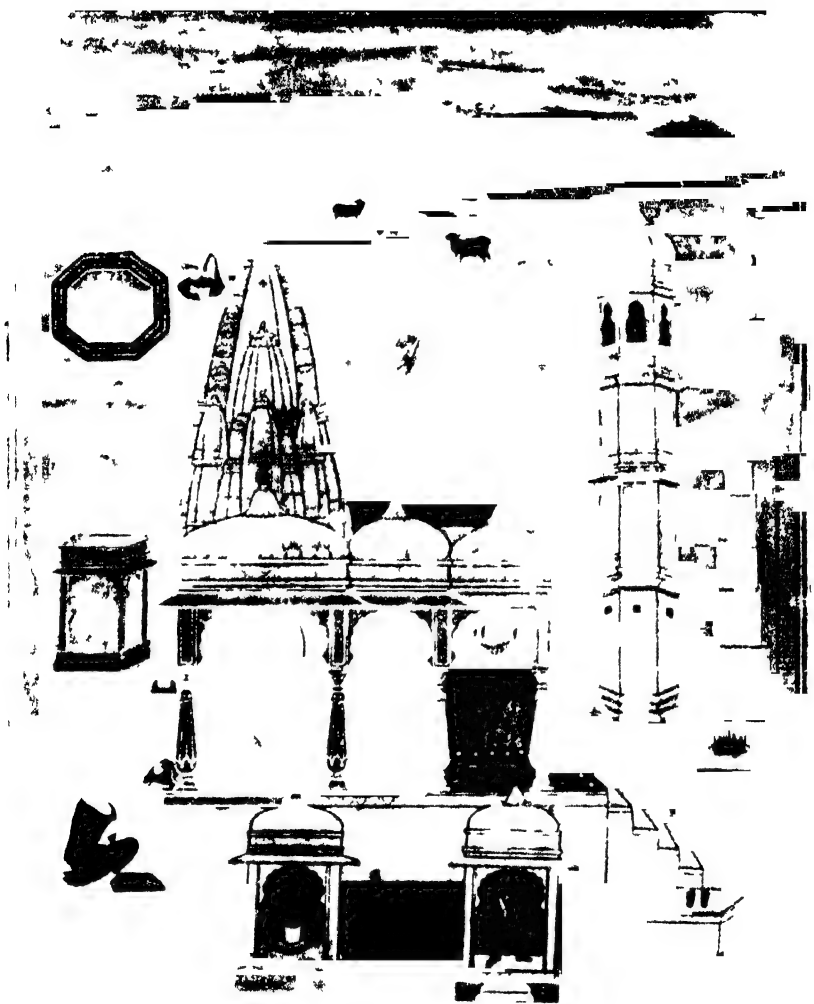
સોલંકીના પછી ગૌપ્રાક્ષણ પ્રતિપાળ શ્રીમંત આય-
કવાડ સરકારને ઇશ્વરી બહુચરા પ્રસન્ન થયાં હતાં તેઓ
શ્રીએ પછી મમાયાનું મોટું જગપ્રસિદ્ધ દેવાલય બંધા-
વ્યું છે તે દેવાલયમાં ઇશ્વરી બહુચરા હાલ પુજાય છે.

“ આ મોટા દેહેરાની પાછળ સોલંકીનું બંધાવેલું
દેહેરું છે. ”

(મમાયા બહુચરાનો કટાવ.)

(શામળશા વરંધોડે ચડીયા, દેવ દુન્દુખી ગગને ગડગડીયા એ રાગ)

માનસરોવર પ્રગટ્યું જાણી, દેવી દયા દિલમાં આંણી,
બહુચરબાળી, દિનદયાળી, સેવક જનને લેભા તારી, મન
વિચારી, મંદા ઉપર કરી અસ્વારી, ત્રિશળ કરમાં લીધું
ધારી, આવવાને ઝટકરી તૈયારી, સુભ દિવસ બેઠ મંગળ
કારી, ઘોળાગઢ દીધું છે વિસારી. સનનન વિજળી પેરે
જાયે, આનંદ ઉરમાં અતિ ન માયે, તેજ તણો ખીંબકાર
દેખાયે, દંવલોક બેઠ બહુ હરખાયે, કુલ વૃંદી બહુ કરતા
ત્યાંયે, આવી ઉતરીયાં ચુવાળ માંયે. સજીવન પાણી પ્ર-
ગટ્યું જ્યાંયે, આવી બેઠાં વરખડીની છાંયે. દેવલોક સહુ
આવ્યા ઉમંગે, દશ દિશના દિગપાળ છે સંગે, શંકર
વિષ્ણુ ધરી ઉછંગે, પ્રહ્લા ઋષિ લઇ આવ્યા સંગે, હો

સોલંકીનું તથા ગાયકવાડ સરકારનું અધાવેલ મંથિરી અંગચલાન દેલે

ઉદો જયકાર આનંદે, સેવા કરે સહુ રંગેચ ગે. બહુચર
 બાળી શાશ્વ થાયે, આશીષ સહુને દેતાં માયે, મંગળ સો-
 મ્યવ વરત્યો ત્યાંયે, થયો શૌર બહુ પ્રહ્લાંડ માંયે, કરી
 આનંદે વાલ્યા જાયે. સોલંકીને પડછો આપી, દુઃખ સ-
 ઘળાં સહુ નાંખ્યાં કાપી, સિદ્ધપુરમાં આવ્યો તો પાપી,
 પ્રાહ્મણોને બહુ સંતાપી, કોણ દેવ જોવો છે ન્હાવો, સાચ
 હોય તો ઝટ બતાવો, નહિ તો ભાઈ મુસલમાન થાઓ,
 મુખેથી સહુ મુલ્લાં ગાઓ, જુદમ કયેઈ જબરો આવો.
 પ્રાહ્મણો નિલકંઠ બતાવે, મારી અજ પાપી નંખાવે,
 જીવ તેહમાં કયાંથી આવે, ગુણ માજીના પ્રાહ્મણ ગાવે,
 ધર્મુ ધ્યાન ત્યાં મા દરસાવે. વિપ્ર તમે શુ મન ગભરાવો,
 સાચો દેવ મુજનેજ બતાવો, લઈ પાપીને પશ્ચિમ આવો,
 માન સરોવર સુખે ન્હાવો. વિપ્ર કહે છે અર્જ સ્વીકારો,
 પશ્ચિમે છે દેવ હમારો, જળહળતો છે જેનો પારો. પા-
 રખું જોવા ઝટ પધારો. લઈ પાપીને ઝટ સીધાવ્યા, ચુ-
 વાળમાં સૌ તરતજ આવ્યા, બહુચર બાળીને મન લાવ્યા,
 કુકડા માના બહુ ચરે છે, જોઈ મુગલોનાં મન ફરે છે,
 પકડી પાપી ભક્ષ કરે છે, પ્રાહ્મણ સર્વે ધ્યાન ધરે છે,
 વિતી રજની કાર્ય સરે છે, કુકડો ખોલ્યો મન્દિર માયે,
 પેટ મુગલોના ફાટ્યાં જ્યાંયે, કુકડા ખોલી નિકળ્યા ત્યાંયે,
 જોઈ પાપીને વિસ્મય થાયે, બહુચરમાને લાગ્યો પાયે, ક્ષમા
 કરો મુજને મંમાયે, શિવશ કર ગુણ તારા ગાયે,

ગાયન.

(કૃષ્ણ વળાની કુવરને તેડી મેહેતે જોડી વહેલરે એ રામ)
 સોલંકી નિજ સ્થાનક જાયે આનંદ ઉર ન માયરે,
 મંમાયાનું સોલંકી આખ્યાન તે પુરૂં થાયરે,
 ચરીત્ર ગાયુ મંમાયાનું હર્ષ ધરી મેં આજેરે,
 બહુચર બાળી હીનહયાળી રાખી મારી લાજેરે,
 અવહોય જ્ઞાતિ શિવશંકર અડકે ત્રિવેદી કહાવુરે,
 કડી ગામનો છું નિવાશી ગુણ માળના આવુંરે,
 ભુલ ચુક સહુ માફ કરીને અતરના પટ ખોલોરે,
 નિર્મળ મન રાખીને મુખથી, બહુચર બહુચર બોલોરે.

॥ ॐ ॥

अग्राडिथी ग्राहक यद्य आश्रय आपनार सदग्रहस्थो तथा
जगदंथाना लकतोनां अभभर नाम.

प्रत	गाम तथा नाम.	प्रत	गाम तथा नाम.
४	महेरथान यमनवास नानाभाष परिभ पेज्ज. सु सा. आ. माडवीनी पोणभा सावाभाएनी पोण.	२	रा. रा. व्यापासास मोहनवास (पोष्टस रीडर)
२	र. र. सा. हरीप्रसाद आपसास	२	रा. रा. माधवसास हरीसास (पोष्टस रीडर)
२	रा. रा. जगवानसास व अडसास	२	डाशीराम पानायंद लेखी. (पोष्टस रीडर)
२	रा. सा. आपसास केशवसास	२	भीस्तर पाठक शिवशङ्कर धर्मसास
२	रा. सा. आन्नागम मुशम्भीसास	१	सदाशिव रामयद्र
२	रा. रा. रूचनाथल सासभास देशास	१	पटेल अशेष अग्गणु
२	रा. सा. मोहनसास हरीसास पंडया	१	व्यादा मञ्जीसास लक्ष्मीशङ्कर सांकडीशेरी वोड.
२	रा. रा. मञ्जीसास छोटालास भट्ट	५	दे. ह. वाडीसास नरोतम
२	रा. रा. अन्ननसास छोटालास "	२	लवणुसास नरोतम
२	रा. रा. ब्रिवसास मोहनसास	१	सा. ओवीदसास कसनदास
२	रा. रा. व्रीणसास भजनसास	१	रो. ह. हरीभास लवणुसास

પ્રત

ગામ તથા નામ

- ૧ મહેતા. માણિકલાલ જનતરામ
(પરી. મુળચંદ જમનાદાસની દુકાને)
૧ શા ચંદુલાલ દેશવલાલ (હાઉ નં. ૧૬૮૭)
૧ મેહેતા. હરીલાલ ઝવેરીલાલ (મેહેતા કયા-
રીયા કંપની)
૧ વૈદરાજ ગાલાભાઈ લદ્દમીરામ (અખાઈ)
૨ ધાત્રી પરસોતમ છોટાલાલ (સનભાઈ ડેરી
ના માલીક)
૧ પંચાળ મણીલાલ નાનશા
૧ લવાર હરીલાલ પાનાચંદ
૧ " ર્જનયાલાલ ચંક્રભાઈ
૧ " રતિલાલ ચંક્રભાઈ
૧ મોદી. દેશવલાલ મુળચંદ (ધીની દુકાન)
૧ " બસુભાઈ બલાખીલાલ (ધીની દુકાન)
૧ રામી મણીલાલ દલસુખ
૧ મીડવાઈ એન્ડ નર્સ લદ્દમીખાઈ.
(સાફડોશિરાના નાફે દુકાનો)
૧ ધયી પાનાચંદ પરસોતમ (દહીં દુધની
દુકાન)
૧ ધાયા દલપત મુળચંદ (બીડની દુકાન)
૧ પટેલ નાથાલાલ કુબેર (બીડની દુકાન)
૧ પટેલ. મોહનલાલ મયુરભાઈ (ચાહાની હોટલ)

પ્રત

ગામ તથા નામ.

- ૧ લવાર છગનલાલ ભાઈચંદ (ગામ કડીવાળા)
મંગાધીયાની પોળ.
૧ પડયા મણીલાલ મોતીલાલ
૧ શા. ચમનલાલ રૂઘનાય
નાનશા જીવજીની પોળ.
૧ રાવલ ત્રીકમલાલ દેશવલાલ
૧ જોશી ચુનીલાલ છગનલાલ
૧ શા દેશવલાલ મગલદાસ (વકીલ)
૧ પરીખ માણિકલાલ ગોવિંદલાલ
૧ શા જોશલાલ ગાલાભાઈ
૧ શા વાડીલાલ મોતીલાલ
૧ શા ચમનલાલ નારણદાસ (વીમાકંપનીવાળા)
૧ શા. પરસોતમ હરીલાલ
૧ શા વાડીલાલ છોટાલાલ
૧ શા. ભગવાનદાસ ચુનીલાલ
૧ શા. કાન્તીલાલ મણીલાલ
૧ શા ચમનલાલ પરસોતમ (દન્ડનીચર)
૧ શા રણજીટલાલ ચુનીલાલ
૧ પરીખ. મુળચંદ કકલદાસ
૧ મેસર્સ મણીલાલ જીવજીલાલની કંપની
૫ શા. જોશલાલ ચંક્રભાઈ (ભક્તરાજ)

પ્રાહરેના નામનું લીસ્ટ.

૧૪૮

૧ જ્યોતી કીયાશંકર શામળ (વહવાણુ-
નીવાસી)

૧ શા. ચોપટલાલ માણેકચંદ (ભીમનાગવાળા)

૧ રા. રા. સારાભાઈ ચતુરભાઈ

દેવજી સરૈયાનીપોળ.

૧ શા. હરોલાલ ત્રાંકમલાલ

૧ ચોકસી અમ્રતલાલ જમનાદાસ (કાલમરચંટ)

૧ અમ્રતલાલ પરભુદાસ (મીલરટોર)

૧ દેકર. જેઠાલાલ ખીમળ

૧ દેકર. પરસોતમ ઝોપાળ

૧ અધ્યાર અબાશકર દેવશકર

૧ ચોકસી ત્રીડમલાલ કેશવલાલ

૧ શા. ભાટલાલ બલાખીદાસ

૧ શા. પરસોતમ બલાખીદાસ

૧ સુકલ. કાળીદાસ મગળદાસ

૧ બ્યાસ ચક્રલાલ લાલભાઈ

૧ શા. બાલાભાઈ ભોગીલાલ

લાખાપટેલની પેળમાં

શેઠની પેળ.

૧ રા. રા. પરસોતમરાય ચુનીલાલ

૧ શાસ્ત્રી. લક્ષ્મીશકર રામકૃષ્ણ

૧ શેઠ. ગણુજીલાલ કેશવલાલ

૧ શા. હીરાલાલ વ્રજવલવદાસ

૧ જેશી અવરોશકર મથુરદાસ

૧ રા. રા. માણેકલાલ મારગલાલ (ખટલુવાળા)

૧ ભટ મોહનલાલ કુરુણાશકર (ભાવનગરવાળા)

૧ જ્યોતી. રામશકર રેવાશંકર (ભાવનગ-
રવાળા)

૧ મીસ્ત્રી. ચમનલાલ ગોરધનદાસ

૧ પટેલ. અબાલાલ જેઠાલાલ

૧ ” કાળીદાસ દયારામ

(વલભરામ અબારામતે ઘેર)

નાગરવાડો

૧ પટેલ રામકસન રાધેભાઈ

૧ રા. રા. જળવતરાય ગવરીશકર

૧ પડ્યા કાન્તીશકર જટાશકર

૧ ત્રિવેદી. તિનાયકરાય મુરજરામ

૧ રા. રા. ચંદુલાલ તોળાગકર

૧ પાટડીયા. પંખોતમ અમનથી

૧ પટેલ લક્ષ્મણદાસ રાયચંદ

૧ મીસ્ત્રી. વીરજીભાઈ નર્યુભાઈ

૧ પટેલ મગળદાસ નરમોદામ

દેવશેરી.

૨ જોઈ જેશભાઈ ચુનીલાલ

૨ રાવળ. નાનાલાલ વિશ્વનાથ

૧ હડકર. કાકુભાઈ નરસીદાસ

પ્રત	ગામ તથા નામ	પ્રત	ગામ તથા નામ
૧	બ્યાની. માણેકલાલ કાળીદાસ (પરસોતમ રાયજીના મંદીરમા)	૩	રા. મનહરદાસ છોટાલાલ
૧	શા મગનલાલ જગજીવનદાસ	૧	જયતીલાલ છોટાલાલ
૧	શા. માણેકલાલ મોતીલાલ	૧	શા. માધવલાલ સાકળચંદ
૧	પટેલ સફળચંદ પરભુદાસ	૧	પટેલ. રૈવાદાસ ખેમચંદ
૧	શીવલાલ જયેંદ	૧	વીરુદાસ વલભરામ
૧	પરસોતમ પરભુદાસ		સદમાતાની પિળ
૧	અબાલાલ ભગવાનદાસ (ચમનલાલ યુનીલાલને ઘેર)	૧	કકટર સાહેબ યુનીલાલ ત્રીભોવન (બેહેરાવાલા)
	બાપાશાસ્ત્રીનીપોળ.	૧	ત્રીવેદી, ભવાનીશંકર રામચંદ્ર (વઢવાણ નિવાસી)
૧	શાસ્ત્રી ગંગાશંકર રિવશંકર	૧	ભદ્ર ગોપાળ મનસુખરામ
૧	રા. રા. યશવંતરાવ આપાજી (અમિહોત્રી)	૧	ત્રિવેદી જગનનાથ પ્રભાશંકર
	રઘનાથ બાબના પોળ		ખીજડાની પોળ.
૧	શા. વીરવલ્લભ ગોરધનદાસ	૨	રા. રા. સવલદાસ ભોળાનાથ.
૧	રા. કુલચંદ હરીલાલ	૧	રણછોડલાલ છોટાલાલ (કટરાકટર)
૧	શા મણીલાલ નરથુભાઈ	૧	પંડયા. યુનીલાલ દલસુખરામ
૧	શા વીજલાલ ત્રીકમલાલ	૧	શા. મથુરદાસ બાઈચંદ.
૧	રા. ભાલચંદ્રાય ભગવાનલાલ	૧	સોની સામજી ભગવાન (ભાવનમરવાળા)
૧	પટેલ. યુનીલાલ કાળીદાસ	૧	શા રંગજીભાઈ કસ્તુરચંદ (પેશન્ટર)
૧	વ્યાસ. મણીલાલ લલ્લુરામ (નાંદોલવાળા)	૧	ભટ રવિશંકર મુળજીભાઈ (કાંટોઆદર)
૧	દેવે. દયાશંકર નાગરદાસ.	૧	પટેલ. લક્ષ્મણ સ્ત્રીવરામ

સામલજી થાવરની પોળ

- ૧ રા. રા. અર્નુલાઇ ભુરાભાઇ દોડોર
- ૧ શા મણીલાલ છોટાલાલ
- ૧ " નેસગભાઇ ચુનીલાલ
- ૧ " હીરાલાલ જમનદાસ
- ૧ " જગજીવન દસસુખરામ
- ૧ વ્યાસ બાળગોવીંદ નેશકર
- ૧ લાલાવસાની પોળ
- ૨ રા રા. વીરુદરાય ગોરધનપ્રસાદ વ્યાસ.
- ૧ " જમનાપ્રસાદ ગોરધનપ્રસાદ વ્યાસ.
- ૧ " અનતપ્રસાદ મણીલાલ મહેતા
- ૧ " નેઠોલાલ જી. મહેતા
- ૨ (આર્યનડેરીના માલીક)
- ૨ , હીરાલાલ લલુભાઈ ગાધી
- ૧ (ટેલીગ્રાફ માર્સર)
- ૧ " છોટાલાલ ગ્રાજુજીવનદામ
- ૧ પંડીત. ન્યતીલાલ નેશકર
- ૧ વ્યાસ વલ્લભપ્રસાદ ગોરધનપ્રસાદ
- ૧ પટેલ જીગનનાથ ગણેશ
- ૧ દલાલ વીરુદદાસ ધુગીદમ
- ૧ વૈદરાજ કીલાભાઇ કૃણ્ણકર
- ૧ સોની છોટાલાલ મનસુખ
- ૧ " પરમેશ્વર કાળીદાસ

- ૧ " ગુગલભાઇ છોટાલાલ
- ૧ શા હર્મિતલાલ ચુનીલાલ
- ૧ સોની અમ્મનલાલ જમનદાસ
- ૧ પટેલ અંબાલાલ રણછોડ
- ૧ દવે લક્ષ્મણશંકર નાનાલાલ (સીધનાથ મહાદેવમા)

હજીની પોળ

- ૨ દાકટર વીરુદગય મોતીલાલ
- ૧ પટેલ વીરુદદામ દોશા
- ૧ રા. રા. ભીખાભાઇ અખાશકર
- ૧ પટેલ રતીલાલ મોતીલાલ
- ૧ " ચમનલાલ પન્નેશ્વર
- ૧ " લલુભાઇ મોતીલાલ
- ૧ " મોહનલાલ મોતીલાલ
- ૧ " ચમનનાથ છોટાલાલ
- ૧ " ચંદુલાલ મોતીલાલ
- ૧ મોની રણછોડ જગજીવનદાસ
- ૧ (કચ્છભુવચાળા)
- ૧ જમીનદામ શામજી ધોળકીયા
- ૧ હિમ્મતલાલ ભીમજી વોરા
- ૧ મુગજીભાઈ દામજીભાઈ ગન્ધગ

- પ્રત ગામ તથા નામ
- ૨ રા. રા. રામપ્રસાદ હીંગલાલ
(હંદીરાયજી વી. કે. ના મેનેજર)
- ૧ વૈશ્વરાજ દયાશંકર નથુરામ
- ૧ પટેલ નરસીલાલ હિરમતલાલ ધન્વનીયર
બાપીદાસ વાહની ખડકી
- ૨ રા. રા. છગનલાલ ભાઈજી કર
વીમાક પતીવાળા.
- ૧ રા. રા. ચુનીલાલ મગનલાલ
- ૧ દવે જ્ઞેદાલાલ હરગોવિન
- ૧ જરદોસ સોમનાથ બલાખીલાસ
- ૧ " ચમનલાલ બલાખીલાસ.

માણિકચોક.

- ૨ કાછીયા બલાખીલાસ કાળીલાસ
(મેવાની દુકાન)
- ૧ શા મોતીલાલ વેદાભાઈ ડાગવાળા
- ૧ ગાધી રણછોડલાલ અત્રતલાલ દરેક જન-
તનું કરીયાણું તથા દેશી દવાના વપારી
તથા લાઇટ બાંડે આપનાર
- ૧ ગાધી અબાલાલ જગજીવન દરેક જનતનું
કરીયાણું વેચનાર વેપારી

- પ્રત ગામ તથા નામ
- ૨ શા ત્રિભોવન દલીયદ ગોળવાળા
- ૧ કનસારા લલુભાઈ કેશવદાસ ત્રાખા પીતળ
ના વાસણુના વહેપારી
- ૨ ખમાર સાકળચદ નરોત્તમ (વિઝીટબલ)
દરેક જતની શાકભાજીના વેપારી
- ૧ ખમાર સકરલાલ ગીરધરભાઈ
- ૧ રા. હરગોવીનદાસ કુલચંદ વણ્ણરશી
- ૧ પટેલ બેહેચરભાઈ રેવાભાઈ ગામ કોખાવાળા
- ૧ મોદી જમનાદાસ મુળજી (દરેક જતની
શાકભાજીના કમીશન એજન્ટ)
- ૧ કાછીયા રણછોડ ભવાન (શાકભાજીના
કમીશન એજન્ટ)
- ૧ કાછીયા છગન પરભુદાસ
સાકભાજીના વપારી
- ૧ કાછીયા છગન મનસુખ
સાકભાજીના કમીશન એજન્ટ
- ૧ રા. બાપુભાઈ મરવાભાઈ કોચરબવાળા
- ૧ કનસારા દયાળજી માવજી ત્રાખા પીતળ
ના વાસણુના વેપારી
- ૧ કનસારા હરજીવનદાસ માવજી ત્રાખા પી
તળના વાસણુના વહેપારી

દેશાહની પોળ

૧	કનસારા મગન વાઘજી દરેક જાતના વા	૨	સોની રામલાલ ગીરધર
૧	સચ્ચના વેપારી.	૨	બલાખીદાસ આનોપચંદ
૧	કનસારા છોટાલાલ ગીરધરલાલ એવ્યુમ	૧	અચરતલાલ લલુભાઈ
૧	ન જરમન તે દરેકજાતના વામણુના વેપારી	૧	ત્રીકમલાલ બલાખીદાસ
	ખાડીયાવોડ.	૧	પરસોતમ ગીરધર
	સેવકાની વાડી	૧	લક્ષમણુ જમનાદાસ
૫	સોની પરસોતમ જમનાદાસ	૧	જળોવાળીનું નંકું
૩	છોટાલાલ રણજોડ	૧	સોની લક્ષમણુ નચુભાઈ
૨	રામલાલ જમનાદાસ	૧	રામજી રણજોડ
૨	મગળદાસ લલુભાઈ	૧	કંટશકટર ભોખીલાલ જીરાજની કંપની
૧	રા. મોતીલાલ મનસુખ મહેતા	૧	પટેલ અબારામ અખેરામ હોટલવાળા
	(વીમાકંપનીના એજન્ટ)		(રાધાવલ્લભના મદીરપાસે)
૧	મોતીલાલ હરીલાલ	૧	કાશરી લલુભાઈ છગનલાલ
૧	સોની પરસોતમ કેશવલાલ	૧	લાલા રામકંસન શામલાલ
૧	નાનજી જોશભાઈ		ગોરીની શેરી
૧	ચમનલાલ અમ્રતલાલ	૧	ત્રિવેદી નારણદાસ ભીખાભાઈ
૧	સોની લક્ષમણુ મણીલાલ		સુતારવાડાની પોળ.
૧	હરીલાલ ત્રીભોવન	૧	પટેલ ધુળીદાસ માધવજી
૧	મણીલાલ લલુભાઈ પોળ સામે		વાડાપોળ.
૧	ચમનલાલ છોટાલાલ	૧	રા. ન્યેન્દ્રપ્રસાદ ભવાનીપ્રસાદ
૧	ગોરધન ગીરધર	૧	સોની. છોટાલાલ મોતીલાલ પાળસામે
૧	ત્રીકમલાલ રણજોડ		

પ્રત ગામ તથા નામ

૧ ગોલા બાપાલાલ યુનીલાલ
૨ મણીલાલ રામ.

સારંગપુર વોડ.

૫ ભટ. કેશવલાલ નનુભાઈ
(સારંગપુર દરવાજા બ્લાર પ્રેમાપુત્રી માતામા)
૧ શા જમજીવન જોશલાલ (ચકલામા
પરચુરણ રમકડાં તથા) પાન બી
ડોની ફક્ત

(તળીઆની યોજ)

૧ શા કાળીદાસ નંદુભાઈ
(કોઈડીઆની યોજ.)
૧ ત્રિવેની બળદેવપ્રસાદ પ્રભાશકર
૧ રણછોડજીની યોજ,
૧ મુકલ હરીગકર દગામકર
દાસત આનામા
૧ રા રા. અચારામ મગનલાલ
૧ ગોળી આત્મરામ કેશવલાલ
પંચમુખી હનુમાન પાસે
૧ રા. રા. લલુભાઈ બાપાલાલ
૧ રા રા બાપાલાલ ખુશાલ (ગોવત્રાડમા)

પ્રત

ગામ તથા નામ

દેરતા વિસામા પાસે.

૧ કાયસ્ત છોટાલાલ કેશવલાલ
૧ મોદી સોમચંદ મગનલાલ (હિતેચ્છુ
પ્રેમ પાસે)

સરકીવાડ

૧ પટેલ. કેશવલાલ યુનીલાલ

રાયપુર વોડ.

૧ ગાભાવાળા નાનશા મોતીલાલ (ગિટપાસે)

વાઘેશ્વરની યોજ.

૨ પટેલ. વીરચંદ નરસી
૧ ભટ્ટ માધવલાલ પરભુદાસ
(આકાશેહના કુવાની યોજ)
૧ રા રા પડ્યા મનુભાઈ પરભુરામ
૧ રા રા. રમણીકશંકર કિદેશકર
૧ શા મગનલાલ જોશભાઈ
૧ પટેલ. ત્રીકમલાલ જોષતાદાસ
૧ પટેલ. વીરચંદ નારણદાસ
ચકલેશ્વર મહાદેવ પાસે.
૧ ગોલા છવાભાઈ ધુળાભાઈ
૧ રા રા. હરીલાલ નાનશા

કામેશ્વરની પોળ.

૫ બ્યાની-છોટાલાલ ભગનલાલ (કડીવાળા)

૫ બ્યાની કનૈયાલાલ મણીલાલ

૧ રાવલ મોહનલાલ હરખરામ

૧ સોની કેશવલાલ લલ્લુભાઈ
ભાડિની પોળ,

૧ રા રા મેહિતા ચંદુલાલ સુરજરામ
કાપડીવાડ,

૧ મીસ્ત્રી કાનજી પરમેતમ (ભાવનગર
વાળા.)

૧ દવે. મોજલાલ રણેડ
સીધીની પોળ

૧ રા. રા. કેશુચંદ્ર મણીશંકર (રા.પ્રા.)
અંગલાની પોળ

૧ સોની નાથાલાલ મોહનલાલ
(બગડા વાડમા)

૧ પટેલ છોટાલાલ બકોરદાસ
પીપરીની પોળ.

૧ રા. રા. કરતુર ઉજમશીભાઈ

૧ રા. રા. પરમેતમ આવાજ

આંબડીની પોળ.

૧ મોની ગણુછોડલાલ હીરાચંદ
૧ ॥ છોટાલાલ પાનચંદ
૧ ॥ કેશવલાલ રણુછોડ (છોટાલાલ ને
ધેર)

કોડની પોળ

૧ ભાવસાર છગનલાલ ચુનીલાલ
૧ ॥ હરીભાઈ પરમેતમ
૧ રા. રા. અ. આરામ દલસુખરામ
(કાચરાડામા પરબુ ગોકળની પોળ)

૧ રા રા. પરમેતમ નરેશી
પરબડીની પોળ.

૨ શા. નરસીલાલ હરીલાલ
૧ શ. અ. બાલાલ ભગનલાલ
(કડીવાળા સાંખે બુત)

મકેરીવાડ.

૧ પટેલ અ. બાલાલ લલ્લુભાઈ

જમાલપુર વોડ.

૧ સાળવીની પોળ.
૧૦ રા રા. ભામણકર લક્ષ્મીરામ
(હલવદ નિવાસી)

૧ દવે ભગવાનલાલ દુલશંકર

પ્રત	ગામ તથા નામ	પ્રત	ગામ તથા નામ
૧	દેવે. ગ્રાણ્યકર કેશવલાલ	૧	મદનગોપાળની હવેલી
૧	ટોકરસાની પોળ	૧	વૈદ્યજી. હુમરશી સુરચંદ મોરખીવાળા.
૧	મોરતર. ભોગીલાલ હરીવલ્લભ	૧	નરસીલાલ સાંકળચંદ રિરમ-ગામવાળા.
૧	દેવે મધુરલાલ હરગોવિંદનાસ	૧	રા. રા. નાનાલાલ કેવળદાસ
૧	પારસીની અગીઆરી પાસે	૧	નારજીદાસ કુબેરદાસ
૧	ધાત્રી ચમનલાલ લક્ષ્મીચંદ	૧	પટેલ સીધી કુબેરદાસ બીડીની દુકાન
૧	ધાત્રીની પોળ.	૧	ભાવસાર ગોવરધન ઝવેરદાસ
૧	ધાત્રી. પુલચંદ મગનલાલ	૧	સોમનાથ પ્રજ્ઞાલાલ સુતાર-વાડાની પોળ.
૧	ત્રીકમલાલ જ્ઞેષ્ઠતાદાસ	૧	ખત્રી. સામજી માધજી દેયડીની પોળ સામે.
૧	મીચ્છી. હીરાલાલ કેવળદાસ કડીવાળા.	૧	ખત્રી. ડોસાભાઈ ગોકળદાસ રંગવાળા
૧	સોની પરસોતમ ગોપાળ	૧	રામજી પ્રાગજી
૧	સોનો જીવનલાલ જગજીવન કડીવાળા	૧	લવાર પરસોતમ જોડાભાઈ
૧	લક્ષમણ ગોપાળ	૧	દેયડીની પોળ પાસે
૧	દેડકાની પોળ.		
૧	પંચાળ. મકનદાસ ગોવિંદ પોળપાસે દુકાન		
૧	જેશી જોડાલાલ કમનદાસ કચ્છવાળા		
	પોળ સામે દુકાન.		
	ધુરસાપારેખની પોળ	૧	આસ્ટોડીયા ચકલા.
૧	ધાત્રી હરીભાઈ જ્ઞેષ્ઠતાદાસ પોળ નજીક	૫	ધાત્રી, ધનજીભાઈ લાલાભાઈ
૧	વૈદરાજ, કેશવલાલ સાંકળચંદ પોળસામે	૧	આસ્ટોડીયા ગોઠ.
	દવાખાનું.	૧	નામર બંધારા નારજીદાસ છોટાલાલ
૧	સોની. આત્મભારામ હરીલાલ	૧	સોમનાથ મયારામ
		૧	હરીલાલ નરોતમ

હાલની યોજા

- ૧ રા. રા મોહનલાલ દારકાદાસ ખારાકુ-
વાની યોજામાં
- ૧ બારોટ. જેઠાલાલ ભાઈ ભાતરવાળા
બહુચરા માતાની ખડકી.
તાજપુર કડવા ઝોરી.
- ૧ પટેલ, ડાહ્યાભાઈ રતિયદ
- ૧ પટેલ, યુનીલાલ ગીરધર
- ૧ ગોલા દેશવલાલ પુરસોતમ

કાળુપુર વોડ.

ધના સુતારની યોજા

- ૩ સોની બલાખીલાસ હરગોવંદ
- ૧ મહેતા યુનીલાલ છગનલાલ રતન ખડકીમાં
- ૧ યામીક મણીલાલ બાપાલાલ અંબાજી માતા
પાસે.
- ૧ ભટ. રમણલાલ બાપાલાલ અંબાજી મા-
માતાના પુજારી
- ૧ ત્રિવેદી. ધરણીધર શિવશંકર પટવાશેરીમાં
- ૧ સોની. હરીલાલ અમથાભાઈ
- ૧ " હરીલાલ જમનાદાસ
- ૧ " મંથુરદાસ મંગળદાસ

મહોદ્દાના નામનું લીસ્ટ.

- ૧ લવાર સાકળચંદ વદ્રાવન
- ૧ શા. ચમનલાલ હરીભાઈ
- ૧ સોની નારણદાસ ઝેરાલાલ (સુકલની
ખડકીમાં)
- ૧ સોની અમ્રતલાલ મનસુખભાઈ (ઝોરી
ખાની યોજામાં)
હુંખપટેલની યોજા
- ૧ ચોકસી ભોગીલાલ છગનલાલ (લાએસર)
- ૧ શા. નાથાલાલ મગનલાલ (ખારાકુવા
ની યોજા)
- ૧ શા હરીલાલ મોતીલાલ (લાએસર)
ભોમવાડાની યોજા.
- ૨ મેની. કેશવલાલ મોહનલાલ (કડીવાળા)
યોજા સામે હુકમ
- ૧ મહેતા. ગંગારામ ભોળાનાથ
- ૧ ભાવસાર. સોમીએન જમનાદાશ
ભડેરીયોજા.
- ૧ ખમાર. જેઠાલાલ બાપુજી કાયસ્તવાડ વા
હીયાના ખાચે
- ૧ ડાડીગરાની યોજા.
ગાંધી. યુનીલાલ હરગોવિંદ (યોજાસામે)
- ૧ મીસ્ત્રી. સોમનાથ ગીરધર

પ્રત

ગાન તથા ગામ

ખચ્છીનીનો યોગ

૧ ગા ગા હરગોવિંદસ લગ્નમાત્ર દેગીગ

માગીની ખડકી

૧ સુતાર નાચુદામ લગ્નમાત્ર

માસિનાયકની યોગ

૧ ત્રિવેદી પ્રભાશક દિગ્મનગમ

એવરીની ખડકીમા

૧ ત્રિવેદી નાથાલાલ બેગનાથ

એવરીની ખડકીમા

નવો દરવાજો

૧ સવાર ચાંદલાલ કેવળદાસ

(નવા દરવાજા પાસે)

૧ આચાર્ય રામરાદક કાશી ૧મ બ્રહ્મપુરીમા

નવા દરવાજાનીપાસે ચાર રસ્તા નજીક

૧ રાજેશ્રી રાવજીભાઈ વેગીભાઈ

કે દોઈ ઝોળ

૧ કેતોઈ કુબેરદાસ અમાગમ મીરાઈનીદેગ

કાપડબજાર

૧ રા ગા આચાર્યમ નગતમ ડીવાળા

રીચીરોડ

૧ ગા ગા કે સી વકીલ અમીકા દેગ

કે પનીના માલિક

પ્રત

ગાન તથા ગામ

પાનકોરનું નાકું

૧ ગા ગા હરગોવીંદાસ હરજીવનદાસ

અકમેચર

૧ મોદી રજુજોડ ગેદાભાઈ

૧ ” સકરાભાઈ હરગોવીંદ

એવરી વારા

ગોલાવાડ

૨ ગોલા લગ્ન પ્રભુદાસ

૧ ” મનમુખ હિંગા

૧ ” મણીલાલ ભાપચર

૧ ” બીખાભાઈ સડદાસ

૧ ” તુલસીદામ અમરતલાલ

૧ ” આપાલાલ પરભિદાસ

એવરી હવેલી.

૧ ગા ગા રજુજોડલાલ ગીરમર

શેડની યોગ

૧ બાવમાન હાથીદાસ પરભુદાસ

સાંદર બજાર

૧ કે ભાગ મવા દલા

૧ બીગતગજ કેનથાજીની દેગ

૧ ખમાર ચેનીલાલ મગતલાલ

અય પોળ વોડઃ

કચરીયા પોળ

૧ જમનાદાસ માણેકલાલ

૧ દત્તે મોહનલાલ જનકલલ વેગલ પાગમા

લાલગરએળ

૧ રા રા મોતીલાલ રણછોડલાલ જડવાળા

માણ પો. ન સા

૧ રા. ત્રીજલાલ ગંગાપ્રસાદ

(ભદ્રકાલી માનાના પુજારી)

૧ રા ગમખડી પ્રાગ ભદ્રકાળી માનાના

પુજારી જીતી પોષ્ટ એ પામે લીસ્ટીવડ

ખાસ ખજાર

૧ હકર મોહનલાલ લલિભાઈ

૧ ” નાથાલાલ લલિભાઈ

૧ નાયક જગજીવન રામદાસ હોટલવાળા

લાલદરવાજે

૧ મોદી ધનલભાઈ પરમોતમ

માંડવીનીપોળ વોડ.

૧ રા રા સાન્તીલાલ રામલાલ

(રામનાથ મહાદેવમા)

સુપડીનીપોળ

૧ રા, ગોવિંદન ત્રીભીવન

નાગલ ભુદરની પોળ

૧ રા દીપવ્યદ રતનચંદ દેરાપામે

કનસારોપોળ

૧ રા રા ગમજભાઈ મોતીલાલ

ધોળકા પોસ્ટમાસ્ટર સાહેબ

લાલાભાઈની પોળ

૧ રા વાડીવાલ હીમતલાલ ગંગવાળા

હીપામાવજીની પોળ

૧ રા રા અખલાલ શંકરલાલ

(દાકટર સાહેબ)

કાકા બળીઆની પોળ

૧ રા રા હાકોગદામ નારણદાસ

હુરકીશનદાસ શેડની પોળ

૧ ભટ નરસીલાલ જગનલાલ કડીવાળા

દરીયાપુર વોડ.

હુરમાન પોળ

૧ પટેલ મહાપતરામ દામોદર (લાલપોળ)

હડવાપોળ

૧ પટેલ કેશવલાલ ત્રીભીવન

સુનારવાડની પોળ

મોટી હવેલીની પોળ

૧ પટેલ નાનાલાલ જ્યોતીગબાઈ

સુલુસાચાડ

- ૧ રા. રા. નગનલાલ છગનલાલ મોટી પોળ બહાર ભાગ્યદ દુલયનનોડેલે નવાતળીઆની પોળ
- ૧ રાવલ ચીમનલાલ મોહલાલ વાડીગામ
- ૧ રા. રા. લલુભાઇ સાકળેશ્વર મોટી કટકીઆવાડમા ડખાપોળ
- ૧ ત્રિવેદી લક્ષ્મીશંકર ગીગ્ગયાશંકર
- ૧ પટેલ ઉમેશરામ આત્મારામ
- ૧ ધડીયાળી માણેકલાલ ગીતધરદાસ (દરવાજા બહાર હિતેજી મીલમા)
- ૧ બારોડ પુરમોતમ બનેશીગ ગોલવાડ
- ૧ ગોલા ભુદર મગન

શાહપુરવોડ.

- ૫ વનમાળી વાંકાની પોળ નારણદાસ દેવચંદ
- ૫ મંગળ પારેખનો ખાંચો ગોવીદાશીરામની પોળ
- ૧ ત્રિવેદી અખારામ દલપતરામ

- ૧ લટ જગન્નાથ પ્રભાશંકર
- ૧ આનંદ મોહનલાલ ઓધવજી ગરનાળાની પોળ
- ૧ રા. રા. પટેલ પશુદાસ ચેલદાસ દોલતખાચા મોટીપોળ
- ૧ રા. રા. કેશવલાલ મુલચંદ મહિતા પોળ
- ૧ ત્રિવેદી કેશવલાલ હરીલાલ
- ૧ રા. રા. મગનલાલ લવજીભાઇ કટરાકટર વડવાલી પોળ શિહપુરમીલમા
- ૧ પટેલ શંભુલાલ દોલતરામ દીલ્લીઝેર
- ૧ પરદેશી ધારીરામ બેનીરામ ફરનીચર કટલેરી સામનતા વેપારી પંચલાઇની પોળ
- ૧ શા. સકરચંદ ગોવીદલાલ મોટી હુમામ
- ૧ પટેલ ત્રીકમલાલ પરશોતમ. અમદાવાદ નજીકના ગામો. સરસપુર
- ૧ રા. રા. લલુભાઇ કીલાચંદ રાણુતાર શેરી

ગ્રાહકોના નામનું લીસ્ટ.

વાસણેશેરી મુખનાવાડ પાશે

૧ રા. રા. લક્ષ્મીશકર જોધડ

ગોમતીપુર

૧ પટેલ મગનલાલ રણછોડ

કાપ સદર બજારમા

૧ સોની મયુરદાસ નથુભાઈ

માદલપુર

૧ પટેલ મોતીદાસ વહાલદાસ

જહાંગીરપર

૧ પટેલ ચતુરદાસ ગોરધર

૧ " સાકળચંદ બહિચર

૧ " છગનલાલ ભાઈજી

હરીપુર

૧ પટેલ ગોરધન જ્યેષ્ઠતાદાસ

૧ " નારણભાઈ બેદાભાઈ

અસારવા

૧ ભાવસાર સોમા ગોપાળદાસ

૧ પા મફતલાલ છોટાલાલ

ખારાકુત્રા પામે

૧ ભરવાડ દેવસી અમરા

નરોડા

૧ બ્યાસ મોમનાથ રામનાથ

૧ પા. પરબશકર

કુડાળ

૫ દવે ચુનીલાલ મગલ

વટવા

૧ શેઠ બાપાલાલ સબુલાલ

પીરાણા પો ગીરમઠ

૧ બ્યાસ મગનલાલ દામોદર

કાંઝ તાલુકે વીરમગામ

૫ ઠાકર કેશવલાલ મોતીરામ

૧ " કેળેર પ્રદેશદળ

૧ " ખોડીદાસ ભવાનીશકર

૧ પટેલ મફતલાલ રણછોડ

૧ " બાપુજી ગોપાળદાસ

૧ મેસર્સ અમરતલાલ શીવલાલ

ઠાકર ઝાંડ કપની કમીશન એજન્ટ

૧ મહેતા રવિશકર પ્રાગજી લીલાપુરવાળા

૧ કાઝીયા પુનજી મોંડજી

બુદાસણ

૧ પટેલ હીરા દયાગ

બાનળા

૫ દવે ગવરીશકર ગીરધર

૧ જાંબી કુબેરદાસ મોરારદાસ

બાવળા જીર્નિમમા

અહોના નામનુ લીસ્ટ.

૧૭૧

૧ દવ મુગલમાન અન્તરમ (ગાયત્રીમંત્ર)	૨ શાન્તી રવિશકર દ્વિપતરામ
૨ ગવળ અમાશકર નેહાગમ	૧ પડયા દેવપ્રસાદ મણીલાલ
૩ ઝીઝર (પોટ તગડી)	૧ ન્તેલી ગવરીશકર કાળીદાસ
૧ અધ્યક દેવગંડ કેળાવ	૧ પડયા મલકાઅબ્દુલ વણીરામ
૨ વીહાર (તા વિગપુર)	૨ અમીન બાદલાલ પરભુદાસ
૧ ત્રિવદા મણીલાલ ગોમ્ત	૧ મહેતા. છગનલાલ કેશવરામ
૧ યત્ન પુનભાગ મગનાનદામ	૨ ધડીયાલીપેળ રતનપેળ.
૧ દાવડ (પ્રગણે અમનગ)	૧ ઝવેરી નટવલાલ ઘેલાભાઈ
૧ શા અમથાલાલ કુન્નમચદ	(બુનડીકાપા)
૧ બયાની પુરમોતમ કપરડાં જે બાડીયાકુચા	૧ રોડાડ. હરિસિંહ ગોવિંદસિંહ
૨ સાદા (મહિનાં)	૨ માતર (બુધે ખેડા)
૧ રા. રા. મણેદલાલ હરજીવનદામ	૧ મહેતા પુખલાલ મોતીલાલ
૧ ઉણાદ (તા ખેરાળ)	૧ , અમાલાલ મુળજીભાઈ
૧ શા મુગચંદ મોતીચદ	કરી
૨ વીરમગામ.	પાડાપેળ.
૫ ભટ્ટ નેહલાલ મગનલાલ જે ગોયામા	૫ બ્યામ મગનલાલ પુરસોતમ અંબાજીના
૧ રાવલ મણીલાલ દયાગકર	બાદવાના મગની
૧ રાવલ મણીલાલ દે મોટા ભટવાડામા	૧ રાવલ મોતીરામ નાનાલાલ
૨ વેરોદરા.	૧ તંબોળીવાડા.
૧ મોદી આપુલાલ નાથાલાલ	૧ પંચોળી નાનાલાલ મુશ્વર
૨ દાડીયા અમરમા	૧ પંચોળી મણીલાલ કાશીરામ
	૧ પાંખા મગનલાલ મોતીરામ

૧	બાશ રણુછોડલાલ શીવરામ	૧	પાટીદાર મિત્રમણના અનરલ મેકેટરી
૧	બ્યાસ મોતીરામ ગીરબ્યાશંકર	૧	શા હીરાલાલ લન્ડુભાઇ
૧	પંડ્યા ત્રિલોચન નરથુરામ	૧	અનોજના કમીસન એજન્ટ
૧	શુક્લ રેવાશંકર ઇશ્વર (નિશાનદાર)	૧	વડનગર.
૧	આચાર્ય ગીરબ્યાશંકર ભવતરામ	૧	બટ દોલતરામ મોતીરામ (તજનીનદાર)
૧	સુક્લ અમથારામ નારણુ	૧	તલાટી મુબશંકર અમથારામ
૧	પાધ્યા મણીલાલ પોચારામ	૧	ડું કડીવાળા ચોકમા
૧	વોહોરા દલસુખરામ પીતામ્બર (કન્ટરાક્ટર)	૧	જોશી કૃશવલાલ કાળીદાસ તલાટી
૧	આચાર્ય માણેકલાલ અબાલાલ (ઇંગલીશ સ્કુલમા માસ્તર)	૧	હાથીવાળા દેશપાસે
૧	રાવલ ધીરજરામ કીપાશંકર	૧	તલાટી છોટાલાલ ગીરધર
	મનીપુર		મેસાણા.
૧	ત્રિવેદી કાળીદાસ લન્ડાલંકર	૧	ઉચ્ચીશિરીમાં.
૧	(આસીરટ રેસન માસ્તર સીદ્ધપુર).	૧	બ્યાની રણુછોડલાલ ચતુરભાન
૧	સુક્લ સોમનાથ ઓધવલ	૧	બ્યાની મફતલાલ અમીરામ
૧	(ચત્રલુખના મદીરપાસે)	૧	શુક્લ શંકરલાલ નારાયણુ
૧	મીસ્ત્રી ખોડીદાસ ભવજીદામ	૧	પડ્યા બખારામ મોતીરામ
૧	લવારફાઈ અકળલટની પોળ.	૧	નખર ૧ ની સ્કુલમા મહેતા
૧	સોની પોચાલાલ બેહર	૧	બટ બખારામ ત્રીકમલાલ ગોલવાડમા
	(કોહારીવાડો)	૧	બ્યાની શંકરલાલ નાથાલાલ નંખર ૨
૧	મીસ્ત્રી અબાલાલ બેહર	૧	ની સ્કુલમા મહેતા
	દાણાપીઠ.	૧	રા રા નારણુલ ગણુપતરામ
૧	પટેલ સેંધાભાઈ ઇન્ડરલાલ	૧	રેશનપર બીડીની ફક્કાન

દાહોદ.

- ૧ પંડ્યા મોહનલાલ પુરસોતમ ડે. અનરમા
૧ ત્રિવેદી ગણપતગમ દામોદર ડે. મુવાળીયા
કારમમા
- ૧ ઉધરોજી (દેકાવાડાપામે)
૧ મહેતા લક્ષ્મીરામ મુળછરામ
ડેડાણા (બહુચગળમાતા પાસે)
૧ જોશી મિઠરામ મુખી
બહુચરાળમાતા
- ૧ વ્યાશ દામોદર કેશવરામ પાટણનિવાસી
૧ માણેસા (તા વિજપુર)
૧ મીસ્ત્રી બાપુલાલ સ્કાંકાચદ
પાટણ.
- ૧ રા રા. લાભરા કર દયાશંકર
ડે નાગરવાડામા
- ૫ વસઈ તા. વિજપુર
૫ પચાળી રાવરા કર નારણેલ
આળેલ તા વિજપુર
- ૫ લટ છમનલાલ વેણીરામ
મુખ્યાઈ
- ૧ વ્યાસ જનવલ વેણીરામ
ડે આત્મારામ રીંજીમલની કુમારે
જીકરીયા મસીદ નીચે પો. નં. ૩

- ૧ પંડ્યા મગનલાલ કક્કલાભાઈ
ડે મગજદાસ કોપડ આરકીટ
ગલી નં. ૪ ના નોકે રસ્તા ઉપર
અમ્રતસર.
- ૧ રા રા જીવરાશીગ સુદરશીંગ
હરને કીરચદ વાસુદેવ
સોલના.
- ૧ પટેલ આશાભાઈ કાશીભાઈ
ખીનદાજીભાઈ
- ૧ વસો તા. પેટલાદ
અખીન ભાઈલાલભાઈ મુળજીભાઈ
- ૧ ગામરખોલ તા લીબડો.
સકલ કીપાશ કર નરભેરામ
અમદાવાદમા ઈંગ્લીશ ડેરીના માસ્ટર
વડવાજી રાહિર
- ૧ મહેતા ચુનીલાલ અમતલાલ
એન્જનીયર ઓફીસે અવકાશકુન
- ૧ જ્યાની રાજાભાઈ હીરજી
ડે. સીયાણીની પોળ
- ૧ છમનલાલ બેહેરદામ
અનપુર્ણાના પુત્રી
- ૨ મહેતા મોહનલાલ કાશીરામ
મુળી (કાઠીયાવાડ)

અ હકોના નામનું લીસ્ટ

તડાળ (કાઠીયાવાડ)

૧	મહેરબાન વાલાશ્રી કુનુભાઇ વઢાભાઇ	૧	જટાશ કર માનજી
૧	મહેરબાન કસનલાલ કેશવલાલ ત્રિવેદી. દિવાનસાહેબ	૧	(આસિ સ્કુલ માસ્તર)
૧	રા રા રાજેશ્રી હરીલાલ ભાણીભાઇ વહીવટદાર	૧	રા રા જટાશ કર પ્રેમજી બધેકા
૧	રા રા રાજેશ્રી જીવરાજ ઝોધવજી	૧	(હારેમોનીયમ માસ્તર)
૧	(ન્યાયાધીશ)	૧	રા રા. મણીશ કર પ્રભુરામ વેદ
૧	શંતોષરામ દેવશ કર (ડાક્ટર)	૧	કુલ્લભરામ ગવરીશ કર વૈદ
૧	રા રા. ત્રિભોવન કલ્યાણજી ચાણુદાર	૧	ત્રિભોવન જમનાદાસ કપોલ.
૧	પોપટલાલ બદવજી	૧	પરસોતમ મોરારજી શાહ
૧	(પોલીશ ફોજદાર)	૧	રા રા. વનમાલી નારજીજી ત્રિવેદી
૧	નરસીંગપ્રસાદ વજેશંકર (સેક્રેટરી)	૧	ઇન્દ્રજાશંકર વીઠ્ઠલ ભટ
૧	બાબાશંકર મોરારજી	૧	તુળશીદાસ ગોપાળદાસ
૧	(તાલુકા સ્કુલ માસ્તર)	૧	દામજીભાઇ રજુછોડ ત્રિવેદી
૧	ગણપતિશ કર હરીશંકર	૧	(પોસ્ટખાતાના અમલદાર સા.)
૧	(વેકસીનેટર)	૧	રા. રા. મહાશ કરભાઇ છગનલાલ
૧	સાકરલાલ (મોજણીદાર)	૧	રાત્નલ. હે. પો. મા. સા. (ભાવનગર)
૧	હરીવલ્લભ નરોતમ	૧	સોમાલાલભાઇ બાપુલાલભાઇ
૧	(સીરેસ્તેદાર ન્યાયાધીશ કોર્ટ)	૧	પારેખ પોસ્ટ. ઇ. સા
૧	હરોશ કર રતનજી શાસ્ત્રી	૧	મકનજીભાઇ મોભારામ રોવલ.
૧	(સીરેસ્તેદાર વહીવટીકોર્ટ)	૧	(હેડક્લાર્ક વડોદરા)
૧	રા રા. પ્રભાશ કર દયાશંકર	૧	મણીશંકર નરભેરામ
૧	(પોલીશ હવાલદાર)	૧	સ. પો. મા. (મહુવા)
૧		૧	જટાશ કર ગોરધન
૧		૧	સ. પો. મા. (તલાળ)

- ૧ " જ્ઞેશકંત વન્દેશકંતર
હૃદયમીગલનર (મહુવા)
૧ " યુનીલાલ વિશ્વનાથ ત્રિવેદી
મેલ ઓવરસીયર
૧ " તુલસીદાસ બેહેચર
(ભાવનગરથી મહુવા)
પો મે તત્ત્વાન્ન
મંગેલા (કાઠીયાવાડ)
૧ કુત્રાભાઈ માભાભ (ગામધણી)
શ્રીમોદાગોપનાથજી (કાઠીયાવાડ)
૧ મહન લલમણગરજી મગળગરજી
૧ રા રા ભાણજીભાઈ કામદાર
૧ " વિશ્વનાથભાઈ કામદાર
ચીંધણપુર (કાઠીયાવાડ)
૧ રા. રા જટાશ કન્ભાઈ (રંકેલભાસ્તર)
ઝાંઝમેર (કાઠીયાવાડ)
૧ રા. રા માવજી દલપતરામ ભટ્ટ
માધવપુર (કાઠીયાવાડ)
૧ મહંત જીજ્ઞાબદાસ વનમાલીદાસ
ત્રાપજી (કાઠીયાવાડ)
૧ રા. રા ધનેશ્વર પરમાનંદ ત્રિવેદી
૧ રા. રા. લાલજીભાઈ મેશ્વર
(આ. પો મા.)
- રોજપુર (કાઠીયાવાડ)
૧ રા. રા પોપટભાઈ ચતુરંગ આ. પો મા.
૧ રા રા રણછોડ જેઠાભાઈ તલ્વારી
૧ રા રા પડ્યા વલ્લભજી કરસનજી
દીહોર (કાઠીયાવાડ)
૧ રા રા બાલુભાઈ સીરસનેદાર
૧ રા. રા કાશીભાઈ (ના. ફોનદાર)
૧ રા રા. પ્રભાસકર ભાઈશકર
આ. પો મા
ધારડી (કાઠીયાવાડ)
૧ રા રા. બેહેચરભાઈ ગીંગાભાઈ
૧ " " ગરાસીયા બનેસીંગ કાલુભાઈ
ભડારીયા (કાઠીયાવાડ)
૧ રા રા નાગદાશ પાઠક આ. પો. મા.
૧ રા રા. વનમાલીદાસ ઇજનેરી કારકુન
તાલુસા (કાઠીયાવાડ)
૧ રા. રા ગગલદાશ વીરચંદ શાહ.
૧ રા રા નાગરાલ ગીરનર
૧ રા રા. દલભદાસ ગોપાલજી કાકારી

